

**Товариство з обмеженою відповідальністю
сільськогосподарське підприємство
«НІБУЛОН»**

Консолідована фінансова звітність

*За рік, що закінчився 31 грудня 2023 року
разом зі звітом незалежного аудитора*

ЗМІСТ

Звіт про управління	a
----------------------------------	----------

Звіт незалежного аудитора	(i)
--	------------

Консолідований звіт про фінансовий стан	1
Консолідований звіт про сукупний дохід	2
Консолідований звіт про зміни в капіталі	3
Консолідований звіт про рух грошових коштів	4

Примітки до консолідованої фінансової звітності

1. Корпоративна інформація	5
2. Операційне середовище, ризики та економічні умови	5
3. Основа подання фінансової звітності	6
4. Суттєві облікові судження та основні джерела невизначеності оцінок	7
5. Запровадження нових або переглянутих стандартів та інтерпретацій	13
6. Нові положення бухгалтерського обліку	13
7. Суттєва інформація про облікову політику	14
8. Коригування порівняльної інформації та зміна класифікації	18
9. Основні засоби	20
10. Активи з права користування	25
11. Біологічні активи тваринництва	26
12. Запаси	27
13. Біологічні активи рослинництва	27
14. Торгова та інша дебіторська заборгованість	29
15. Податки до відшкодування	29
16. Грошові кошти та їх еквіваленти та інші фінансові активи, обмежені у використанні	29
17. Процентні кредити та позики	30
18. Податок на прибуток	31
19. Зобов'язання з оренди	33
20. Торгова та інша кредиторська заборгованість	33
21. Дохід	34
22. Собівартість реалізації	34
23. Загальні та адміністративні витрати	35
24. Витрати на збут	35
25. Інші операційні доходи та інші операційні витрати	35
26. Фінансові доходи та витрати	36
27. Операції та баланси з пов'язаними сторонами	36
28. Умовні та договірні зобов'язання	37
29. Управління фінансовими ризиками	38
30. Управління капіталом	41
31. Справедлива вартість	42
32. Події після звітної дати	43
33. Додаткова фінансова інформація (виражена в доларах США)	44
Додаткова фінансова інформація, що не підлягала аудиту(виражена в гривнях)	48

**ЗВІТ
ПРО УПРАВЛІННЯ
(КОНСОЛІДОВАНИЙ)**

2023

ГРУПА НІБУЛОН

**МИКОЛАЇВ
2024**

ПРО КОМПАНІЮ

НІБУЛОН засновано 05 грудня 1991 року як спільне українсько-угорсько-англійське сільськогосподарське підприємство «НІБУЛОН» (ССП «НІБУЛОН»). Метою діяльності якого є отримання в Україні та за її межами прибутку.

Основним видом діяльності НІБУЛОНу було виробництво та реалізація гібридного насіння кукурудзи та соняшнику зарубіжної селекції на внутрішньому ринку України.

На початку 2003 року ССП «НІБУЛОН» змінило організаційно-правову форму на «Товариство з обмеженою відповідальністю сільськогосподарське підприємство «НІБУЛОН» (далі **Підприємство** або **Товариство**, та разом з його дочірніми підприємствами **Група** або **НІБУЛОН**), яке стало повним правонаступником ССП «НІБУЛОН».

Зі зростанням НІБУЛОН розширював напрямки своєї діяльності:

- збільшував обсяги власного виробництва за рахунок нарощування земельного банку та впровадження більш сучасних аграрних технологій;
- активно розвивав експортні операції із сільгосппродукцією як власного виробництва, так і шляхом закупівлі на внутрішньому ринку України;
- створив власний морський перевантажувальний термінал в м. Миколаєві для відвантаження на експорт судових партій сільгосппродукції;
- здійснював інвестиції в розбудову складської логістики через створення мережі лінійних елеваторів та річкових терміналів;
- розвивав транспортну логістику через створення власного парку вантажних автовок, вагонів-зерновозів, флоту у складі несамохідних барж та буксирів-штовхачів та плав-кранів.

Станом на 31 грудня 2023 року єдиним учасником ТОВ СП «НІБУЛОН» є Вадатурський Андрій Олексійович з часткою 100%.

СТРУКТУРА ГРУПИ НІБУЛОН СТАНОМ НА 31 ГРУДНЯ 2023 РОКУ

Протягом 2023 року НІБУЛОН, за участі компанії Deloitte, здійснювало впровадження змін у внутрішній організаційній структурі основною метою яких було:

- підвищення ефективності управління Групою;
- вдосконалення внутрішніх процесів прийняття рішень та підвищення відповідальності;
- оптимізація кадрового складу;
- зміна структури управління.

ЗАГАЛЬНА СТРУКТУРА УПРАВЛІННЯ

В наслідок впроваджених змін 16 жовтня 2023 року НІБУЛОНом затверджено та здійснено державну реєстрацію нової редакції Статуту.

Вищим органом управління НІБУЛОН є загальні збори учасників (власників), що мають право розглядати будь-які питання з приводу діяльності Групи та приймати щодо них рішення. До компетенції Загальних зборів учасників належать питання:

- визначення основних напрямків діяльності;
- встановлення цілей та мети діяльності, затвердження стратегій;
- внесення змін до Статутних документів;
- затвердження результатів діяльності учасників Групи тощо.

Рада директорів, у складі виконавчих та невиконавчих директорів, є колегіальним виконавчим органом Групи, що в межах компетенції, визначеної Статутом та законодавством, здійснює управління поточною діяльністю НІБУЛОНа та функції нагляду, управління ризиками та контролю за діяльністю Групи та виконавчих членів Ради директорів. До компетенції Ради директорів належать питання:

- управління поточною діяльністю НІБУЛОНа;
- здійснення функцій нагляду, управління ризиками;
- контролю за діяльністю Групи та виконавчих членів Ради директорів;
- організація виконання рішень Загальних зборів та власних рішень;
- подання Загальним зборам звітів про діяльність Групи та її окремих членів, подання звітів про діяльність Ради директорів;
- затвердження результатів діяльності дочірніх підприємств, філій, представництв Групи тощо.

Генеральний директор є Головою колегіального виконавчого органу – Ради директорів. До компетенції Генерального директора належать питання:

- організації роботи Ради директорів;
- представлення інтересів НІБУЛОНа перед Державою Україна, іноземними державами, міжнародними організаціями, органами державної влади, юридичними та фізичними особами резидентами та нерезидентами тощо;
- організації роботи та керування діяльністю НІБУЛОНа, підпорядкованими йому підрозділами;
- реалізації стратегії Групи тощо.

ОРГАНІЗАЦІЙНА СТРУКТУРА ВИРОБНИЧИХ ПІДРОЗДІЛІВ

В наслідок реалізації стратегії з оптимізації системи управління та підвищення економічної ефективності, підрозділи сільськогосподарського напрямку згруповано в 4 кластера за їх географічним розташуванням:

- Кам'янець-Подільський кластер – підрозділи Хмельницької області;
- Миколаївський кластер – підрозділи Миколаївської області;
- Центральний кластер – підрозділи Житомирської та Вінницької областей;
- Черкаський кластер - підрозділи Черкаської та Сумської областей.

Аналогічні процеси розпочато по підрозділах елеваторного напрямку діяльності. Групування елеваторних комплексів та річкових перевантажувальних терміналів здійснювалось за принципами концентрації по їх географічному розташуванню:

- Запорізька група – філії «Зеленодольська», «Тернівська» та «Хортиця»;
- Західна група – філії «Денихівська», «Смотрич», «Тетерів» та «Хмільник»;
- Кременчуцька група – філії «Глобинська», «Градизьк» та «Кременчуцька»;
- Миколаївська група у складі філій: «Вознесенська», «Новоодеська», Перевантажувальний термінал у м. Миколаєві та двох споріднених юридичних осіб: ТОВ «АК «Врадіївський» та ТОВ «Колосівський елеватор»;
- Полтавська група – філії «Мар'янівська», «Решетилівська», «Ромодан» та «Скороходівська»;
- Черкаська група – філії «Вітове», «Золотоніська» та «Переяславська».

Філії «Бессарабська» залишено статус самостійної філії через її ключову роль в експортних операціях НІБУЛОНу з України.

Процеси оптимізації системи управління не торкнулись виробничих філій, елеваторних комплексів та перевантажувальних річкових терміналів, над активами яких Група не має контролю або до яких не має фізичного доступу.

СТРУКТУРА ДОЧІРНИХ ПІДПРИЄМСТВ

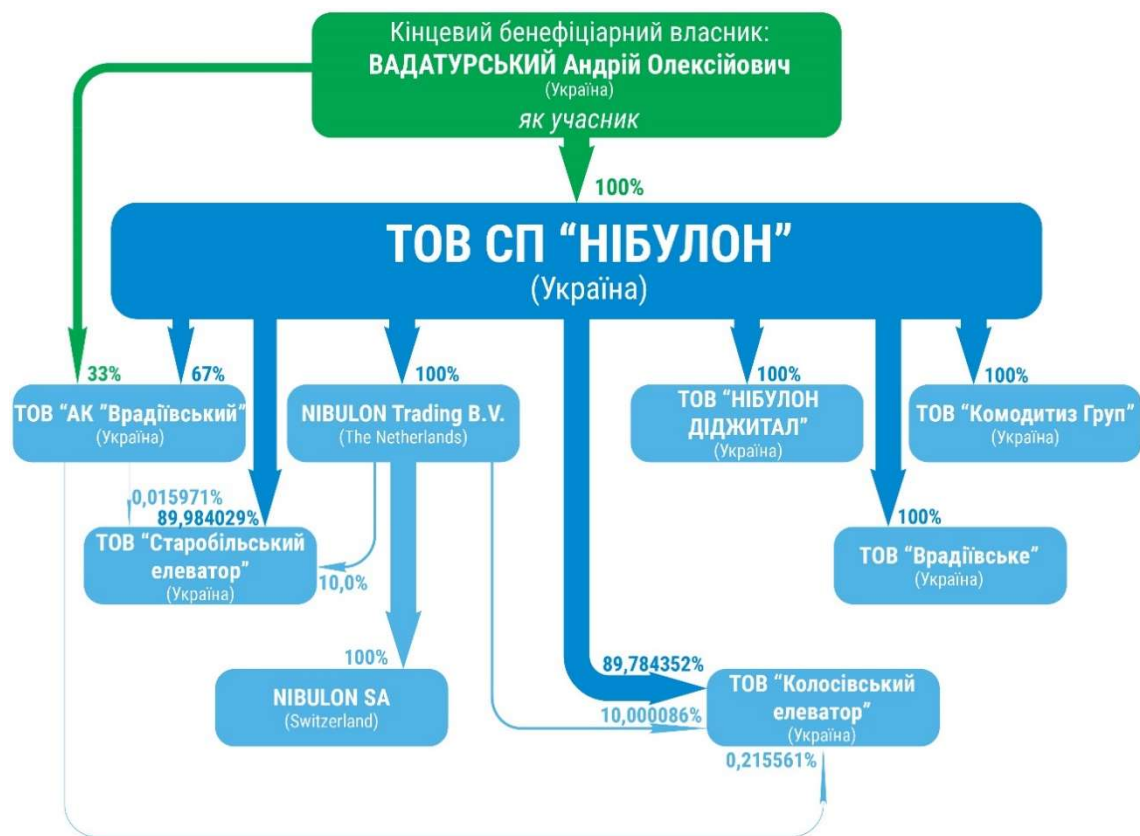
НІБУЛОН володіє частками у Статутних фондах ТОВ «АК «Врадіївський», ТОВ «Комодитиз груп», ТОВ «Врадіївське», ТОВ «Колосівський елеватор», створеним у 2023 році ТОВ «НІБУЛОН ДІДЖИТАЛ».

Крім цього, НІБУЛОН володіє часткою у Статутному фонді ТОВ «Старобільський елеватор» розташованим в Луганській області – на тимчасово не підконтрольній Уряду України території.

Функціонують два дочірні закордонні підприємства «NIBULON Trading B.V.» (Нідерланди) та «NIBULON SA» (Швейцарія).

Метою створення нового підприємства ТОВ «НІБУЛОН ДІДЖИТАЛ» є консолідація зусиль по створенню єдиних автоматизованих систем обліку та звітності, каналів зв'язку та систем обробки інформації по всім підрозділам НІБУЛОНа та іншим підприємствам, учасникам Групи, а також надання послуг іншим підприємствам та організаціям в питаннях:

- консультування з питань інформатизації;
- діяльності у сфері провідного та безпроводного електрозв'язку;
- розробки та впровадження комп'ютерних програм, оброблення даних та їх розміщення на WEB-вузлах;
- адміністрування комп'ютерних мереж замовників;
- надання інших інформаційних послуг;
- ремонт комп'ютерної техніки, периферійного устаткування та обладнання зв'язку, тощо.

НІБУЛОН створив високопродуктивну та ефективну вертикально орієнтовану структуру «від поля до судна» з повним контролем кількості та якості продукції. Усі елементи структури впроваджувались з метою економічної ефективності, врахуванням вимог щодо мінімізації впливу на навколишнє середовище та досягнення позитивного соціального ефекту.

З початку повномасштабного вторгнення, налагоджені процеси в рамках створеної структури Групи зазнали змін, як це описано нижче.

РЕЗУЛЬТАТИ ДІЯЛЬНОСТІ

Основні напрямки діяльності протягом 2023 року залишались традиційними для НІБУЛОНА:

- оптова торгівля сільгосппродукцією на внутрішньому та зовнішніх ринках;
- сільськогосподарське виробництво у складі:
 - рослинництва;
 - тваринництва та м'ясопереробки;
- складська логістика через мережу елеваторних комплексів та річкових перевантажувальних терміналів;
- транспортна логістика з використанням власного річкового флоту, сучасних вантажних автомобілів та залізничних вагонів.

В наслідок військової агресії Російської Федерації з 24 лютого 2022 року умови ведення бізнесу зазнали суттєвих змін.

Група втратила можливість використання власних логістичних потужностей у вигляді річкових перевантажувальних терміналів та здійснення експортних операцій через порт Миколаєва в наслідок блокування судноплавства по річці Дніпро та блокування морського судноплавства.

Протягом 2023 року для здійснення експортних операцій НІБУЛОН використовував усі можливі шляхи:

- власні портові потужності в м. Ізмаїл –новостворена філія «Бессарабська»;
- українські чорноморські глибоководні порти для експортних операцій через «зерновий коридор» в рамках зернової угоди за посередництвом ООН та Туреччини до її блокування Російською Федерацією з 17 липня 2023 року;
- з листопада 2023 року українські чорноморські глибоководні порти в рамках «гуманітарного коридору» за ініціативи України, про відкриття якого було повідомлено 10 серпня 2023 року.

Основними стримуючими експорт Групи факторами в 2023 році залишаються:

- неможливість використання власних портових потужностей – перевантажувального терміналу в м. Миколаєві, через блокування виходу в Чорне море та блокування морського судноплавства в цьому регіоні;
- неможливість використання більшої частини власного флоту, заблокованого в м. Миколаєві, для логістичних операцій по річкам Дніпро та Південний Буг, перевантажувальних операцій на рейді Миколаївського морського порту;
- зниження ефективності роботи річкових перевантажувальних терміналів, що знаходяться на підконтрольній уряду України території, але не мають можливості відвантаження продукції на річковий транспорт через тимчасову окупацію лівого берега річки Дніпро збройними силами Російської Федерації, та в наслідок підризу греблі Каховської ГЕС 6 червня 2023 року;
- обстріли з боку збройних сил РФ території України, об'єктів енергетичної та портової інфраструктури, цивільних об'єктів.

У 2023 року НІБУЛОН вживав всіх можливих заходів щодо покращення умов ведення бізнесу. Протягом року Групі вдалось збільшити кількість власного флоту, що виконує транспортування зерна між Ізмаїлом та портом Констанца (Румунія), на 8 одиниць - 5 барж та 3 буксира. Збільшення кількості власного флоту, задіяного в операційній діяльності, мало позитивний вплив на економічні показники логістичних операцій та сприяло зростанню обсягів перевезень.

В наслідок співпраці з агентством США з міжнародного розвитку (USAID) НІБУЛОН отримав лабораторне обладнання, вагові комплекси та 50 вагонів зерновозів. Результатом такої співпраці стало підвищення економічної ефективності операцій транспортування вантажів від елеваторів та терміналів до портів та збільшило обсяги перевезень.

Наприкінці 2023 року Групою розпочато програму з оновлення та розвитку власного парку вантажних автомобілів. Мета програми – заміна частина автопарку, що знаходиться в експлуатації протягом понад 5 років на нові сучасні вантажівки та збільшення їх кількості.

Результати 2023 року з досягнутих обсягів експорту, існуючі логістичні можливості здійснення експортних операцій дозволяють Групі розраховувати на успішне виконання експортної програми, передбаченої бюджетом, не менше 3,3 млн тонн за 2024 рік. Заплановані обсяги експорту, прогрес в реструктуризації кредитної заборгованості та перспективи залучення нового фінансування надають керівництву обґрунтовану впевненість в безперервності діяльності Групи.

ВІЙСЬКОВА АГРЕСІЯ РФ ТА АКТИВИ ПІДПРИЄМСТВА

З моменту окупації збройними силами РФ частини території України у 2022 році, НІБУЛОН не має контролю над частиною своїх активів.

На тимчасово непідконтрольній уряду України території або у зоні активних бойових дій станом на 31 грудня 2023 року знаходяться наступні виробничі підрозділи, термінали та філії НІБУЛОНа:

- виробничі підрозділи та елеваторні комплекси - філія «Біловодська», філія «Новопсковська», філія «Сватівська», філія «Старобільська», філія «Троїцька» та ТОВ «Старобільський елеватор» - Луганська область;
- річкові перевантажувальні термінали - філія «Голопристанська» Херсонська область та філія «Кам'янка-Дніпровська» Запорізька область;
- філія «Куп'янська» Харківська область – перебувала на тимчасово непідконтрольній уряду України території, з вересня 2022 року на підконтрольній уряду України території, але під постійними обстрілами з боку військ Російської Федерації і, як наслідок, без доступу Групи; на момент формування цього звіту частина земельного банку НІБУЛОНа в Харківській області залишається на тимчасово непідконтрольній уряду України території;
- річковий перевантажувальний термінал філія «Козацька» Херсонська область знаходиться з листопада 2022 року на підконтрольній уряду України території але під постійними обстрілами з боку військ Російської Федерації і без доступу з боку Групи.

Через відсутність контролю за вказаними підрозділами, вони залишаються поза процесами кластеризації та групування.

Протягом 2023 року, в наслідок військової агресії з боку РФ, Групою втрачено контроль над 2 одиницями флоту – баржою проекту NBL90 та буксиром проекту POSS-115 (та іншим обладнанням та ОЗ, якими було укомплектовано вказані одиниці флоту).

Через відсутність доступу та неможливість оцінити стан вказаних активів, менеджмент НІБУЛОНу прийняв рішення про нарахування знецінення/уцінки таких активів.

Загальна сума прямих втрат по флоту Групи протягом 2023 року в наслідок втрати контролю за ОЗ становить 181,8 млн гривень.

Таким чином, на тимчасово непідконтрольній уряду України території або у зоні активних бойових дій станом на станом на 31 грудня 2023 року перебувають 9 одиниць флоту (із загальної кількості 83 одиниці), серед яких:

- п'ять несамохідні барж проекту NBL90;
- три буксира-штовхачі проекту POSS-115;
- плав-кран у складі несамохідного понтону;
- обладнання та інші основні засоби, якими було укомплектовано вказані одиниці флоту.

НІБУЛОН вживає всіх можливих заходів щодо відновлення корисності необоротних активів на підконтрольних уряду України територіях.

Так, з філії «Козацька» була демонтована та переміщена частка електричного обладнання в наслідок чого було **відновлено контроль та поновлена корисність ОЗ на суму майже 248,6 тис. гривень.**

В наслідок деокупації філії «Снігурівська» в листопаді 2022 року знадобився певний час на обстеження та розмінування території та полів регіону на предмет відсутності вибухонебезпечних предметів та забезпечення безпеки доступу.

Активну роботу в питаннях розмінування та обстеження території виконував відділ розмінування, створений у складі Групи. Відділ було укомплектовано фаховими спеціалістами з розмінування з практичним досвідом, оснащено необхідними обладнанням та технікою, придбаною в рамках гранта DEG (Німеччина). Станом на 31 грудня 2023 року поблизу м. Снігурівка обстежено та розміновано близько 5 098 га земель сільгосп призначення, з яких близько 3 700 га вже використано під посівами озимої пшениці і ще близько 1 300 га планується використати для вирощування соняшнику.

Результатом кропіткої роботи станом на 31 грудня 2023 року стало **поновлення корисності використання необоротних активів у складі будівель, споруд та обладнання на виробничому підрозділі Групи в м. Снігурівка на суму близько 36,5 млн гривень.**

ВИКОРИСТАННЯ ОСНОВНИХ ЗАСОБІВ, ЩО ЗНАХОДЯТЬСЯ НА ПІДКОНТРОЛЬНІЙ УРЯДУ УКРАЇНИ ТЕРИТОРІЇ

СУДНОПЛАВНА КОМПАНІЯ

На підконтрольній уряду України території знаходиться 74 одиниці флоту НІБУЛОНа із загальних 83 одиниць, які представлені наступним чином:

- 41 несамохідна баржа;
- 21 буксир;
- 2 земснаряди;
- 4 швидкісних пасажирських судна на підводних крилах;
- 3 плав-крани;
- 2 шаланди;
- 1 спеціалізоване судно – понтон з бустерною станцією.

Станом на 31 грудня 2023 року балансова вартість необоротних активів Судноплавної компанії НІБУЛОН, в тому числі 74 одиниці флоту разом з іншими основними засобами, якими укомплектовані судна, становить 4 275,4 млн грн. (приблизно 112,6 млн доларів США) або 23,98% від загальної залишкової балансової вартості основних засобів.

Станом на 31 грудня 2023 року за час війни Група вивела з Миколаєва для використання в операційній діяльності 16 одиниць флоту: 7 одиниці баржевого флоту, 7 одиниці буксирного флоту, 1 земснаряд та 1 швидкісне пасажирське судно, що становить 21,6% за кількістю. Станом на 31 грудня 14 одиниць флоту використовувались в операційній діяльності Групи, а один буксир та одна баржа перебували в ремонті. З середини січня 2024 року всі 16 одиниць флоту задіяні в операційній діяльності Групи.

Через блокування морського судноплавства, блокування судноплавства річкою Дніпро та обмеженого судноплавства річкою Південний Буг, НІБУЛОН не має можливості використання у своїй операційній діяльності усі інші, підконтрольні, одиниць флоту.

ЕЛЕВАТОРНІ КОМПЛЕКСИ ТА РІЧКОВІ ТЕРМІНАЛИ

Група продовжує свою операційну діяльність через власні лінійні елеваторні комплекси (9 філій: «Глобинська», «Денихівська», «Золотоніська», «Мар'янівська», «Решетилівська», «Ромодан», «Скороходівська», «Смотрич», «Тетерів»), річкові перевантажувальні термінали (10 філій: «Вітове», «Вознесенська», «Градизьк», «Зеленодольська», «Кременчуцька», «Новоодеська», «Переяславська», «Тернівська», «Хортиця» та новостворений перевантажувальний термінал в м. Ізмаїл філія «Бессарабська»), перевантажувальний термінал у м. Миколаєві, та споріднені юридичні особи ТОВ «Колосівський елеватор», ТОВ «АК «Врадіївський».

Всі лінійні елеватори протягом 2023 року працювали та мають можливість стабільно працювати надалі, наскільки це можливо під час військової агресії Російської Федерації та введення військового стану, що триває.

Мережа річкових перевантажувальних терміналів створювалась як складова логістичного ланцюга від закупівлі зерна на внутрішньому ринку до його доставки внутрішніми водними шляхами силами власного флоту до місць здійснення експорту. В умовах заблокованого судноплавства річкою Дніпро та блокування морського судноплавства, річкові перевантажувальні термінали та перевантажувальний термінал в м. Миколаєві не можуть бути завантажені на рівні довоєнних показників через логістичні обмеження.

В наслідок руйнації греблі Каховської ГЕС річка Дніпро стала не придатною для судноплавства на ділянці від гирла вгору за течією до Запорізької ГЕС. Відновлення судноплавства на цій ділянці може стати можливим лише після закінчення військових дій, виконання комплексу дій із обстеження та розмінування русла Дніпра та його берегів, а також відновлення греблі, на що потрібні значні ресурси та час.

НІБУЛОН розробив та впровадив заходи щодо повернення до операційної діяльності річкових перевантажувальних терміналів, що розташовані на підконтрольній уряду України території, та втратили свою початкову функціональність – відвантаження зерна на річковий транспорт для перевезень до морських портів – місць здійснення експорту. З 2023 року і в поточний час НІБУЛОН використовує такі річкові термінали для відвантаження зерна на сухопутний транспорт – автомобільний та/або залізничний, для транспортування до портів.

Станом на 31 грудня 2023 року, балансова вартість необоротних активів, що представлені судноплавною компанією, перевантажувальним терміналом у м. Миколаєві та мережею річкових перевантажувальних терміналів (крім новоствореного перевантажувального терміналу філії «Бессарабська») залишковою вартістю 10 926 млн грн (близько 288 млн USD), що становить близько 61,3% загальної вартості основних засобів Групи. Вказані необоротні активи в поточних умовах не можуть бути завантажені на рівні проектних потужностей та/або довоєнних показників.

ПОКАЗНИКИ ДІЯЛЬНОСТІ

Означені втрати та перешкоди щодо ведення звичайної операційної діяльності які виникли в наслідок військової агресії Російської Федерації, мали негативні наслідки на результати діяльності Групи за 2022 рік.

Показник	2023 (тис. грн)	2022 (тис. грн)	2021 (тис. грн)
Виручка	31 411 842	18 729 849	45 325 332
Валовий прибуток/(збиток)	7 847 801	(93 047)	4 234 457
Операційний прибуток/(збиток)	1 351 436	(3 268 342)	2 472 592

Протягом 2023 року Група покращила показники діяльності в наслідок збільшення обсягів експорту, оптимізації логістичних ланцюгів, підвищення ефективності операційної діяльності елеваторного напрямку та організаційних змін в роботі Групи. За результатами 2023 року Групою отримано Операційний прибуток в розмірі 1 351,4 млн гривень.

ЕКСПОРТНА ДІЯЛЬНІСТЬ

НІБУЛОН здійснював експортну діяльність за напрямками, що характеризуються місцями здійснення експорту: Українські чорноморські порти, порти Дунаю та експорт сухопутним шляхом до кордону України.

Протягом 2023 року Група, завдяки вжитим заходам щодо налагодження логістичних шляхів та активізації закупівельної діяльності на внутрішньому ринку України, а також діяльності новоствореної філії «Бессарабська», збільшило обсяги відвантаження на експорт на майже 65,9% порівняно з 2022 роком.

Найважливішим місцем здійснення експортних операцій протягом 2023 року з часткою понад 75% був порт Констанца в Румунії через новостворену філію «Бессарабська».

Протягом 2023 року Група збільшило власну частку в експорті з України до 5,4% порівняно з 4,0% за результатами 2022 року.

ЕЛЕВАТОРНИЙ НАПРЯМОК ДІЯЛЬНОСТІ

НІБУЛОН досяг в 2023 році часткового відновлення функціонування лінійних елеваторних комплексів та річкових перевантажувальних терміналів.

Лінійні елеваторні комплекси зазнали меншого негативного впливу військової агресії РФ, порівняно з річковими перевантажувальними терміналами, окрім дочірньої юридичної особи ТОВ «Старобільський елеватор» (Луганська область), що розташована на тимчасово окупованій території України. Це пов'язано з географічним розташуванням елеваторних комплексів на значній відстані від зони ведення бойових дій та їх залежністю від сухопутних логістичних шляхів, що також зазнали обмеженого негативного впливу в наслідок військових дій.

Річкові перевантажувальні термінали, на відміну від лінійних елеваторних комплексів, зазнали значно більшого негативного впливу на свою діяльність через військову агресію РФ.

Блокування річкового судноплавства по річці Дніпро, через окупацію лівого берега, та руйнування греблі Каховської ГЕС, зробили повністю неможливим функціонування річкових перевантажувальних комплексів за їх початковою схемою використання – формування партій сільгосппродукції для наступного відвантаження на річковий транспорт з метою доставки до портів для навантаження морських суден.

НІБУЛОН значною мірою відновив корисність річкових перевантажувальних терміналів за рахунок перебудови логістичних ланцюгів. Відвантаження зерна з таких елеваторів здійснюється на сухопутний транспорт (автомобільний та/або залізничний) і доставляється до портів здійснення експорту. Використання річкових елеваторів в такій логістичній схемі дещо знижує їх економічну ефективність, але дозволяє Групі формувати додаткові обсяги зерна для подальшого експорту.

Порівняно з 2022 роком, Група протягом 2023 року збільшила обсяг робіт з приймання зернових та олійних культур на лінійних елеваторних комплексах та річкових перевантажувальних терміналах у 2,1 рази – з 2,1 млн тонн в 2022 році до 4,3 млн тонн у 2023 році.

ЛІКВІДНІСТЬ

Протягом 2023 року НІБУЛОН продовжував переговорний процес з банками-кредиторами щодо реструктуризації існуючої заборгованості. Досягнення з усіма банками-кредиторами домовленостей по реструктуризації з дотриманням принципів «*pari passu*» є складною, але однією з найголовніших задач Групи.

У 2023 році досягнуто позитивного рішення щодо нового фінансування із іноземними банками:

- BCP;
- RaboBank;
- ING (Geneva).

У грудні 2023 року підписано двосторонню угоду про реструктуризацію з банком BCB.

Станом на 31 грудня 2023 року було досягнуто значного прогресу в досягненні домовленостей з більшістю Українських банків:

- погоджені та підписані двосторонні угоди про реструктуризацію з наступними банками:
 - АБ «Південний»;
 - ПАТ «Банк ВОСТОК»;
 - АТ «Кредобанк»;
 - АБ «Укргазбанк»;
 - АТ «ВЕСТ ФАЙНЕНС ЕНД КРЕДИТ БАНК»;
 - АТ «ОТП БАНК»;
 - АТ «ОЩАДБАНК»;
- досягнуто домовленостей та проводилось доопрацювання документації з:
 - АТ «Укрексімбанк»;
 - АТ «Креді Агріколь Банк»;
- Досягнуто домовленостей та проходила фіналізація судового врегулювання з ПАТ «МТБ Банк».

Частка вказаних банків в загальному кредитному ліміті заборгованості Групи становить близько 44,1%.

Станом на 31 грудня 2023 року міжнародні фінансові інституції у складі:

- European Investment Bank;
- International Finance Corporation.
- European Bank for Reconstruction and Development;
- DEG (Deutsche Investitions- und Entwicklungsgesellschaft);
- ING (синдикований кредит),

та українські АТ «Райффайзен Банк» узгодили з НІБУЛОНОм загальні умови реструктуризації, триває робота над окремими технічними питаннями. Загальні умови реструктуризації з FMO (Nederlandse Financierings-Maatschappij voor Ontwikkelingslanden N.V.) на стадії попереднього обговорення. Очікуємо від АТ «ІНГ Банк Україна» основні умови реструктуризації. Частка вказаних банків в загальному кредитному ліміті заборгованості становить 50,3%.

З окремими Українськими банками станом на 31 грудня 2023 року:

- АТ «Сенс Банк»;
- АТ «Правекс Банк»,

переговорний процес продовжувався. Частка таких банків в загальному кредитному ліміті заборгованості становить близько 5,6%.

Група здійснює аналіз активів за строками погашення зобов'язань і планує свою ліквідність залежно від очікуваних строків погашення відповідних фінансових інструментів. Потреби Групи в коротко- та довгостроковій ліквідності здебільшого забезпечуються за рахунок грошових коштів від операційної діяльності.

Фінансові зобов'язання Групи у розрізі строків погашення цих зобов'язань станом на 31 грудня 2023 року включають банківські кредити, зобов'язання з оренди, торгіву та іншу кредиторську заборгованість та інші фінансові зобов'язання зі строками погашення наведеними у Примітці 29 до Консолідованої фінансової звітності Групи.

КАДРОВА ПОЛІТИКА

Протягом 2023 року НІБУЛОН здійснював кадрову політику на законодавчо визначених принципах, закріплених у локальних нормативних документах (Колективному договорі, Правилах внутрішнього трудового розпорядку, Стандарті «Управління персоналом»):

- робота у правовому полі;
- недопущення дискримінації за віком, статтю, сімейним станом, партійною і національною приналежністю, релігійними поглядами і переконаннями;
- дотримання принципів прозорості та гендерної рівності;
- прозорість, виключення конфлікту інтересів відповідальних працівників при підборі персоналу шляхом функціонування Комісії з працевлаштування;
- забезпечення максимальної реалізації професійних навичок;
- підтримка кар'єрного зростання та надання рівних можливостей для самовдосконалення.

ГЕНДЕРНИЙ РОЗПОДІЛ ЗА КАТЕГОРІЯМИ ШТАТНИХ ПРАЦІВНИКІВ

Категорія штатних співробітників	Частка в загальній кількості, %	Гендерний розподіл	
		Жінки, %	Чоловіки, %
Керівники	14,7%	4,7%	10,0%
Спеціалісти	34,1%	20,3%	13,8%
Робітники	51,2%	7,2%	44,0%

У соціальних відпустках (по вагітності та пологам та по догляду за дитиною) перебуває 138 осіб, в тому числі, 2 чоловіки.

ВІКОВИЙ СКЛАД ПРАЦІВНИКІВ ТА ОСВІТА

Вій працівників	2023 рік	Освіта	2023
18– 25 років	4,4%	Вища	51,6%
26– 35 років	25,4%	Професійно-технічна	31,1%
36 – 60 років	66,1%	Середня	17,3%
більше 60 років	4,1%		

КАДРИ ПІД ЧАС ВОЄННОГО СТАНУ

Багато працівників Групи з 24 лютого 2022 року, з початку військової агресії РФ, було звільнено від роботи у зв'язку з мобілізацією.

Станом на 31 грудня 2023 року 462 працівника проходило службу в ЗСУ. Відповідно до чинного законодавства за мобілізованими зберігається місце роботи. Після змін в законодавстві щодо скасування виплати мобілізованим середнього заробітку, адміністрацією НІБУЛОН прийнято рішення про продовження матеріальної підтримки таких працівників – їм виплачується щомісячна матеріальна допомога у розмірі 13 тисяч гривень.

Протягом 2023 року 36 працівників було демобілізовано.

На жаль, протягом 2023 року 10 працівників НІБУЛОНа загинуло під час виконання свого військового обов'язку, а всього з початку військової агресії загинуло 17 працівників НІБУЛОНу.

НАВЧАННЯ ТА ПІДВИЩЕННЯ КВАЛІФІКАЦІЇ

НІБУЛОН завжди цінував професійних, фахових працівників. Розуміючи потребу в постійному навчанні та підвищенні професійних навичок, навіть в складних поточних умовах, Група приділяє особливу увагу питанням навчання та здобутку нових навичок працівниками.

Протягом 2023 року 1 089 працівників пройшли навчання за відповідним професійними напрямками та навчання:

- 443 співробітника пройшли навчання із професійних тематик:
 - трансфертне ціноутворення;
 - оподаткування коштів на відрядження;
 - побудова бізнес-процесів;
 - Excel Professional та PowerBI;
 - спеціаліст лабораторії відповідно до вимог стандарту ISO/IEC 17025, вимоги сертифікації ISCC EU;
 - LowCode, OCR інструменти, ERP;
 - запуск процесів управління комплаєнс-ризиками;
 - робота з пестицидами.
- 258 працівників пройшли професійно-технічне навчання за професіями:
 - стропальник;
 - машиніст крана (кранівник);
 - машиніст автовишки та автогідропідіймача;
 - слюсар з експлуатації та ремонту газового устаткування;
 - апаратник оброблення зерна;

- електрогазозварник;
- 388 співробітників пройшли навчання із «м'яких навичок»:
 - менеджмент та економіка;
 - онлайн бюджетування;
 - рекрутинг;
 - мотивація;
 - управління змінами;
 - управління проектами;
 - персональна ефективність;
 - зовнішні комунікації.

БОРОТЬБА З КОРУПЦІЄЮ ТА ХАБАРНИЦТВОМ

Група постійно продовжує роботу із вдосконалення форм організації праці, впровадження нових ефективних практик управління та формалізації діючих принципів і політик. НІБУЛОН добровільно приймає на себе зобов'язання в області протидії та запобігання корупції, закріплюючи відповідні принципи у своїх локальних документах - «Положення про корпоративну етику, протидію корупції та запобігання конфлікту інтересів». Даний документ є дієвим важелем впливу, що відображає цінності Групи – недопущення конфлікту інтересів, проявів корупції та зловживань.

ЕКОЛОГІЧНІ АСПЕКТИ

НІБУЛОН здійснює свою діяльність в 11 областях України за винятком областей в яких підрозділи Групи знаходяться на тимчасово непідконтрольних уряду України територіях або в зоні ведення бойових дій, а також, через свої дочірні закордонні підприємства, в Швейцарії та Нідерландах.

ЗАГАЛЬНІ ОБСЯГИ ВОДОЗАБОРУ

Більшість виробничих підрозділів розташовано в сільській місцевості, а їх водокористування в основному здійснюється з підземних джерел живлення. Загалом підрозділами Групи в 2023 році експлуатувалось 39 свердловин, при цьому понад 25% забраної води безкоштовно подається у водопровідні мережі місцевих громад.

Рік	Водозабір з свердловин, тис. м³:		Водозабір з поверхневих водних об'єктів, тис. м³	За договорами з комунальними підприємствами (водоканалами), тис. м³
	Загальний:	у тому числі передано місцевим громадам		
2023	266,886	87,753	29,847	42,378
2022	235,461	62,596	32,121	17,696

ЗАГАЛЬНІ ОБСЯГИ ВОДОВІДВЕДЕННЯ ОЧИЩЕНИХ СТИЧНИХ ВОД

Водовідведення підрозділів забезпечується системами господарсько-побутової та дощової каналізації з локальними очисними спорудами, що забезпечують їх ефективну очистку.

Рік	Загальний скид очищених стічних вод, тис. м³	у тому числі:		Дренажні води, тис. м³
		господарсько- побутових, тис. м³	дощових, тис. м³	
2023	140,359	18,244	122,115	-
2022	109,645	4,743	98,321	-

ШЛЯХИ ПОВОДЖЕННЯ З ВІДХОДАМИ

НІБУЛОН на своїх підрозділах впроваджує європейський підхід щодо роздільного збирання виробничих відходів з подальшою передачею їх ліцензованим організаціям для утилізації або повторного використання в якості сировини для виготовлення продукції.

За наявними на підрозділах виробництвами постійно утворюються відходи 60 видів – це відходи машино-тракторного парку та флоту, тваринницьких комплексів, елеваторного та сільськогосподарського виробництва, будівельні відходи.

Шляхи поводження з відходами	Обсяги відходів, тонн	
	2023 рік	2022 рік
Передано на утилізацію ліцензованим організаціям	51,392	25,984
Реалізовано як вторинну сировину	1 703,773	467,539
Використано для власних потреб	22 935,146	29 917,885
у т.ч. гній як органічне добриво	22 351,698	29 873,880
Розміщено на звалищах	2 559,646	5 657,642

ЗАГАЛЬНІ ОБСЯГИ ВИКИДІВ ПАРНИКОВИХ ГАЗІВ

Назва забруднюючої речовини	Всього парникових газів, тонн		У тому числі по речовинах, тонн	
	2022 рік	2023 рік	2022 рік	2023 рік
Діоксид вуглецю (CO ₂)	15 654,970	11 439,539	15 532,343	11 479,537
Метан (CH ₄)	-	-	122,627	104,858

Операції сушіння зерна є найбільш впливовими на обсяги викидів парникових газів.

РИЗИКИ

Основними ризиками, що виникають у діяльності Групи, та тісно пов'язані з функціями її підрозділів та споріднених осіб, є:

- **Ринковий ризик**, який полягає в можливій зміні ринкових цін на продукцію, що закуповується на внутрішньому ринку України та постачається НІБУЛОНОм на експорт, внаслідок зміни економічної кон'юнктури, будь-яких ринкових умов, зростання конкуренції, несприятливого попиту чи нездатності задовольнити потреби покупців.
- **Ризик зміни процентних ставок**, який полягає в можливій зміні процентних ставок по процентним кредитам та позикам в наслідок коливань ринкових цін.
- **Ризик якості продукції** виникає як під час закупівлі продукції на внутрішньому ринку України у місцевих постачальників, так і під час постачання продукції кінцевому споживачеві внаслідок формування експортних партій продукції неналежної якості, так і внаслідок можливого погіршення якості під час транспортування.
- **Валютний ризик** — виникає через зміну валютних курсів, коли валюта операції відрізняється від функціональної валюти.
- **Підприємницький ризик**, пов'язаний із здійсненням просування продукції на ринку, включаючи стратегію розвитку, цінову політику та стратегію збільшення частки ринку.
- **Транспортний ризик**, пов'язаний з можливим пошкодженням продукції під час її транспортування, та ризиками фрахтування.
- **Складський ризик** або ризик зниження попиту на запаси, що купуються без прив'язки до конкретних експортних контрактів.
- **Регуляторний ризик** може виникнути при неочікуваних змінах у чинному законодавстві, діях державних органів тощо.
- **Ризик ліквідності**, пов'язаний із неможливістю своєчасно виконувати свої зобов'язання як по відношенню до постачальників продукції, так і по відношенню до інституцій, що здійснюють фінансування діяльності групи.
- **Воєнні ризики**, пов'язані з ризиками втрати або пошкодження майна в наслідок воєнних дій, ризиками суттєвих не передбачуваних змін умов ведення бізнесу, ризиками регуляторних обмежень, притаманних стану воєнного стану, що введений в Україні, ризиками пов'язаними з кількістю та кваліфікацією персоналу і т.і.

Для протидії зазначеним ризикам та мінімізації їх впливу на діяльність НІБУЛОНа та його результатів розроблено та впроваджено відповідні Політики (Правила).

Політика з ризиків описує та регламентує порядок та методологію встановлення ліміту капіталу під ризиком та розподіл такого ліміту по кожній товарній позиції. Діючий на постійній основі Комітет з ризиків, що керується положеннями Політики з ризиків, щотижнево проводить колегіальний розгляд фактичних товарних позицій, їх відповідність встановленим Політикою лімітам, проводить перерозподіл лімітів між окремими товарними позиціями та, за необхідності та за погодженням з власниками НІБУЛОНа, проводить коригування загального ліміту капіталу під ризиком.

Положення про фінансовий моніторинг та забезпечення ліквідності регламентує взаємодію відповідних відділів та служб щодо оперативного обміну інформацією та прийняття рішень у питаннях управління ліквідністю. На щоденній основі проводиться моніторинг наявних зобов'язань та активів щодо забезпечення ліквідності діяльності Групи.

Положення про ціноутворення описує правила визначення економічно обґрунтованого рівня закупівельних цін на сільгосппродукцію для її подальшого експорту. У Положенні регламентовано технічний порядок та методологію визначення рівня закупівельних цін та порядок їх затвердження.

Валютний ризик викликають активи та зобов'язання, номіновані в іноземній валюті. Валютний ризик виникає внаслідок того, що фінансові інструменти номіновані у валюті, яка не є функціональною валютою та має грошову природу. Керівництво визначає ліміти ризиків по валютах та загальний прийнятний рівень ризику за позиціями «овернайт» та протягом дня (контроль здійснюється щоденно). З метою управління валютним ризиком керівництво намагається збалансувати обсяг платежів в іноземній валюті, включаючи погашення боргу, з надходженнями у твердій валюті від експортних продажів. Група здійснює свою діяльність переважно в таких валютах: українська гривня, долари США та євро.

Ризик зміни процентних ставок пов'язаний з процентними кредитами та позиками Групи. Ринкові коливання вартості залучених кредитів та позик можуть впливати на майбутні грошові потоки Групи. Менеджмент Групи постійно здійснює моніторинг фінансових ринків та вживає всіх можливих заходів щодо зниження вартості запозичень.

Ризик ліквідності пов'язаний з підтриманням балансу між забезпеченням безперервного фінансування та гнучкістю у використанні умов кредитування, що надаються постачальниками та банками. Група аналізує свої активи та зобов'язання за строками погашення та планує свою ліквідність залежно від очікуваних строків виконання зобов'язань за відповідними інструментами. У разі недостатньої або надлишкової ліквідності в окремих суб'єктах, Група перерозподіляє ресурси та кошти між компаніями Групи для досягнення оптимального фінансування бізнес-потреб кожного суб'єкта.

Керуючись принципами, що закладені в зазначених Політиках, та створеній структурі прийняття рішень за участі Комітету з ризиків та Комітету з ціноутворення Групи мінімізує можливий негативний вплив зазначених ризиків.

Наявність власної розгалуженої мережі елеваторів та перевантажувальних терміналів, оснащених найсучаснішим лабораторним обладнанням та устаткуванням для здійснення всебічного контролю якості зерна, що купується та відвантажується, майже унеможливорює ризики якості.

Воєнні ризики є найбільш непередбачуваними за часом їх виникнення, наслідками та впливом на діяльність НІБУЛОНа. Проте, керівництвом НІБУЛОНа вживаються заходи для мінімізації можливих воєнних ризиків та їх наслідків:

- Група активно впроваджує зміни в системі управління та прийняття рішень на різних рівнях, що ґрунтуються на кращому світовому досвіді;
- Велику увагу НІБУЛОН приділяє питанням автоматизації бізнес-процесів в оперативній та стратегічній діяльності;
- на ключові посади залучено висококваліфікованих фахівців, що мають відповідний досвід;
- в діяльності Група використовує всі доступні напрямки та способи логістики, різноманітні канали її реалізації.

Передбачити та нівелювати в майбутньому негативний вплив всіх можливих воєнних ризиків, що знаходиться поза межами впливу Групи, не є можливим, але вживаються всі необхідні заходи для мінімізації можливих наслідків та їх впливу на спроможність НІБУЛОНа продовжувати свою звичайну діяльність.

ДОСЛІДЖЕННЯ ТА ІННОВАЦІЇ

Протягом 2023 року НІБУЛОН розпочав та активно впроваджує проекти з автоматизації бізнес-процесів, вдосконалення систем бухгалтерського та управлінського обліку із застосуванням сучасних програмних комплексів та хмарних технологій, що покликано підвищити ефективність управління, скоротити терміни прийняття обґрунтованих рішень та оптимізувати витрати.

Процеси кластеризації виробничих підрозділів та групування елеваторних комплексів та річкових перевантажувальних терміналів покликані оптимізувати адміністративно-управлінський персонал та сприятимуть підвищенню ефективності прийняття рішень та відповідальності за результати роботи. Наслідком процесів кластеризації та групування також є перегляд та оптимізація складу робітників та спеціалістів на відповідних виробничих підрозділах, елеваторних комплексах та річкових перевантажувальних терміналах.

ФІНАНСОВІ ІНВЕСТИЦІЇ

Група не здійснює ніяких інших фінансових інвестицій окрім інвестицій у дочірні підприємства Групи як це описано у розділі СТРУКТУРА ДОЧІРНИХ ПІДПРИЄМСТВ.

ПОДІЇ ПІСЛЯ ДАТИ ЗВІТНОСТІ

Керівництво НІБУЛОНа прикладає зусилля по зниженню витрат, реструктуризації кредитного портфелю, сформованого у довоєнний час, залученню додаткового фінансування на інвестиційні та торгові програми.

Після звітної дати НІБУЛОН підписав двосторонні угоди про реструктуризацію з окремими Українськими банками:

- ПАТ «МТБ Банк»;
- АТ «Укрексімбанк»;
- АТ «Креді Агріколь Банк».

З АТ «Сенс Банк» підписано офер про реструктуризацію. Триває робота над кредитною документацією щодо реструктуризації.

НІБУЛОН отримав позитивне рішення EIFO (Export and Investment Fund of Denmark) щодо фінансування інвестиційних проектів на загальну суму 26,775 млн ЄВРО. Кошти заплановано використати на закупівлю нової сільськогосподарської техніки, проведення модернізації та реконструкції елеваторних комплексів на філії «Хмільник», ТОВ «Колосівський елеватор» та ТОВ «АК «Врадіївський». На разі обговорення та узгодження кредитної документації.

В результаті, 26 квітня 2024 року Група підписала кредитний договір з EIFO з сумою фінансування 12,8 млн євро та терміном погашення заборгованості протягом 15 років. Зазначені кошти будуть використані Групою на фінансування та рефінансування витрат на придбання сільськогосподарської техніки.

На стадії підготовки знаходиться документація щодо фінансування інвестиційних проектів НІБУЛОНа з боку АТ «ОЩАДБАНК». Проектною документацією передбачено рефінансування частини витрат Групи на будівництво філії «Бессарабська» та лізинг вантажного автотранспорту.

НІБУЛОН продовжує розпочату в 2022 році співпрацю з агентством США з міжнародного розвитку (USAID). В 2024 році на розгляд агентству направлено проекти з потреби Групи у сучасному елеваторному та енергетичному обладнанні, вантажному портовому обладнанні, транспорті для перевезень вантажів у напрямках портів і т.і.

ПЕРСПЕКТИВИ РОЗВИТКУ

В поточних умовах керівництво вбачає перспективи розвитку НІБУЛОНа на 2024 рік:

- в розвитку операційної діяльності Групи та повернення на провідні позиції серед експортерів з України;
- в розвитку дунайського регіону, як альтернативи зерновому коридору для здійснення експорту;
- в розвитку логістичних ланцюгів з постачання на експорт українського зерна в умовах повномасштабного військового вторгнення Російської Федерації, в тому числі через Український морський коридор;
- в підвищенні частки НІБУЛОНа на існуючих ринках та виході на нові ринки збуту;
- в покращенні ефективності власного аграрного виробництва шляхом підвищення продуктивності та зниження собівартості продукції за рахунок оптимізації організаційної структури та впровадження новітніх технологій та сільгосптехніки;
- в трансформації корпоративного управління та підвищенні його ефективності
- в продовження розвитку автоматизації бізнес-процесів в оперативній та стратегічній діяльності Групи.

ІНШІ ПОСЛУГИ

Винагорода аудитора ТОВ АФ «ПрайсвотерхаусКуперс (Аудит)» за обов'язковий аудит окремої фінансової звітності Компанії та консолідованої фінансової звітності Групи, підготовленої відповідно до МСФЗ станом на та за рік, що закінчився 31 грудня 2023 року, склала 6 647 тисяч гривень.

Також мережа фірм PricewaterhouseCoopers надавала Групі інші послуги, які включали:

- узгоджені процедури щодо перевірки витрат по Гранту, наданому замовнику від DEG Impulse з метою фінансування робіт по розмінуванню сільськогосподарських земель;
- консультаційні послуги у сфері трансфертного ціноутворення;
- консультаційні послуги міжнародного оподаткування у сфері контрольованих іноземних компаній.

Винагорода за Інші послуги склала 1 282 тисячі гривень.

Генеральний директор

А.О. Вадатурський

Звіт незалежного аудитора

Учаснику Товариства з обмеженою відповідальністю сільськогосподарського підприємства "НІБУЛОН"

Звіт про аудит консолідованої фінансової звітності

Наша думка із застереженням

На нашу думку, за винятком впливу питання, описаного у розділі нашого звіту "Основа для думки із застереженням", консолідована фінансова звітність відображає достовірно, в усіх суттєвих аспектах, консолідований фінансовий стан Товариства з обмеженою відповідальністю сільськогосподарського підприємства "НІБУЛОН" (далі - Компанія) та його дочірніх підприємств (далі - Група) станом на 31 грудня 2023 року та консолідовані фінансові результати та консолідований рух грошових коштів Групи за рік, що закінчився на вказану дату, відповідно до Міжнародних стандартів фінансової звітності (Стандарти бухгалтерського обліку МСФЗ) і відповідає, в усіх суттєвих аспектах, вимогам Закону України "Про бухгалтерський облік та фінансову звітність в Україні" щодо складання фінансової звітності.

Наша думка із застереженням відповідає нашому додатковому звіту для Учасника від 22 травня 2024 року.

Предмет аудиту

Консолідована фінансова звітність Групи включає:

- консолідований звіт про фінансовий стан станом на 31 грудня 2023 року;
- консолідований звіт про сукупний дохід за рік, що закінчився на вказану дату;
- консолідований звіт про зміни в капіталі за рік, що закінчився на вказану дату;
- консолідований звіт про рух грошових коштів за рік, що закінчився на вказану дату; та
- примітки до консолідованої фінансової звітності, які включають суттєву інформацію про облікову політику та іншу пояснювальну інформацію.

Основа для думки із застереженням

Як зазначено у Примітці 7 до консолідованої фінансової звітності, відповідно до облікової політики Групи основні засоби обліковуються за переоціненою вартістю. Група не переоцінила свої основні засоби балансовою вартістю 20 885 040 тисяч гривень станом на 31 грудня 2022 року, хоча існували чинники, які вказували на те, що справедлива вартість основних засобів на цю звітну дату суттєво відрізнялася від їх балансової вартості. Станом на 31 грудня 2023 року Група провела переоцінку та індивідуальне знецінення основних засобів, що розкрито у Примітці 9 до консолідованої фінансової звітності, в результаті чого було визнано інший сукупний збиток у розмірі 463 147 тисячі гривень та витрати у розмірі 2 235 895 тисяч гривень у складі Чистого збитку за період. Також, у 2023 році Група визнала амортизацію основних засобів у розмірі 1 049 351 тисячі гривень (Примітка 9) та трансфер резерву переоцінки у розмірі 414 848 тисяч гривень у складі консолідованого звіту про зміни у капіталі. Відсутність належної оцінки справедливої вартості основних засобів відповідно до вимог МСБО 16 на початок звітного періоду є відхиленням від вимог МСФЗ та впливає на суми витрат від переоцінки та індивідуального знецінення основних засобів, що представлені у складі Чистого збитку за період, Іншого сукупного збитку за період, амортизації основних засобів та пов'язані податкові ефекти від зміни відстрочених податків, а також трансферу резерву переоцінки за 2023 рік, що представлений у консолідованому звіті про зміни у капіталі. Вплив цього відхилення від вимог МСФЗ на суми витрат від переоцінки та індивідуального знецінення основних засобів, що представлені у складі Чистого збитку за період, Іншого сукупного збитку за період, амортизації основних засобів та пов'язані податкові ефекти від зміни відстрочених податків, а

також на трансфер резерву переоцінки за 2023 рік, що представлений у консолідованому звіті про зміни у капіталі, не було визначено.

Ми провели аудит відповідно до Міжнародних стандартів аудиту (МСА). Наша відповідальність відповідно до цих стандартів описана далі у розділі “Відповідальність аудитора за аудит консолідованої фінансової звітності” нашого звіту.

Ми вважаємо, що отримані нами аудиторські докази є достатніми і прийнятними для використання їх як основи для нашої думки із застереженням.

Незалежність

Ми є незалежними по відношенню до Групи відповідно до Міжнародного кодексу етики професійних бухгалтерів (включаючи Міжнародні стандарти незалежності) Ради з Міжнародних стандартів етики для бухгалтерів (Кодекс РМСЕБ) та етичних вимог Закону України “Про аудит фінансової звітності та аудиторську діяльність”, які стосуються нашого аудиту консолідованої фінансової звітності в Україні. Ми виконали наші інші етичні обов’язки відповідно до цих вимог і Кодексу РМСЕБ.

Відповідно до всієї наявної у нас інформації, ми заявляємо, що послуги, які ми надавали Групі відповідають застосовному законодавству і нормативно-правовим актам України, і що ми не надавали неаудиторських послуг, які заборонені частиною 4 статті 6 Закону України “Про аудит фінансової звітності та аудиторську діяльність”.

Послуги, крім послуг з обов’язкового аудиту, які ми надали Групі, протягом періоду з 1 січня 2023 року до 31 грудня 2023 року становлять узгоджені процедури щодо перевірки витрат по гранту наданому Групі з метою фінансування робіт по розмінуванню сільськогосподарських земель.

Суттєва невизначеність, пов’язана з подальшою безперервною діяльністю

Ми звертаємо увагу на Примітки 2 та 4 у консолідованій фінансовій звітності, в яких описано, що з 24 лютого 2022 року діяльність Групи зазнала суттєвого впливу військових дій, що тривають в Україні і масштаби подальшого розвитку або терміни припинення цих дій є невизначеними. Як наслідок цих подій (розкрито в Примітці 4), Група понесла збиток у розмірі 529 879 тисяч гривень та не виконала ковенанти за кредитами, в результаті чого вони були класифіковані як поточні, що призвело до перевищення поточних зобов’язань над поточними активами Групи у розмірі 12 762 464 тисяч гривень. Група наразі перебуває в процесі реструктуризації кредитних договорів, і існує також невизначеність щодо можливості Групи узгодити умови погашення та реструктуризації боргу. Як зазначено у Примітках 2 та 4, ці події та умови разом з іншими питаннями, описаними у Примітці 4, свідчать про існування суттєвих невизначеностей, які можуть викликати значні сумніви у спроможності Групи продовжувати подальшу безперервну діяльність. Наша думка не є модифікованою щодо цього питання.

Пояснювальний параграф - звітування у форматі iXBRL

Згідно із Законом України “Про бухгалтерський облік та фінансову звітність в Україні” консолідована фінансова звітність Групи за Стандартами бухгалтерського обліку МСФЗ має складатися в єдиному електронному форматі (iXBRL). Як описано в Примітці 3 у консолідованій фінансовій звітності, на дату затвердження консолідованої фінансової звітності управлінський персонал Групи ще не склав консолідовану фінансову звітність у форматі iXBRL через обставини, описані в Примітці 3, і планує скласти та подати консолідовану фінансову звітність у форматі iXBRL тоді, коли це стане можливим. Наша думка не є модифікованою щодо цього питання.

Ключові питання аудиту

Ключові питання аудиту - це питання, які, на нашу професійну думку, мали найбільше значення для нашого аудиту консолідованої фінансової звітності за поточний період. Ці питання були розглянуті у контексті нашого аудиту консолідованої фінансової звітності в цілому та при формуванні нашої думки про цю звітність, і ми не висловлюємо окремої думки з цих питань. Крім питання, описаного у розділі

“Основа для думки із застереженням” та питання, описаного у розділі “Суттєва невизначеність, пов’язана з подальшою безперервною діяльністю”, ми визначили питання, які описані нижче, ключовими питаннями аудиту, про які слід повідомити у нашому звіті.

Ключове питання аудиту

Які аудиторські процедури були виконані стосовно ключового питання аудиту

Переоцінка основних засобів станом на 31 грудня 2023 року

Відповідні розкриття інформації наведені у Примітках 4, 9 та 31 до цієї консолідованої фінансової звітності.

Відповідно до облікової політики Групи, основні засоби обліковуються з використанням моделі переоцінки. Група залучила незалежного оцінювача для проведення оцінки справедливої вартості своїх основних засобів станом на 31 грудня 2023 року.

Справедливу вартість основних засобів було переважно визначено із застосуванням методу амортизованої вартості заміщення з урахуванням витрат на відтворення або заміну активів із коригуванням на знос та підтверджено результатами застосування моделей дисконтованих грошових потоків для оцінки очікуваного відшкодування, або із застосуванням ринкового методу при наявності ринкових аналогів подібних до об’єктів оцінки.

Це питання є значним для цілей нашого аудиту з огляду на те, що оцінка основних засобів є істотною подією, яка відбулася протягом звітного періоду та мала суттєвий вплив на консолідовану фінансову звітність та наш аудит.

У ході наших аудиторських процедур ми виконали наступне:

- Ми проаналізували судження управлінського персоналу при визначенні одиниць, які генерують грошові кошти.
- Ми залучили наших внутрішніх експертів з оцінки для перевірки обґрунтованості методології, застосованої незалежним оцінювачем у процесі визначення справедливої вартості основних засобів, включаючи розрахунок ставки дисконтування та розрахунок амортизованої вартості заміщення.
- Ми перевірили математичну коректність розрахунку амортизованої вартості заміщення та ринкового підходу до оцінки основних засобів на вибірковій основі, та прийнятність застосування цих методів.
- Ми протестували вхідні параметри, використані в оцінці основних засобів, на предмет їх коректності на вибірковій основі.
- Ми проаналізували припущення управлінського персоналу, покладені в основу моделей амортизованої вартості заміщення та прогнозу потоків грошових коштів, зокрема ті, до зміни яких результат є найбільш чутливим, в тому числі: терміну припинення бойових дій, прогнозу майбутніх тарифів надання послуг лінійних елеваторів, річкових та портових терміналів та прогнозу обсягів відвантаження / приймання продукції, капітальних інвестицій та ставок дисконтування.
- Ми перевірили повноту та коректність розкриття інформації щодо переоцінки основних засобів у Примітках 4, 9 та 31 у консолідованій фінансовій звітності.

Визначення доходу від окремих зобов'язань щодо виконання за договорами з продажу зерна

Відповідне розкриття інформації наведено у Примітках 4, 7 та 21 до цієї консолідованої фінансової звітності.

Деякі договори з продажу зерна передбачають також надання послуг транспортування зерна до порту призначення після того, як контроль над товаром був переданий покупцю. За такими договорами Група виділяє два окремих зобов'язання до виконання – зобов'язання щодо реалізації зерна та зобов'язання щодо надання послуг транспортування.

З метою обліку таких договорів відповідно до вимог МСФЗ 15 «Дохід від договорів з клієнтами» керівництво Групи застосовує професійні судження та суттєві припущення для розподілу ціни за договором на кожне зобов'язання щодо виконання та оцінки прогресу на шляху до повного задоволення зобов'язання щодо виконання з надання транспортних послуг, дохід за якими визнається протягом періоду їх надання.

Оскільки обсяг доходів за договорами, що містять два окремих зобов'язання щодо виконання є значним для консолідованої фінансової звітності, а їх облік передбачає застосування суджень та суттєвих припущень, ми визначили це питанням ключовим питанням аудиту.

У ході наших аудиторських процедур ми виконали наступне:

- Ми протестували на вибірковій основі контракти із продажу зерна щоб підтвердити коректність ідентифікації двох окремих зобов'язань щодо виконання відповідно до вимог МСФЗ 15.
- Ми робили запити до спеціалістів Групи, що відповідають за продаж зерна, з метою оцінки прийнятності суттєвих припущень керівництва щодо визначення відносної окремої ціни продажу зерна та послуги з транспортування.
- Ми протестували на вибірковій основі вхідні параметри (включаючи релевантні для визначення точки переходу контролю), на яких базується оцінка керівництва Групи щодо прогресу на шляху до повного задоволення зобов'язання щодо виконання з надання транспортних послуг.
- Ми перевірили коректність розподілу доходу між доходом від продажу зерна та доходу від надання послуг транспортування.
- Ми перевірили визнання доходу за кожним зобов'язанням щодо виконання у коректному періоді.
- Ми перевірили повноту та коректність розкриття інформації щодо доходів від реалізації зерна та надання транспортних послуг як окремих зобов'язань щодо виконання у Примітках 4, 7 та 21 у консолідованій фінансовій звітності.

Інша інформація, включаючи консолідований звіт про управління

Управлінський персонал несе відповідальність за іншу інформацію. Інша інформація включає консолідований звіт про управління (але не включає консолідовану фінансову звітність та наш звіт аудитора щодо цієї фінансової звітності), який ми отримали до дати випуску цього звіту аудитора.

Наша думка із застереженням щодо консолідованої фінансової звітності не поширюється на іншу інформацію, включаючи консолідований звіт про управління.

У зв'язку з проведенням нами аудиту консолідованої фінансової звітності наш обов'язок полягає в ознайомленні із зазначеною вище іншою інформацією та у розгляді питання про те, чи наявні суттєві невідповідності між іншою інформацією та консолідованою фінансовою звітністю або нашими знаннями, одержаними в ході аудиту, та чи не містить інша інформація інших можливих суттєвих викривлень.

На нашу думку, за результатами проведеної нами роботи у ході аудиту фінансова інформація, наведена в консолідованому звіті про управління за фінансовий рік, за який підготовлена консолідована фінансова звітність, відповідає консолідованій фінансовій звітності.

Крім того, виходячи з нашого знання та розуміння суб'єкта господарювання та його середовища, отриманих у ході аудиту, ми зобов'язані повідомляти про факт виявлення суттєвих викривлень у консолідованому звіті про управління та іншій інформації, які ми отримали до дати цього аудиторського звіту. Ми не маємо що повідомити у цьому зв'язку, за виключенням впливу питання описаного у розділі "Основа для думки із застереженням" нашого звіту на розкриття інформації у консолідованому звіті про управління та іншій інформації.

Відповідальність управлінського персоналу за консолідовану фінансову звітність

Управлінський персонал несе відповідальність за складання і достовірне подання консолідованої фінансової звітності відповідно до Стандартів бухгалтерського обліку МСФЗ та вимог Закону України "Про бухгалтерський облік та фінансову звітність в Україні" щодо фінансової звітності, а також за такий внутрішній контроль, який управлінський персонал визначає потрібним для того, щоб забезпечити складання консолідованої фінансової звітності, що не містить суттєвих викривлень внаслідок шахрайства або помилки.

При складанні консолідованої фінансової звітності управлінський персонал несе відповідальність за оцінку здатності Групи продовжувати безперервну діяльність, за розкриття у відповідних випадках відомостей, що стосуються безперервної діяльності, та за складання звітності на основі припущення про подальшу безперервну діяльність, крім випадків, коли управлінський персонал має намір ліквідувати Групу або припинити її діяльність, або коли в нього відсутня жодна реальна альтернатива, крім ліквідації або припинення діяльності.

Відповідальність аудитора за аудит консолідованої фінансової звітності

Наша мета полягає в отриманні обґрунтованої впевненості у тому, що консолідована фінансова звітність у цілому не містить суттєвих викривлень внаслідок шахрайства або помилки, та у випуску аудиторського звіту, що містить нашу думку. Обґрунтована впевненість є високим рівнем впевненості, але не є гарантією того, що аудит, проведений відповідно до МСА, завжди виявляє суттєві викривлення за їх наявності. Викривлення можуть виникати внаслідок шахрайства або помилки і вважаються суттєвими, якщо можна обґрунтовано очікувати, що окремо чи в сукупності вони вплинуть на економічні рішення користувачів, які приймаються на основі цієї консолідованої фінансової звітності.

У ході аудиту, що проводиться відповідно до МСА, ми застосовуємо професійне судження та зберігаємо професійний скептицизм протягом всього аудиту. Крім того, ми виконуємо наступне:

- виявляємо та оцінюємо ризики суттєвого викривлення консолідованої фінансової звітності внаслідок шахрайства або помилки; розробляємо та виконуємо аудиторські процедури у відповідь на ці ризики; отримуємо аудиторські докази, які є належними та достатніми і надають підстави для висловлення

нашої думки. Ризик невиявлення суттєвого викривлення в результаті шахрайства є вищим, ніж ризик невиявлення суттєвого викривлення в результаті помилки, оскільки шахрайські дії можуть включати змову, підробку, навмисний пропуск, викривлене подання інформації та дії в обхід системи внутрішнього контролю;

- отримуємо розуміння системи внутрішнього контролю, що стосується аудиту, з метою розробки аудиторських процедур, які відповідають обставинам, а не з метою висловлення думки щодо ефективності внутрішнього контролю Групи;
- оцінюємо належний характер застосованої облікової політики та обґрунтованість бухгалтерських оцінок і відповідного розкриття інформації, підготовленої управлінським персоналом;
- робимо висновок про правомірність застосування управлінським персоналом припущення про безперервність діяльності та на основі отриманих аудиторських доказів - висновок про наявність суттєвої невизначеності у зв'язку з подіями або умовами, які можуть викликати значні сумніви у спроможності Групи продовжувати свою діяльність на безперервній основі. Якщо ми дійшли висновку про наявність суттєвої невизначеності, ми повинні привернути увагу у нашому аудиторському звіті до відповідного розкриття інформації у консолідованій фінансовій звітності або, якщо таке розкриття є неналежним, модифікувати нашу думку. Наші висновки ґрунтуються на аудиторських доказах, отриманих до дати нашого звіту аудитора. Проте майбутні події або умови можуть призвести до того, що Група втратить здатність продовжувати свою діяльність на безперервній основі;
- проводимо оцінку подання консолідованої фінансової звітності в цілому, її структури та змісту, включаючи розкриття інформації, а також того, чи розкриває консолідована фінансова звітність операції та події, покладені в її основу, так, щоб було забезпечено їхнє достовірне подання;
- отримуємо достатні прийнятні аудиторські докази щодо фінансової інформації суб'єктів господарювання або напрямків господарської діяльності у складі Групи для висловлення думки про консолідовану фінансову звітність. Ми відповідаємо за спрямування, нагляд та проведення аудиту Групи. Ми одноосібно відповідаємо за нашу аудиторську думку.

Ми здійснюємо інформаційну взаємодію з особами, відповідальними за корпоративне управління повідомляючи їм, серед іншого, про запланований обсяг та строки аудиту, а також про суттєві зауваження за результатами аудиту, у тому числі про значні недоліки системи внутрішнього контролю, які ми виявляємо у ході аудиту.

Крім того, ми надаємо особами, відповідальними за корпоративне управління заяву про те, що ми дотримались усіх відповідних етичних вимог до незалежності, та поінформували цих осіб про всі взаємовідносини та інші питання, які можна обґрунтовано вважати такими, що мають вплив на незалежність аудитора, і, якщо потрібно, - про заходи, вжиті для усунення загроз, або застосовані застережні заходи.

Із тих питань, про які ми повідомили особами, відповідальними за корпоративне управління, ми визначаємо питання, які були найбільш значущими для аудиту консолідованої фінансової звітності за поточний період і, відповідно, є ключовими питаннями аудиту. Ми описуємо ці питання у нашому аудиторському звіті, крім випадків, коли оприлюднення інформації про ці питання заборонене законом чи нормативними актами, або коли у надзвичайно рідкісних випадках ми доходимо висновку про те, що інформація про будь-яке питання не повинна бути повідомлена у нашому звіті, оскільки можливо обґрунтовано передбачити, що негативні наслідки повідомлення такої інформації перевищать суспільно значиму користь від її повідомлення.

Звіт щодо вимог інших законодавчих і нормативних актів

Незалежність

Ключовий партнер з аудиту та ТОВ АФ "ПрайсвотерхаусКуперс (Аудит)" є незалежними від Компанії відповідно до Кодексу РМСЕБ та Закону України "Про аудит фінансової звітності та аудиторську діяльність".

Призначення аудитора

Ми вперше були призначені аудиторами Групи для обов'язкового аудиту рішенням Єдиного учасника 21 листопада 2023 року.

Ключовий партнер з аудиту, відповідальний за завдання з аудиту, за результатами якого випущено цей звіт незалежного аудитора, Волкова Олена Анатоліївна.

ТОВ АФ "ПрайсвотерхаусКуперс (Аудит)"

Волкова Олена Анатоліївна

Ідентифікаційний код 21603903

Номер реєстрації у Реєстрі аудиторів та суб'єктів
аудиторської діяльності 0152

Номер реєстрації у Реєстрі аудиторів та суб'єктів
аудиторської діяльності 101813

ТОВ АФ "ПрайсвотерхаусКуперс (Аудит)"

м. Київ, Україна

22 травня 2024 року

Консолідований звіт про фінансовий стан
станом на 31 грудня 2023 року
(в тисячах українських гривень)

	Примітка	31 грудня 2023 року	31 грудня 2022 року*
Активи			
Необоротні активи			
Основні засоби	9	17 934 391	20 885 040
Активи з права користування	10	650 394	493 017
Біологічні активи тваринництва	11	74 852	54 436
Інші довгострокові активи		5 068	9 995
		18 664 705	21 442 488
Оборотні активи			
Запаси	12	5 377 877	5 236 517
Біологічні активи рослинництва	13	330 514	613 094
Торгова та інша дебіторська заборгованість	14	1 547 902	1 168 410
Передоплати		58 546	94 442
Податки до відшкодування	15	465 814	869 419
Передплатений податок на прибуток		110 598	52 139
Інші фінансові активи, обмежені у використанні	16	160 724	581
Грошові кошти та їх еквіваленти	16	2 471 691	391 070
		10 523 666	8 425 672
Всього активи		29 188 371	29 868 160
Власний капітал та зобов'язання			
Статутний капітал		731	50
Резерв дооцінки		7 657 640	8 458 890
Непокритий збиток		(3 653 429)	(3 537 303)
Власний капітал, що належить учасникам материнської Компанії		4 004 942	4 921 637
Неконтрольована частка участі		27 673	19 957
Всього власний капітал		4 032 615	4 941 594
Довгострокові зобов'язання			
Відстрочене податкове зобов'язання	18	1 094 268	1 659 952
Зобов'язання з оренди	19	775 358	605 931
		1 869 626	2 265 883
Короткострокові зобов'язання			
Процентні кредити та позики	17	22 027 413	21 114 873
Торгова та інша кредиторська заборгованість	20	1 062 229	1 364 183
Зобов'язання з оренди	19	191 554	180 698
Зобов'язання з податку на прибуток		4 934	929
		23 286 130	22 660 683
Всього власний капітал та зобов'язання		29 188 371	29 868 160

* Порівняльну інформацію було скориговано (Примітка 8)

Підписано та затверджено до випуску від імені ТОВ СП «НІБУЛОН» 22 травня 2024 року:

Андрій Олексійович Вадатурський

Генеральний директор

Світлана Олександрівна Шуліка

Головний бухгалтер

Консолідований звіт про сукупний дохід за рік, що закінчився 31 грудня 2023 року (в тисячах українських гривень)

	Примітки	2023	2022*
Дохід	21	31 411 842	18 729 849
Собівартість реалізації	22	(23 973 565)	(17 351 265)
Дохід / (витрати) від оцінки біологічних активів, сільськогосподарської продукції та сільськогосподарських товарів за справедливою вартістю	11, 12, 13	409 524	(1 471 631)
Валовий прибуток / (збиток)		7 847 801	(93 047)
Загальні та адміністративні витрати	23	(543 117)	(265 660)
Витрати на збут	24	(4 065 929)	(1 397 476)
Знецінення основних засобів та активів з права користування	9, 10	(2 236 122)	(1 410 973)
Інший операційні доходи	25	640 368	271 589
Інші операційні витрати	25	(291 565)	(372 775)
Операційний прибуток / (збиток)		1 351 436	(3 268 342)
Чистий результат від торгівлі похідними фінансовими інструментами		-	(22 044)
Фінансові доходи	26	308 062	59
Фінансові витрати	26	(1 839 826)	(1 361 264)
Збиток від курсових різниць, чиста сума		(812 712)	(5 365 981)
Збиток до оподаткування		(993 040)	(10 017 572)
Вигоди з податку на прибуток	18	463 161	366 403
Чистий збиток за період		(529 879)	(9 651 169)
Чистий (збиток) / прибуток відноситься до:			
Учасників материнської Компанії		(530 974)	(9 650 124)
Неконтрольованої частки участі		1 095	(1 045)
		(529 879)	(9 651 169)
Інший сукупний дохід, що не підлягає рекласифікації до прибутків та збитків у наступному періоді			
Переоцінка та індивідуальне знецінення основних засобів	9	(463 147)	(1 268 718)
Податковий ефект	18	83 366	228 369
Чиста сума іншого сукупного збитку, що не підлягає рекласифікації до прибутків та збитків у наступних періодах, за вирахуванням податків		(379 781)	(1 040 349)
Всього Інший сукупний збиток за період, за вирахуванням податків		(379 781)	(1 040 349)
Всього сукупний збиток за період, за вирахуванням податків		(909 660)	(10 691 518)
Всього сукупний (збиток) / прибуток відноситься до:			
Учасників материнської Компанії		(917 376)	(10 690 470)
Неконтрольованої частки участі		7 716	(1 048)
Всього сукупний збиток за період, за вирахуванням податків		(909 660)	(10 691 518)

* Порівняльну інформацію було скориговано (Примітка 8)

**Консолідований звіт про зміни в капіталі
за рік, що закінчився 31 грудня 2023 року**
(в тисячах українських гривень)

	Статутний капітал	Нерозподілений прибуток / (непокритий збиток)	Резерв дооцінки	Резерв перерахунку курсових різниць	Всього капітал, що відноситься до учасників материнської Компанії	Неконтро- льована частка участі	Всього капітал
31 грудня 2021 року	50	6 009 353	10 022 456	(419 752)	15 612 107	21 005	15 633 112
Збиток за рік (скориговано, Примітка 8)	-	(9 650 124)	-	-	(9 650 124)	(1 045)	(9 651 169)
Інший сукупний збиток (скориговано, Примітка 8)							
Переоцінка та індивідуальне знецінення основних засобів (Примітка 9)	-	-	(1 268 714)	-	(1 268 714)	(4)	(1 268 718)
Податковий ефект переоцінки та індивідуального знецінення основних засобів (Примітка 9)	-	-	228 368	-	228 368	1	228 369
Всього інший сукупний збиток (скориговано, Примітка 8)	-	-	(1 040 346)	-	(1 040 346)	(3)	(1 040 349)
Всього сукупний збиток (скориговано, Примітка 8)	-	(9 650 124)	(1 040 346)	-	(10 690 470)	(1 048)	(10 691 518)
Трансфер резерву переоцінки	-	523 220	(523 220)	-	-	-	-
Інші зміни (скориговано, Примітка 8)	-	(419 752)	-	419 752	-	-	-
31 грудня 2022 року (скориговано, Примітка 8)	50	(3 537 303)	8 458 890	-	4 921 637	19 957	4 941 594
31 грудня 2022 року (за попередньою звітністю)	50	(1 680 504)	8 458 890	(1 702 628)	5 075 808	19 957	5 095 765
Всього змін після коригувань	-	(1 856 799)	-	1 702 628	(154 171)	-	(154 171)
31 грудня 2022 року (скориговано, Примітка 8)	50	(3 537 303)	8 458 890	-	4 921 637	19 957	4 941 594
(Збиток) / прибуток за рік	-	(530 974)	-	-	(530 974)	1 095	(529 879)
Інший сукупний збиток							
Переоцінка та індивідуальне знецінення основних засобів (Примітка 9)	-	-	(471 222)	-	(471 222)	8 075	(463 147)
Податковий ефект переоцінки та індивідуального знецінення основних засобів (Примітка 9)	-	-	84 820	-	84 820	(1 454)	83 366
Всього інший сукупний (збиток) / дохід	-	-	(386 402)	-	(386 402)	6 621	(379 781)
Всього сукупний збиток	-	(530 974)	(386 402)	-	(917 376)	7 716	(909 660)
Внески учасників	681	-	-	-	681	-	681
Трансфер резерву переоцінки	-	414 848	(414 848)	-	-	-	-
31 грудня 2023 року	731	(3 653 429)	7 657 640	-	4 004 942	27 673	4 032 615

Примітки, що додаються, є невід'ємною частиною цієї консолідованої фінансової звітності

Консолідований звіт про рух грошових коштів за рік, що закінчився 31 грудня 2023 року (в тисячах українських гривень)

	Примітки	2023	2022*
Рух грошових коштів від операційної діяльності			
Збиток до оподаткування		(993 040)	(10 017 572)
<i>Коригування для приведення збитку до оподаткування до чистого руху грошових коштів</i>			
Амортизація		1 276 709	1 307 488
Збиток від неопераційних курсових різниць, чиста сума		812 712	5 366 671
Прибуток від переоцінки похідних фінансових інструментів		-	(2 592)
Збиток від вибуття основних засобів	25	21 264	2 882
Фінансові доходи	26	(308 062)	(59)
Фінансові витрати	26	1 839 826	1 361 264
Збиток від торгівлі похідними фінансовими інструментами		-	24 636
Резерв очікуваних кредитних збитків нарахований	25	83 080	73 682
Знецінення основних засобів та активів з права користування	9, 10	2 236 122	1 410 973
Списання запасів	12, 25	28 937	222 643
Відновлення раніше списаних активів	25	(1 456)	-
Витрати / (дохід) від оцінки біологічних активів, сільськогосподарської продукції та сільськогосподарських товарів за справедливою вартістю		(409 524)	1 482 672
Дохід від безоплатно отриманих активів	25	(201 432)	-
Грошові потоки від операційної діяльності до змін в оборотному капіталі		4 385 136	1 232 688
<i>Зміни в</i>			
Торговій та іншій дебіторській заборгованості		(465 972)	2 548 540
Запасах		190 336	4 131 170
Біологічних активах		192 143	(925 856)
Податках до відшкодування		403 605	583 225
Інших фінансових зобов'язаннях		-	(24 636)
Торговій та іншій кредиторській заборгованості та передплатах		(260 926)	(112 820)
Інших фінансових активах, обмежених у використанні		(160 143)	34 436
		4 284 179	7 466 747
Сплачений податок на прибуток		(70 416)	(108 866)
Отримані відсотки		29 393	59
Чисте надходження грошових коштів від операційної діяльності		4 243 156	7 357 940
Рух грошових коштів від інвестиційної діяльності			
Придбання основних засобів		(573 710)	(575 230)
Чисте витрачання грошових коштів в інвестиційній діяльності		(573 710)	(575 230)
Рух грошових коштів від фінансової діяльності			
Внесення капіталу		681	-
Витрачання на оплату позик торгового фінансування, чиста сума		(667 381)	(5 233 075)
Отримання кредитів та позик		244 800	-
Повернення кредитів та позик		(406 347)	(95 750)
Погашення іншої позики		-	(1 415)
Погашення основної суми зобов'язань з оренди		(86 017)	(40 720)
Сплачені відсотки		(674 561)	(1 181 499)
Сплачені дивіденди		-	(355)
Чисте витрачання коштів в фінансовій діяльності		(1 588 825)	(6 552 814)
Чисте збільшення грошових коштів та їхніх еквівалентів		2 080 621	229 896
Курсові різниці		-	(1)
Грошові кошти та їхні еквіваленти станом на 1 січня		391 070	161 175
Грошові кошти та їхні еквіваленти станом на 31 грудня	16	2 471 691	391 070

* Порівняльну інформацію було скориговано (Примітка 8)

(в тисячах українських гривень)

1. Корпоративна інформація

Товариство з обмеженою відповідальністю сільськогосподарське підприємство «НІБУЛОН» (надалі – «Компанія») було зареєстроване в 1991 році як Спільне українсько-угорсько-англійське сільськогосподарське підприємство «НІБУЛОН» відповідно до законів та нормативних вимог України. 31 січня 2003 року Компанія була перереєстрована як Сільськогосподарське товариство з обмеженою відповідальністю «НІБУЛОН».

Юридичною адресою Компанії є: вул. Каботажний спуск, буд. 1, м. Миколаїв, Україна. Адреси Головного офісу Компанії: вул. Фалєєвська, буд. 9-Б, Миколаїв, Україна та вул. Жилинська, буд. 31, Київ, Україна.

Основними напрямками діяльності Компанії є торгівля сільськогосподарською продукцією та сільськогосподарське виробництво, надання транспортно-експедиційних послуг при перевезеннях зернових, надання матеріальних та технічних ресурсів, зберігання зернових та олійних культур. Дочірні підприємства Компанії (разом з Компанією спільно іменуються «Група») та відповідні частки власності у цих дочірніх підприємствах станом на 31 грудня були наступними:

Назва	Країна реєстрації	Основна діяльність	31 грудня 2023 року	31 грудня 2022 року
Nibulon S.A.	Швейцарія	Залучення фінансування та торгова діяльність	100,00%	100,00%
Nibulon Trading B.V.	Нідерланди	Торгова діяльність	100,00%	100,00%
ТОВ «Старобільський елеватор»	Україна	Зберігання та транспортування зерна	99,99%	99,99%
ТОВ «Колосівський елеватор»	Україна	Зберігання та транспортування зерна	100,00%	100,00%
ТОВ АК «Врадівський»	Україна	Зберігання та транспортування зерна	67,00%	67,00%
ТОВ «Комодитиз Груп»	Україна	Торгова діяльність	100,00%	100,00%
ТОВ «Врадівське»	Україна	Утримання активів із права користування землею	100,00%	100,00%
ТОВ «НІБУЛОН ДІДЖИТАЛ»	Україна	Консультування з питань інформатизації	100,00%	-

У листопаді 2023 року у складі Групи було створено нову юридичну особу ТОВ «НІБУЛОН ДІДЖИТАЛ».

Станом на 31 грудня 2023 року та 31 грудня 2022 року, єдиним учасником Компанії з часткою участі у розмірі 100% був Вадатурський Андрій Олексійович, Генеральний директор та фактична контролююча сторона.

2. Операційне середовище, ризики та економічні умови

Економіка України демонструє ознаки, притаманні країнам, економіка яких розвивається, і її подальший розвиток зазнає значного впливу податково-бюджетної та грошово-кредитної політики, яку реалізує уряд, а також юридичних, регуляторних і політичних тенденцій, які швидко змінюються.

24 лютого 2022 року російські збройні сили розпочали повномасштабне вторгнення в Україну, яке вплинуло на всі сфери життя громадян та економіку України. На початку війни території Київської, Чернігівської, Сумської, Харківської та частини Херсонської і Миколаївської областей були окуповані, проте в подальшому були звільнені. Станом на 31 грудня 2023 року Крим і основні території Донецької, Луганської, Херсонської та Запорізької областей продовжують знаходитися під окупацією і є зоною активних бойових дій, хоча з 2022 року лінія фронту суттєво не змінилася. В Україні продовжується мобілізація до ЗСУ, що негативно впливає на ринок праці та на компанії і галузі, які не відповідають критеріям бронювання працівників чоловічої статі від мобілізації. У 2023 році Росія продовжила атакувати цивільну інфраструктуру, зокрема намагаючись завдати шкоди українським морським портовим об'єктам та портовим об'єктам на річці Дунай з моменту виходу з чорноморської зернової угоди у липні 2023 року, що тимчасово скоротило експортний потенціал України. Попри цю ситуацію, з серпня 2023 року відбулося відновлення експорту морськими шляхами.

6 червня 2023 року, дамба Каховської ГЕС була зруйнована в результаті військового вторгнення росії в Україну, що призвело до затоплення населених пунктів, розташованих нижче за течією, включно з річковими терміналами Козацької та Голопристанської філій Групи, що викликало нагальну потребу в евакуації населення та гуманітарній допомозі. Каховське водосховище відіграло важливу роль у забезпеченні енергією, питною водою, іригації та водопостачання промислових об'єктів багатьох міст і територій, а також у річкових перевезеннях і логістиці в різні регіони півдня України. Хоча Група безпосередньо не постраждала від руйнування дамби, враховуючи, що Група не експлуатувала затоплені філії, які були або зруйновані, або окуповані російськими військами, а також не використовувала власний флот через блокаду річкового судноплавства, це матиме серйозні, довгострокові наслідки, окрім вищезазначеної негайної гуманітарної потреби, на навколишнє середовище, суспільство, бізнес та економіку України в цілому, включаючи діяльність Групи.

Ситуація залишається напруженою і впливає не тільки на українську, але й також на світову економіку, а її подальший вплив і тривалість складно спрогнозувати та оцінити. Додаткову інформацію про вплив війни на активи та діяльність Групи наведено у Примітці 4.1.

(в тисячах українських гривень)

2. Операційне середовище, ризики та економічні умови (продовження)

Відповідно до даних, опублікованих Національним банком України (НБУ), реальний ВВП України у 2023 продемонстрував зростання на 5,3% (у 2022 році - скорочення на 29,1%).

Національний банк України проводить процентну політику, що відповідає цільовим показникам інфляції. У 2023 році темп інфляції в Україні знаходився на рівні 5% (у 2022 році - на рівні 26,6%) відповідно до статистичних даних, оприлюднених Державною службою статистики України. НБУ підвищив облікову ставку з 10% з 20 січня 2022 року до 25% з 3 червня 2022 року. Протягом 2023 року НБУ поступово зменшував облікову ставку до 15% з 15 грудня 2023 року. У 2024 році облікова ставка продовжила знижуватись і становила 14.5% з 15 березня 2024 року та 13.5% з 26 квітня 2024 року.

З метою забезпечення надійного та стабільного функціонування фінансової системи країни обмінний курс гривні станом на 24 лютого 2022 року був зафіксований на валютному ринку на рівні 29,25 гривні за 1 долар США. Починаючи з 21 липня 2022 року, обмінний курс гривні був скоригований до 36,57 гривні за 1 долар США, а з 3 жовтня 2023 року повернувся до плаваючого обмінного курсу гривні. Станом на 31 грудня 2023 року офіційний обмінний курс становив 37,98 гривні за 1 долар США (порівняно з 36,57 гривні за 1 долар США станом на 31 грудня 2022 року).

З метою контролю інфляції у 2022 році НБУ також ввів низку адміністративних обмежень, зокрема, на валютні операції та виведення капіталу, включно з обмеженнями на виплату процентів і дивідендів в іноземній валюті за межі України. У червні 2023 року НБУ зняв деякі валютні обмеження, зокрема, пов'язані з перерахуванням коштів за кордон для обслуговування та погашення зовнішніх кредитів та позик, отриманих після 20 червня 2023 року (за умови одночасного дотримання низки вимог), а також наданих раніше через міжнародну фінансову організацію або забезпечених іноземним експортно-кредитним агентством чи іноземною державою. Крім того, з 1 грудня 2023 року НБУ ввів нові послаблення валютних обмежень, що стосуються, крім іншого, скасування обмежень на продаж іноземної валюти для банків та небанківських фінансових установ, а також дозволу для Експортно-кредитного агентства на перерахування коштів за кордон для виплат за договорами страхування та перестрахування. Також з травня 2024 року, НБУ послабив валютні обмеження щодо здійснення переказів за операціями з імпорту робіт та послуг, щодо погашення кредитів, отриманих від нерезидентів, та щодо можливості репатріювати дивіденди за кордон (нараховані за результатами діяльності, що починається з 1 січня 2024 року).

Водночас з 1 серпня 2023 року було припинено деякі інші регуляторні послаблення, надані раніше урядом, зокрема, частково скасовано мораторій на проведення податкових перевірок.

Доходність до погашення за єврооблігаціями України скоротилася до 50,6% (за інструментами з 5-річним строком погашення станом на 31 грудня 2023 року) з 63,4% станом на 31 грудня 2022 року. Водночас за даними НБУ українські ОВДП у гривні (з 5-річним строком погашення) торгувалися з доходністю 18% станом на 31 грудня 2023 року (22% станом на 31 грудня 2022 року).

З початку війни бюджет України зазнає значного дефіциту, який фінансувався за рахунок національних і міжнародних запозичень, грантів та інших засобів. В результаті надходження міжнародної допомоги валютні резерви станом на 31 липня 2023 року досягли нового рекордного рівня у розмірі 41,7 мільярда доларів США, що є найвищим показником резервів за понад 30 років. У подальшому, уповільнення надання міжнародної допомоги призвело до скорочення валютних резервів України, які станом на 31 грудня 2023 року склали 40,5 мільярда доларів США. Міжнародна підтримка є надзвичайно важливою для здатності України продовжувати боротьбу проти агресії, фінансування бюджетного дефіциту та регулярного погашення боргових зобов'язань.

3. Основа подання фінансової звітності

Ця консолідована фінансова звітність складена на основі принципу історичної собівартості, за виключенням (i) біологічних активів, біологічних активів тваринництва, сільськогосподарської продукції, які оцінюються за справедливою вартістю за вирахуванням витрат на продаж, (ii) сільськогосподарських товарів які оцінювались за справедливою вартістю за вирахуванням витрат на продаж до 1 січня 2023 року, (ii) основних засобів, активів з права користування (окрім активів з права користування землею) та похідних фінансових інструментів, які оцінюються за справедливою вартістю та (iii) деяких фінансових інструментів, які були оцінені відповідно до вимог МСФЗ 9 «Фінансові інструменти» («МСФЗ 9»).

3.1 Заява про відповідність

Ця консолідована фінансова звітність складена відповідно до Міжнародних стандартів фінансової звітності («Стандарти бухгалтерського обліку МСФЗ») та вимог Закону України «Про бухгалтерський облік та фінансову звітність в Україні».

Усі дочірні підприємства Компанії ведуть окремий облік та складають фінансову звітність відповідно до регуляторних вимог у країнах їхньої реєстрації.

(в тисячах українських гривень)

3. Основа подання фінансової звітності (продовження)

3.1 Заява про відповідність (продовження)

Фінансова звітність Компанії та її дочірніх підприємств базується на облікових записах, які коригуються, за необхідності, для приведення до вимог Стандартів бухгалтерського обліку МСФЗ.

Відповідно до пункту 5 статті 12¹ Закону України «Про бухгалтерський облік та фінансову звітність в Україні» всі підприємства, які зобов'язані складати фінансову звітність за Стандартами бухгалтерського обліку МСФЗ, складають і подають фінансову звітність на основі таксономії фінансової звітності за Стандартами бухгалтерського обліку МСФЗ в єдиному електронному форматі (далі - «iXBRL»). Станом на дату випуску цієї консолідованої фінансової звітності таксономію UA XBRL МСФЗ 2023 року ще не опубліковано, і Національна комісія з цінних паперів та фондового ринку України ще не ініціювала процес подання фінансової звітності за 2023 рік в єдиному електронному форматі. Керівництво Групи планує підготувати звіт у форматі iXBRL та подати його, коли це буде можливо.

3.2 Основа консолідації

Ця консолідована фінансова звітність включає фінансову звітність Компанії та її дочірніх підприємств станом на 31 грудня кожного року. Дочірні підприємства – це підприємства, контрольовані Компанією. Контроль набувається в тому випадку, якщо Група має права на змінні результати діяльності об'єкта інвестування або зазнає пов'язаних з ними ризиків та може впливати на ці результати завдяки своїм владним повноваженням щодо об'єкта інвестування.

Загалом припускається, що більшість прав голосу означає наявність контролю. Для підтвердження цього припущення, Група оцінює наявність владних повноважень щодо об'єкта інвестування, враховуючи усі доречні факти та обставини, в тому числі:

- контрактні угоди з іншими особами, що мають право голосу стосовно об'єкта інвестування;
- права, обумовлені іншими контрактними угодами;
- права голосу та потенційні права голосу, що належать Групі.

Група повторно оцінює наявність контролю по відношенню до об'єкту інвестування, якщо факти та обставини вказують на те, що відбулися зміни в одному або декількох з трьох елементів контролю.

4. Суттєві облікові судження та основні джерела невизначеності оцінок

Підготовка консолідованої фінансової звітності вимагає від керівництва прийняття професійних суджень, оцінок та припущень, які впливають на застосування облікових політик та на балансову вартість активів та зобов'язань, а також суми доходів та витрат та розкриття умовних зобов'язань у фінансовій звітності. Невизначеність, пов'язана з цими припущеннями та оцінками може призвести до суттєвих коригувань балансової вартості відповідних активів та зобов'язань у майбутніх періодах.

4.1 Судження

У процесі застосування облікової політики Групи, описаної у Примітці 7, керівництво зробило наступні судження, які мають найбільш значущий вплив на суми, визнані в річній консолідованій фінансовій звітності:

Суттєва невизначеність щодо безперервності діяльності

З початку повномасштабного військового вторгнення російської федерації з 24 лютого 2022 року, в Україні продовжуються активні військові дії.

В результаті російського військового вторгнення, Група зазнала низки значних труднощів у своїй операційній діяльності. Основний вплив війни на діяльність Групи є наступним:

- неможливість використання власних портових потужностей – перевантажувального терміналу в м. Миколаєві, через блокування виходу в Чорне море та блокування морського судноплавства в цьому регіоні;
- неможливість використання більшої частини власного флоту, заблокованого, переважно, у порту в м. Миколаєві, для логістичних операцій по річкам Дніпро та Південний Буг;
- зниження ефективності роботи річкових елеваторів, що знаходяться на підконтрольній уряду України території, через тимчасову окупацію лівого берега річки Дніпро збройними силами російської федерації, та в наслідок підризу греблі Каховської ГЕС 6 червня 2023 року;
- обстріли з боку збройних сил росії об'єктів енергетичної та портової інфраструктури, цивільних об'єктів;

(в тисячах українських гривень)

4. Суттєві облікові судження та основні джерела невизначеності оцінок (продовження)

4.1 Судження (продовження)

- пошкодження або втрата запасів зерна та інших активів, наприклад, елеваторів, перевантажувальних терміналів і суден, які фізично знаходяться в зонах ведення бойових дій та на окупованих територіях України;
- перебої та збільшення витрат сільськогосподарського виробництва, логістичних витрат та інших послуг;
- Через ескалацію війни Група порушила ковенанти та не змогла в повній мірі виконати свої зобов'язання по сплаті основної суми заборгованості та відсотків за кредитами, що також призвело до перехресного невиконання Групою своїх кредитних зобов'язань. В результаті цього кредитори отримали право вимагати, за винятком боргу перед певними кредиторами, щодо яких процес реструктуризації було завершено у 2023 році, в односторонньому порядку, негайного повернення позик і відсотків за ними. В результаті, станом на 31 грудня 2023 року поточні зобов'язання Групи перевищували поточні активи на суму 12 762 464 тис. грн (станом на 31 грудня 2022 року: 14 235 011 тис. грн).

У відповідь на вплив вищезазначених ризиків, Група вжила наступних заходів:

- з 24 лютого 2022 року Група знаходиться в постійному контакті з кредиторами щодо питань здатності Групи обслуговувати свій борг. У 2022 році, Група розпочала переговори з усіма кредиторами щодо процесу реструктуризації боргу, який на дату затвердження цієї фінансової звітності до випуску ще не завершений, за винятком боргу перед певними кредиторами, щодо яких процес реструктуризації було завершено у 2023 році, як це описано в Примітці 17, та після звітної дати, як це описано в Примітці 32. По всіх реструктуризованих кредитах Група вчасно здійснює сплату відсотків та інших обов'язкових платежів.
- у 2023 році Група завершила будівництво нового річкового перевантажувального терміналу, Бессарабська філія, в м. Ізмаїлі, що дозволяє експортувати до 300 тис. тонн зерна на місяць.
- Група переорієнтувала експорт на альтернативні маршрути, використовуючи власні портові потужності в м. Ізмаїл – філія «Бессарабська», українські чорноморські глибоководні порти для експортних операцій через «зерновий коридор» в рамках зернової угоди за посередництвом ООН та Туреччини до її блокування російською федерацією з 17 липня 2023 року та з листопада 2023 року українські чорноморські глибоководні порти в рамках «гуманітарного коридору» за ініціативи України, про відкриття якого було повідомлено 10 серпня 2023 року.
- Впродовж 2023 року Групі вдалося збільшити кількість власного флоту, що виконує транспортування зерна між Ізмаїлом та портом Констанца (Румунія), на 8 одиниць - 5 барж та 3 буксира. Збільшення кількості власного флоту, задіяного в операційній діяльності, мало позитивний вплив на економічні показники логістичних операцій та сприяло зростанню обсягів перевезень.
- Внаслідок співпраці з агентством США з міжнародного розвитку (USAID) Групою отримано лабораторне обладнання, вагові комплекси та 50 вагонів зерновозів. Результатом такої співпраці стало підвищення економічної ефективності операцій транспортування вантажів від елеваторів та терміналів до портів та збільшило обсяги перевезень.
- Наприкінці 2023 року Групою розпочато програму з оновлення та розвитку власного парку вантажних автомобілів. Мета програми – заміна частина автопарку, що знаходиться в експлуатації протягом понад 5 років на нові сучасні вантажівки та збільшення кількості автовок.
- Дочірня компанія Німецької державної фінансової установи DEG - DEG Impulse gGmbH у 2023 році виділила грант у розмірі 4.8 млн євро у межах програми фінансування developPPP Федерального Міністерства економічного співробітництва та розвитку Німеччини – BMZ. Кошти спрямовуються на забезпечення технічного розмінування – етапу очищення української землі від вибухонебезпечних предметів із використанням спеціальних машин з розмінування. У 2023 році Група отримала 1.9 млн євро грантових коштів, та 1 млн євро - у 2024 році.

В результаті вищезазначених заходів, експортні транзакції Групи склали близько 2 908 тис. тонн зерна (2022: 1 705 тис. тонн), в результаті чого виручка від реалізації збільшилась з 18 729 849 тис. грн. у 2022 році до 31 411 842 тис. грн. у 2023 році. Протягом року, що закінчився 31 грудня 2023 року, Група згенерувала грошові потоки від операційної діяльності у розмірі 4 243 156 тис. грн (у 2022 році: 7 357 940 тис. грн).

Керівництво Групи підготувало прогнози грошових потоків до травня 2025 року, використовуючи наступні припущення:

- відсутність подальшої ескалації військових дій, які можуть суттєво вплинути на діяльність Групи;
- Група зможе здійснювати постійний моніторинг цін та контроль витрат на паливо, електроенергію та інших енергоносіїв;
- існуючі логістичні маршрути залишаться доступними;
- більш ефективні логістичні системи (автомобільні, залізничні, річкові та морські) будуть розроблені та лишатимуться доступними і безпечними для забезпечення доставки зерна клієнтам;
- Група зможе експортувати 3 396 тисяч тон зерна протягом 2024/2025 маркетингового року;
- Група своєчасно отримуватиме відшкодування ПДВ;
- Група продовжить впроваджувати заходи щодо скорочення витрат;

(в тисячах українських гривень)

4. Суттєві облікові судження та основні джерела невизначеності оцінок (продовження)

4.1 Судження (продовження)

- Впродовж прогнозованого періоду власний порт у м. Миколаїв лишатиметься заблокованим, експорт буде здійснюватися через порти Одеси, Чорноморська та через Ізмаїл баржами для перевантаження на морські судна в Констанці, Румунія.

На основі проведеного аналізу керівництво прийшло до висновку, що Група згенерує операційні грошові потоки в достатньому обсязі для обслуговування свого боргу та своєчасного погашення боргових зобов'язань у прогнозованому періоді за умови, що:

- Кредитори не використають своє право вимагати, в односторонньому порядку, негайного повернення позик через порушення умов договорів;
- Група зможе успішно завершити процес реструктуризації боргу з більшістю своїх кредиторів; та
- Група матиме змогу залучати кошти для фінансування своєї торгової діяльності у разі потреби.

Як зазначено вище, Група веде переговори з кредиторами, як з міжнародними банками, так і з українськими, щодо зміни умов обслуговування боргу, термінів погашення та відсоткових ставок. На разі, Група отримала майже від усіх кредиторів пропозиції з новими умовами і знаходиться на різній стадії розгляду, обговорення та затвердження цих пропозицій, або реструктуризацію вже підписано. У той же час, виходячи з історичного досвіду та поточного стану переговорів з існуючими кредиторами, Керівництво очікує, що процес реструктуризації боргу буде успішно завершено і кредитори не вимагатимуть негайного погашення боргових зобов'язань. До 31 грудня 2023 року Група завершила процес реструктуризації по деяким кредитам, проте не змогла виконати певні ковенанти, а також мали місце перехресні невиконання зобов'язань через інші, ще не реструктуризовані кредити. Керівництво очікує, що кредитори, з якими реструктуризація боргу була завершена до 31 грудня 2023 року, не будуть вимагати негайного погашення боргу до завершення процесу реструктуризації по інших кредитах, зважаючи на наявність умов крос-дефолту. Станом на дату затвердження цієї консолідованої фінансової звітності таких вимог від кредиторів не надходило. Відповідно, ця консолідована фінансова звітність була підготовлена на основі принципу безперервності діяльності.

Майбутній розвиток воєнних дій і їх тривалість, а також невизначеність, пов'язана з можливістю Групи узгодити умови погашення та реструктуризації зобов'язань за кредитами (враховуючи припущення описані вище), становлять суттєві невизначеності, які можуть викликати значні сумніви стосовно здатності Групи продовжувати свою безперервну діяльність і, отже, Група може бути не в змозі реалізувати свої активи та погасити свої зобов'язання в ході звичайної діяльності у найближчому майбутньому. Незважаючи на суттєві невизначеності, пов'язані із війною в Україні та можливістю узгодження умов погашення та реструктуризації позик, керівництво продовжує вживати заходів для мінімізації негативного впливу на Групу та вважає, що застосування припущення про безперервність діяльності для складання консолідованої фінансової звітності станом на та за рік, що закінчився 31 грудня 2023 року є обґрунтованим.

Класифікація оренди основних засобів – Група як орендодавець

Група уклала договір оренди окремих об'єктів основних засобів із компанією, що перебуває під спільним контролем, ТОВ «Суднобудівний-судноремонтний завод «НІБУЛОН» («Орендар»).

На основі аналізу умов договорів, Група визначила, що ця оренда є операційною. Наступні фактори були враховані в ході проведеного аналізу: (i) строк оренди не становить більшу частину строку економічної експлуатації базових активів, (ii) теперішня вартість орендних платежів не дорівнює приблизно всій справедливій вартості базових активів, (iii) Група зберігає в основному всі ризики та вигоди щодо права власності на базові активи. Право власності на базові активи може бути передане Орендарю після закінчення терміну оренди за змінну плату, що дорівнює його справедливій вартості на той час.

Класифікація витрат

Керівництво Групи застосовує професійне судження, щоб визначити класифікацію витрат як частини собівартості реалізації або витрат на збут. З цією метою керівництво розглядає, які витрати є необхідними для приведення сільськогосподарської продукції та товарів до стану та місця, де вони будуть готові до негайного продажу. Сільськогосподарська продукція та товари Групи вважаються готовими до негайного продажу на сухопутному кордоні України або в морських чи річкових портах України. Відтак, витрати, понесені до моменту, коли сільськогосподарська продукція та товари доставлені до українського кордону або морського чи річкового порту відносяться до собівартості продукції та товарів, а в подальшому - до собівартості реалізації, а всі подальші витрати, включаючи витрати на завантаження зерна на судна і послуги з подальшого транспортування до точки передачі контролю над товарами класифікуються як витрати на збут. Керівництво вважає, що такий підхід відповідає вимогам Стандарту бухгалтерського обліку МСБО 2 та Стандарту бухгалтерського обліку МСБО 1.

(в тисячах українських гривень)

4. Суттєві облікові судження та основні джерела невизначеності оцінок (продовження)

4.1 Судження (продовження)

Бізнес-модель Групи та відповідний вплив на облік сільськогосподарських товарів

До 2022 року бізнес-модель Групи відповідала бізнес-моделі компанії-трейдера, для якої основний ризик пов'язаний із короткостроковими коливаннями цін на сільськогосподарські товари. Така бізнес-модель передбачає оцінку запасів за справедливою вартістю за вирахуванням витрат на продаж відповідно до виключення з МСБО 2 «Запаси».

При визначенні бізнес-моделі Групи керівництво враховувало наступні фактори:

- розвинену інфраструктуру;
- наявні логістичні маршрути та здатність забезпечити їх власною інфраструктурою;
- суттєвість агросегменту Групи, включаючи частку реалізації сільськогосподарської продукції в загальній сумі доходу від реалізації.

Однак через початок повномасштабного вторгнення російської федерації в Україну, бізнес-модель Групи зазнала суттєвих змін.

Так, з початком воєнних дій, одним з ключових ризиків для Групи став ризик, пов'язаний з можливим знищенням, пошкодженням, блокуванням чи втратою контролю над активами, зокрема тими, що формують інфраструктуру Групи. Група була змушена перебудувати свою бізнес-модель, щоб адаптувати функціональні можливості компонентів інфраструктури до поточних обставин (наприклад, перевантажувальний термінал у м. Миколаїв почав використовуватись виключно задля зберігання зерна, оскільки перевантаження на судна у Миколаївському порту стало неможливим через його блокаду). В умовах активних воєнних дій інфраструктура Групи не може підтримувати весь логістичний процес, необхідний у поточних обставинах, і не використовується на 100% потужності.

Впродовж 2022 року Групі довелося перепланувати свої логістичні маршрути з метою адаптації до поточних умов, що суттєво вплинуло на здатність Групи отримувати прибуток від короткострокових коливань цін на зерно, що є ключовим для компанії-трейдера.

У довоєнний час Група активно використовувала форвардні договори на продаж зерна, що надавало їй, як трейдеру, можливість отримувати прибуток за рахунок короткострокових коливань цін на зерно. Через невизначеність, зумовлену воєнними діями, Група суттєво скоротила обсяг форвардних договорів на продаж зерна у 2022 та 2023 роках.

Також, наразі поточна стратегія подальшого розвитку Групи передбачає більшу концентрацію на розвитку власного агросегменту. Група планує збільшити частку реалізації сільськогосподарської продукції. Задля цього було переглянуто технологічні процеси по всіх культурах, що дозволить підвищити врожайність.

Таким чином, з урахуванням впливу вищезазначених факторів, з 1 січня 2023 року Група змінила свою бізнес-модель та перспективно внесла відповідні зміни у облік сільськогосподарських товарів, які до 1 січня 2023 року обліковувались за справедливою вартістю, а з 1 січня 2023 року – за собівартістю, оскільки Група перестала відповідати визначенню компанії-трейдера.

Також, відповідно до нової бізнес-моделі Група застосовує виключення, передбачене Стандартом бухгалтерського обліку МСФЗ 9, щодо форвардних договорів на продаж зерна, оскільки ці договори вважаються такими, які були укладені та продовжують утримуватися з метою поставки нефінансового об'єкта згідно з очікуваними вимогами Групи щодо продажу зерна. При цьому враховувались наступні фактори:

- можливість розрахунків за договором на нетто-основі прямо не передбачена договорами продажу зерна;
- Група не має наміру розраховуватися за договором на нетто-основі;
- історично Група завжди виконувала аналогічні договори шляхом фізичної поставки зерна;
- Група здійснює планування обсягів закупівель та вирощування зерна таким чином щоб забезпечити наявність необхідної кількості зерна для виконання зобов'язань за договорами продажу.

Визначення окремого зобов'язання щодо виконання за договорами з продажу зерна

Деякі договори з продажу зерна передбачають також надання послуг транспортування зерна до порту призначення після того, як контроль над товаром був переданий покупцю.

За такими договорами Група виділяє два окремих зобов'язання до виконання – зобов'язання щодо реалізації зерна та зобов'язання щодо надання послуг транспортування.

(в тисячах українських гривень)

4. Суттєві облікові судження та основні джерела невизначеності оцінок (продовження)

4.1 Судження (продовження)

З метою обліку таких договорів відповідно до вимог МСФЗ 15 «Дохід від договорів з клієнтами» керівництво Групи застосовує професійні судження та суттєві припущення:

- для визначення відносної окремо взятої ціни послуг з транспортування Група використовує дані про фактичну вартість транспортних послуг, наданих Групі третіми особами, та відносить вартість транспортування до та після проходження точки переходу контролю (в основному, порт завантаження, або проходження босфорської протоки). Розподіл загальної вартості транспортування здійснюється базуючись на кількості миль морського шляху до та від точки переходу контролю над зерном. При цьому Група при визначенні відносної окремо взятої ціни послуг з транспортування не коригує оцінену вартість транспортування після проходження точки переходу контролю на певну націнку за надані послуги. При цьому, вартість продажу зерна визначається як загальна вартість продажу за вирахування оціненої окремо взятої ціни послуг з транспортування;
- оцінювання прогресу на шляху до повного задоволення зобов'язання щодо виконання з надання транспортних послуг здійснюється виходячи з аналізу кількості пройдених миль морського шляху від дати переходу контролю на звітну дату до загальної кількості миль морського шляху від точки переходу контролю над зерном до порту прибуття.

4.2 Суттєві бухгалтерські оцінки та припущення

Суттєві оцінки та припущення стосовно майбутнього та інші ключові джерела невизначеності станом на звітну дату, що пов'язані з суттєвим ризиком значних коригувань балансової вартості активів та зобов'язань у наступному фінансовому році, описані нижче:

Оцінка активів з права користування та зобов'язань з оренди відповідно до МСФЗ 16

Строк оренди, використовуваний при обліку оренди згідно з МСФЗ 16 «Оренда», встановлюється у відповідності до договірних умов та відповідає поточним найбільш об'єктивним очікуванням керівництва Групи щодо майбутнього фактичного використання орендованих активів.

Основну частину орендованих Групою активів складають земельні ділянки, орендовані у фізичних осіб та незначну частину становлять орендовані транспортні засоби.

Ставка дисконту, що використовується для визначення зобов'язань з оренди, визначається як додаткова ставка запозичення Групи та базується на ринкових ставках, які можуть бути запропоновані Групі для придбання тих самих активів, що й орендовані у аналогічних валютах.

Середня ставка дисконту, що використовується для визначення зобов'язань з оренди на 31 грудня 2023 року складала 15.29% за договорами оренди землі (31 грудня 2022: 15.96%). Середній залишковий строк оренди активів станом на 31 грудня 2023 року становить 6.38 років (31 грудня 2022: 4.73 років).

Враховуючи обсяг і характер розрахунків, керівництво Групи вважає недоцільним розкривати чутливість балансової вартості активів з права користування та зобов'язань з оренди до змін у бухгалтерських оцінках відносно ставки дисконтування, що використовується для визначення зобов'язань з оренди. Зважаючи на те, що договірний строк оренди є достатньо великим порівняно із горизонтом стратегічного планування Групи і Група не має обґрунтованої впевненості що скористається можливістю продовження строку оренди, розкриття чутливості балансової вартості активів з права користування та зобов'язань з оренди до змін у бухгалтерських оцінках відносно строку оренди активів не вважається доцільним.

З метою визначення того чи є зміна компенсації за оренду модифікацією оренди, керівництво Групи аналізує чи є зміна компенсації за оренду результатом застосування початкових умов оренди. При цьому, Група, аналізуючи всі доречні факти та обставини, прирівнює вимоги діючого законодавства до початкових умов оренди.

Справедлива вартість біологічних активів

Через відсутність спостережуваних ринкових цін на певні біологічні активи у їхньому поточному стані на момент оцінки, Група оцінює справедливу вартість своїх біологічних активів методом дисконтованого грошового потоку (тобто обчислення теперішньої вартості чистих грошових потоків, які, як очікується, будуть генеруватися з активів при продажу продукції рослинництва та тваринництва, дисконтованої за поточною ринковою ставкою, що базується на середньозваженій вартості капіталу (WACC) з урахуванням коригувань для конкретних активів). Справедлива вартість біологічних активів визначається власними експертами Групи з питань сільського господарства, продажів та фінансової звітності на основі технологічних карт виробництва для кожного виду біологічних активів, бюджету на наступний рік, затвердженого керівництвом Групи, а також майбутніх ринкових цін та економічних прогнозів.

(в тисячах українських гривень)

4. Суттєві облікові судження та основні джерела невизначеності оцінок (продовження)

4.2 Суттєві бухгалтерські оцінки та припущення (продовження)

Група базувала свою оцінку справедливої вартості біологічних активів на певних ключових припущеннях, включаючи очікувану врожайність та очікувані ціни на сільськогосподарські культури.

Незважаючи на те, що деякі припущення отримуються з відкритих ринкових джерел, основна частина припущень визначається на основі фактичної історичної інформації Групи та прогнозованих припущень з урахуванням фактичних погодних умов та інших факторів (Примітки 11, 13).

Група оцінює, що існує ризик несприятливих змін цін на сільськогосподарські культури та сільськогосподарську продукцію тваринництва, пов'язаний із внутрішнім та світовим рухом цін на сільськогосподарському ринку. Керівництво Групи здійснює моніторинг та аналіз інформації про внутрішній та світовий ринки сільськогосподарських культур та сільськогосподарської продукції тваринництва для формування оперативної стратегії, що реагує на ціновий ризик, та дозволяє враховувати найбільш вірогідні припущення при оцінці справедливої вартості біологічних активів.

Результати діяльності сільськогосподарського напрямку Групи за своєю природою дуже чутливі до погодних умов під час посіву та збору врожаю, а також у період вегетації культур. Неочікувані зміни погодних умов можуть вплинути на фактичні витрати на виробництво та врожайність сільськогосподарських культур, що використовуються при оцінці справедливої вартості біологічних активів, і, в кінцевому підсумку, матимуть значний вплив на фінансові результати Групи. Група постійно відстежує прогнози погодних умов та вживає необхідних заходів для мінімізації впливу.

Справедлива вартість сільськогосподарських товарів

Справедлива вартість сільськогосподарських товарів до 1 січня 2023 року визначалася на основі котируваних ринкових цін на активних ринках, основою для яких можуть слугувати різні публічні джерела. Справедлива вартість сільськогосподарських товарів базувалася на припущенні, що товари можуть продаватися без значної подальшої переробки та мати передбачувані та незначні витрати на продаж.

Переоцінка основних засобів (включаючи визначення одиниць, що генерують грошові кошти)

Група використовує модель переоцінки для всіх груп основних засобів, незавершених капітальних інвестицій та активів з права користування (окрім активів з права користування землею). Відповідно до цієї моделі, основні засоби відображаються за справедливою вартістю на дату переоцінки за вирахуванням подальшої накопиченої амортизації та подальших накопичених збитків від зменшення корисності. Оцінка справедливої вартості основних засобів передбачає застосування суджень та використання припущень. Група залучила незалежного оцінювача для оцінки справедливої вартості основних засобів та незавершених капітальних інвестицій станом на 31 грудня 2023 року. Основні припущення використані в процесі переоцінки справедливої вартості основних засобів станом на 31 грудня 2023 року та чутливість результатів переоцінки до зміни у цих припущеннях представлені у Примітці 9.

(в тисячах українських гривень)

5. Запровадження нових або переглянутих стандартів та інтерпретацій

З 1 січня 2023 року набули чинності такі нові стандарти та зміни стандартів:

- МСФЗ 17 "Договори страхування" (опублікований 18 травня 2017 року і вступає в силу для річних періодів, які починаються з 1 січня 2023 року або після цієї дати).
- Зміни МСФЗ 17 та зміна МСФЗ 4 (опубліковані 25 червня 2020 року і вступають у силу для річних періодів, які починаються з 1 січня 2023 року або після цієї дати).
- Перехідна опція для страхових компаній, що застосовують МСФЗ 17 – зміни МСФЗ 17 (опубліковані 9 грудня 2021 року і вступають у силу для річних періодів, які починаються з 1 січня 2023 року або після цієї дати).
- Зміни МСБО 1 і Практичного керівництва 2 з МСФЗ: розкриття інформації про облікову політику (опубліковані 12 лютого 2021 року та застосовуються до річних періодів, які починаються з 1 січня 2023 року або після цієї дати).
- Зміни МСБО 8: визначення облікових оцінок (опубліковані 12 лютого 2021 року та вступають в силу для річних періодів, які починаються з 1 січня 2023 року або після цієї дати).
- Відстрочені податки, пов'язані з активами та зобов'язаннями, що виникають за однією операцією, – зміни МСБО 12 (опубліковані 7 травня 2021 року і вступають у силу для річних періодів, які починаються з 1 січня 2023 року або після цієї дати).
- Зміни МСБО 12 «Податки на прибуток: міжнародна податкова реформа – типові правила другого компонента» (опубліковані 23 травня 2023 року, відповідно до встановленої РМСБО дати набуття чинності, компанії можуть застосовувати цей виняток негайно, але вимоги до розкриття інформації є обов'язковими для річних періодів, які починаються 1 січня 2023 року або після цієї дати.).

Застосування цих змін та інтерпретацій не мало суттєвого впливу на консолідовану фінансову звітність Групи, окрім змін до МСБО 1 і Практичного керівництва 2 з МСФЗ: розкриття інформації про облікову політику. В результаті змін до МСБО 1 і Практичного керівництва 2 з МСФЗ Група оновила розкриття інформації у Примітці 7, розкривши лише суттєву інформацію про облікову політику. При складанні цієї консолідованої фінансової звітності Група не застосовувала достроково жодних стандартів, інтерпретацій чи змін до МСФЗ, які ще не набули чинності на звітну дату.

6. Нові положення бухгалтерського обліку

Були опубліковані окремі нові стандарти та інтерпретації, що будуть обов'язковими для застосування у річних періодах, починаючи з 1 січня 2024 року чи після цієї дати, або у пізніших періодах. Група не застосовувала ці стандарти та інтерпретації до початку їх обов'язкового застосування та знаходиться в процесі оцінки впливу на консолідовану фінансову звітність після початку їх застосування.

Стандарти і тлумачення	Дата набрання чинності (з)
Зміни МСФЗ 16 «Оренда: зобов'язання з оренди в операції продажу з подальшою зворотною орендою»	1 січня 2024 року
Класифікація зобов'язань як поточних або довгострокових зобов'язань – зміни МСБО 1	1 січня 2024 року
Зміни МСБО 7 «Звіт про рух грошових коштів» і МСФЗ 7 «Фінансові інструменти: розкриття інформації: механізми фінансування постачальників»	1 січня 2024 року
Продаж чи внесок активів в асоційовану компанію або спільне підприємство інвестором – зміни МСФЗ 10 та МСБО 28	Дата буде встановлена РМСБО
Зміни МСБО 21 «Відсутність можливості обміну»	1 січня 2025 року
МСФЗ 18 «Подання та розкриття інформації у фінансовій звітності»	1 січня 2027 року
МСФЗ 19 «Дочірні компанії, які не публікують звітність: розкриття інформації»	1 січня 2027 року

(в тисячах українських гривень)

7. Суттєва інформація про облікову політику

Функціональна валюта і валюта подання

Консолідована фінансова звітність Групи представлена в українських гривнях, що є функціональною валютою Компанії. Функціональною валютою дочірніх підприємств Компанії є українська гривня.

Основні засоби

Група оцінює всі категорії основних засобів, включаючи земельні ділянки, за переоціненою сумою, яка є його справедливою вартістю на дату переоцінки мінус будь-яка подальша амортизація (де це застосовно) та подальші накопичені збитки від зменшення корисності.

Щорічне перенесення з капіталу у дооцінках до нерозподіленого прибутку здійснюється на різницю між амортизацією, що базується на переоціненій балансовій вартості активу, та амортизацією, що базується на первісній вартості активу. На кожну дату переоцінки накопичена амортизація виключається з валової балансової вартості активу, а чиста сума перераховується до переоціненої вартості активу. Після вибуття будь-який надлишок капіталу у дооцінках, що відноситься до активу, який продається, переноситься до нерозподіленого прибутку.

Залишкові терміни корисного використання активів та методи амортизації об'єктів основних засобів переглядаються в кінці кожного фінансового року і коригуються перспективно, якщо в цьому є необхідність. Амортизація основного засобу починається з наступного дня після введення об'єкту в експлуатацію.

Амортизація розраховується прямолінійним методом протягом наступних строків корисного використання активів (земля не амортизується):

	<i>Строк корисного використання у роках</i>
Будівлі та споруди	10-100
Сільськогосподарська техніка та обладнання, машини та інше обладнання	5-30
Транспортні засоби, кораблі, судна та інші плавучі засоби	7-50
Інші основні засоби	4-25

Біологічні активи

Біологічні активи рослинництва являють собою посіви, що були висаджені, але ще не зібрані. Біологічні активи тваринництва складаються переважно з племінної худоби.

Біологічні активи Групи оцінюються за справедливою вартістю за вирахуванням вартості витрат на продаж.

Прибуток або збиток, що виникає при первісному визнанні біологічного активу за справедливою вартістю за мінусом витрат на продаж та від зміни справедливої вартості за мінусом витрат на продаж біологічного активу, включається до статті «Дохід/(витрати) від оцінки біологічних активів, сільськогосподарської продукції та сільськогосподарських товарів за справедливою вартістю» консолідованого звіту про сукупний дохід за період, у якому він виник.

Біологічні активи класифікують на оборотні та необоротні, залежно від очікуваної моделі споживання економічних вигід, втілених в біологічних активах.

Сільськогосподарська продукція

Сільськогосподарська продукція, зібрана з біологічних активів Групи, оцінюється за справедливою вартістю за вирахуванням оціночних витрат на продаж на момент збору врожаю. Прибуток або збиток при первісному визнанні сільськогосподарської продукції внаслідок збирання врожаю включається до статті «Дохід/(витрати) від оцінки біологічних активів, сільськогосподарської продукції та сільськогосподарських товарів за справедливою вартістю» консолідованого звіту про сукупний дохід за період, у якому він виник.

При продажу сільськогосподарської продукції її балансова вартість визнається у складі собівартості реалізованої продукції.

Запаси, крім сільськогосподарської продукції

Собівартість запасів визначається за формулою середньозваженої собівартості. Витрати на підготовку та обробку землі перед посівом класифікуються як незавершене виробництво. Після посіву витрати на підготовку поля перекладаються на біологічні активи.

(в тисячах українських гривень)

7. Суттєва інформація про облікову політику (продовження)

Грошові кошти та їхні еквіваленти

Грошові кошти та їхні еквіваленти, відображені у звіті про фінансовий стан, включають грошові кошти у касі, грошові кошти на поточних рахунках в банках та короткострокові депозити з первісними термінами погашення до трьох місяців, які мають незначний ризик змін у вартості.

Інші фінансові активи, обмежені у використанні

Інші фінансові активи, обмежені у використанні, представлені залишками коштів, призначених для цілей торгівлі похідними інструментами, а також коштами, заблокованими на банківському рахунку в результаті судового рішення, і які, відповідно, не є доступними для поточного загального користування Групою. Інші фінансові активи, обмежені у використанні, не розкриваються як частина грошових коштів та їх еквівалентів у звіті про рух грошових коштів.

Фінансові інструменти – первісне визнання і подальша оцінка

Фінансові активи

Фінансові інструменти спочатку обліковуються за справедливою вартістю, скоригованою на витрати, понесені на здійснення операції. Найкращим підтвердженням справедливої вартості при початковому визнанні є ціна угоди.

Фінансові активи – класифікація та подальша оцінка – бізнес-модель. Метою Групи при управлінні фінансовими активами є виключно отримання передбачених договором грошових потоків від активів (бізнес-модель «утримання активів для отримання передбачених договором грошових потоків»). При первісному визнанні, Група оцінює, чи являють собою грошові потоки за фінансовим активом виключно виплати основної суми боргу та процентів («тест на виплати основної суми боргу та процентів» або «SPPI-тест»). Для усіх наявних фінансових активів Групою визначено що грошові потоки за фінансовим активом являють собою виключно виплати основної суми боргу та процентів. Відповідно, Група первісно визнає фінансові активи за справедливою вартістю, а в подальшому оцінюється їх за амортизованою вартістю з використанням методу ефективної ставки відсотка, за вирахуванням резерву на знецінення.

Фінансові активи Групи, що оцінюються за амортизованою вартістю, включають торгіву та іншу дебіторську заборгованість, грошові кошти та їх еквіваленти, інші фінансові активи, обмежені у використанні, а також позики, надані кінцевому бенефіціарному власнику та співробітникам, включені до складу інших довгострокових активів.

Зменшення корисності фінансових активів

Група оцінює резерв на покриття очікуваних кредитних збитків за усіма борговими інструментами, які відображаються не за справедливою вартістю. Очікувані кредитні збитки оцінюються як різниця між усіма потоками грошових коштів, які належать Групі за договором, та всіма потоками грошових коштів, які Група передбачає отримати, дисконтованими із використанням первісної ефективної відсоткової ставки.

Очікувані кредитні збитки визнаються у два етапи. У випадку фінансових інструментів, по яким з моменту їхнього первісного визнання кредитний ризик суттєво не збільшився, створюється резерв очікуваних кредитних збитків щодо кредитних збитків, які можуть виникнути внаслідок дефолтів, можливих протягом наступних 12 місяців (12 місячні очікувані кредитні збитки). Для фінансових інструментів, по яких з моменту їх первісного визнання кредитний ризик збільшився суттєво, створюється резерв очікуваних кредитних збитків щодо кредитних збитків, які очікуються протягом залишкового строку дії цього фінансового інструменту, незалежно від строків настання дефолту (очікувані кредитні збитки за весь строк).

Для дебіторської заборгованості Група застосовує спрощений підхід до розрахунку очікуваних кредитних збитків. Таким чином, Група не відстежує зміни у кредитному ризику, але замість цього визнає резерв очікуваних кредитних збитків на весь період на кожну звітну дату. Група використовує матрицю резерву, яка базується на історичному досвіді виникнення кредитних збитків, скоригованому з урахуванням прогностичних факторів, специфічних для дебіторів та економічних умов.

Фінансові зобов'язання

Фінансові зобов'язання первісно визнаються за справедливою вартістю, скоригованою у випадку кредитів та позик на безпосередньо пов'язані з ними транзакційні витрати, а в подальшому оцінюються за амортизованою вартістю з використанням методу ефективної процентної ставки.

Фінансові зобов'язання Групи включають торгіву та іншу кредиторську заборгованість, банківські овердрафти, кредити та позики.

(в тисячах українських гривень)

7. Суттєва інформація про облікову політику (продовження)

Припинення визнання фінансових зобов'язань

Фінансове зобов'язання припиняє визнаватися, якщо зобов'язання погашене, анульоване або строк його дії минув. Якщо існуюче фінансове зобов'язання замінюється іншим зобов'язанням перед тим же кредитором, на суттєво відмінних умовах, або якщо умови існуючого зобов'язання значно змінені, така заміна або зміни обліковуються як припинення визнання первісного зобов'язання та початок визнання нового зобов'язання, а різниця у балансовій вартості визнається у прибутках та збитках. Умови вважаються суттєво відмінними, якщо дисконтована приведена вартість грошових потоків відповідно до нових умов, включаючи всі сплачені винагороди за вирахуванням отриманих винагород, дисконтованих із використанням первісної ефективної процентної ставки, як мінімум, на 10% відрізняється від дисконтованої приведеної вартості решти грошових потоків від первісного фінансового зобов'язання. Крім того, враховуються інші якісні фактори, такі як валюта, в якій деномінований інструмент, зміна виду процентної ставки, нові умови конвертації інструмента та зміна обмежувальних умов за кредитом.

Якщо модифікація відбувається не на суттєво відмінних умовах і не обліковується як погашення, всі витрати чи сплачені винагороди відображаються як коригування балансової вартості зобов'язання і амортизуються протягом строку дії модифікованого зобов'язання, що залишився.

Оренда

У момент укладення договору Група оцінює, чи є угода орендою або чи містить вона ознаки оренди. Іншими словами, Група визначає, чи передає договір право контролювати використання ідентифікованого активу протягом певного періоду часу в обмін на відшкодування.

Група як орендар

Актив з права користування. Договори оренди Групи переважно пов'язані з орендою земельних ділянок у фізичних осіб для сільськогосподарського виробництва та орендою транспортних засобів.

Група оцінює всі категорії активів з права користування (окрім активів з права користування землею) за переоціненою сумою, яка є їх справедливою вартістю на дату переоцінки мінус будь-яка подальша накопичена амортизація та подальші накопичені збитки від зменшення корисності. Активи з права користування землею оцінюються за первісною вартістю, за вирахуванням накопиченої амортизації та накопичених збитків від знецінення, з коригуванням на переоцінку зобов'язань з оренди.

Первісна вартість активів з права користування включає величину визнаних зобов'язань по оренді. За винятком випадків, коли Група має обґрунтовані очікування щодо отримання права власності на орендований актив наприкінці строку оренди, активи у формі права користування амортизуються лінійним методом протягом коротшого з наступних періодів: строк оренди або очікуваний строк корисного використання активів. Якщо в кінці терміну оренди право власності на орендований актив переходить до Групи або якщо первісна вартість активу відображає виконання опціону на його покупку, актив амортизується протягом очікуваного строку корисного використання.

Зобов'язання з оренди.

При розрахунку теперішньої вартості майбутніх платежів з оренди, Група використовує ставку додаткових запозичень дійсну на дату початку дії оренди.

Визнання доходів

Доходи від договорів з клієнтами визнаються коли контроль над товарами та послугами передається клієнтам у сумі, на яку Група, як очікується, матиме право в обмін на ці товари та послуги. Група оцінює умови договорів з реалізації з урахуванням встановлених критеріїв для визначення своєї ролі як принципала чи агента. Група дійшла висновку, що вона виступає в ролі принципала в усіх домовленостях з реалізації, оскільки зазвичай вона здійснює контроль за товарами та послугами до моменту його передачі клієнту.

Реалізація сільськогосподарських товарів та сільськогосподарської продукції

Доходи від реалізації сільськогосподарських товарів визнаються у момент часу, коли контроль над активом передається клієнту, зазвичай – при відвантаженні зерна з порту або при проході морським судном, що транспортує зерно, босфорської протоки.

Група оцінює наявність у договорах інших зобов'язань, які є окремими зобов'язаннями до виконання і до яких необхідно віднести частину ціни операції (Примітка 4).

(в тисячах українських гривень)

7. Суттєва інформація про облікову політику (продовження)

(i) Змінна компенсація

Якщо компенсація, обіцяна в договорі, включає змінну суму, Група оцінює суму компенсації, на яку вона матиме право в обмін на передачу обіцяних товарів або послуг клієнтові. Змінна компенсація оцінюється на дату договору і включається в ціну операції лише якщо існує висока імовірність того, що коли невизначеність, пов'язана зі змінною компенсацією, буде в основному вирішена, істотного відновлення суми визнаного кумулятивного доходу не відбудеться. Існуючі договори продажу сільськогосподарських товарів не надають клієнтам права повернення продукції та не передбачають надання знижок за обсяги придбання. Однак певні договори включають умови, згідно з якими Група може нести додаткові витрати/отримувати додатковий дохід за ставкою, визначеною в договорі, залежно від строків завантаження суден, що по суті представляє собою змінну компенсацію. Сума доходів коригується на відому або очікувану суму змінної компенсації. Змінна компенсація, пов'язана зі простом/прискореним завантаженням суден, відображається як зменшення/збільшення доходів на суми, які Група очікує сплатити/отримати.

(ii) Суттєвий компонент фінансування

Застосовуючи практичний прийом МСФЗ 15, Група не коригує обіцяну суму компенсації з метою урахування істотного компонента фінансування, оскільки вона очікує, на дату укладення договору, що період між часом передачі обіцяного товару або послуги клієнтові, та часом, коли клієнт платить за такий товар або послугу, становитиме не більше одного року.

Надання послуг

Дохід від надання послуг визнається протягом періоду, тобто в тому періоді, в якому ця послуга була надана, враховуючи загальну вартість договору (Примітка 4).

Оподаткування

Поточний податок на прибуток

Активи та зобов'язання з поточного податку на прибуток за поточний та минулі періоди оцінюються у сумі, що, як очікується, буде відшкодована або сплачена податковим органам у відповідних юрисдикціях реєстрації Компанії та її дочірніх підприємств. Податкові ставки та правила податкового законодавства, що використовуються при розрахунку відповідних сум – це ставки і правила, що діяли на кінець звітного періоду. Витрати з поточного податку на прибуток розраховуються на базі оподаткованого прибутку, визначеного відповідно до податкового законодавства країни, у якій зареєстроване підприємство, з використанням відповідних податкових ставок.

Відстрочений податок на прибуток

Відстрочені податкові активи та зобов'язання оцінюються за податковими ставками, які, як очікується, будуть застосовуватися у тому періоді, в якому зобов'язання буде погашене або буде реалізований актив, на основі податкових ставок (або податкових законів), які діяли або фактично діяли на звітну дату.

Презентація курсових різниць

Операційні курсові різниці презентуються у рядку «Інші операційні доходи / витрати» у консолідованому звіті про сукупний дохід. Неопераційні курсові різниці презентуються окремим рядком у консолідованому звіті про сукупний дохід нижче операційного прибутку / (збитку).

8. Коригування порівняльної інформації та зміна класифікації

Протягом року Група провела коригування, включаючи коригування класифікації у консолідованому звіті про фінансовий стан, консолідованому звіті про сукупний дохід, консолідованому звіті про зміни в капіталі та консолідованому звіті про рух грошових коштів за 2022 рік (порівняльний період). Перелік ретроспективних перерахунків внесених до порівняльної інформації:

1. Коригування функціональної валюти дочірніх підприємств (включаючи інші зміни у капіталі у розмірі 419 752 тисяч гривень);
2. Знецінення активу з права користування станом на 31 грудня 2022 року, що відноситься до землі, що знаходиться на тимчасово окупованих територіях;
3. Коригування класифікації витрат, пов'язаних із знеціненням основних засобів та активів із права користування, які раніше були представлені окремим рядком нижче Операційного прибутку/(збитку), а після коригування – окремим рядком вище Операційного прибутку/(збитку);
4. Коригування класифікації витрат на час простоїв, які раніше були представлені в Інших операційних витратах, а після коригування віднесені до Собівартості реалізації;
5. Коригування класифікації витрат, пов'язаних із зменшення справедливої вартості біологічних активів, які раніше були представлені в Інших операційних витратах, а після коригування віднесені до Доходу / (витрат) від оцінки біологічних активів, сільськогосподарської продукції та сільськогосподарських товарів за справедливою вартістю;
6. Коригування щодо обліку зобов'язання до виконання послуг із транспортування зерна, що передбачає представлення витрат на послуги транспортування морем та страхування у складі Собівартості реалізації, які раніше були представлені у Витратах на збут;
7. Коригування обліку собівартості продукції (частина витрат пов'язаних із функціонуванням перевантажувального терміналу в м. Миколаїв, які раніше включались до Собівартості реалізації, після коригування включені до Витрат на збут, оскільки запаси вважаються готовими до негайного продажу до понесення Групою цих витрат);
8. Коригування доходів та витрат, пов'язаних із визнанням доходу від оренди активів, які раніше були представлені на нетто-основі;
9. Коригування обліку витрат на транспортування власним річковим флотом продукції, після її доставки до українських портів, які раніше включались до собівартості запасів, а після коригування включені до Витрат на збут, оскільки запаси вважаються готовими до негайного продажу до понесення Групою цих витрат;
10. Коригування класифікації відображення курсових різниць у консолідованому звіті про рух грошових коштів, зокрема витрат від нереалізованих курсових різниць, які раніше були представлені як реалізовані курсові різниці.

Зміна внесена до порівняльної інформації з метою послідовного представлення інформації в консолідованій фінансовій звітності та окремій фінансовій звітності Компанії представлена виділенням операційних курсових різниць, які раніше були представлені у складі Збитку від курсових різниць разом із неопераційними курсовими різницями (коригування №11 у таблицях нижче).

Відповідно до МСБО 8, зміни були внесені ретроспективно, і порівняльні показники були скориговані належним чином.

Третій баланс станом на 1 січня 2022 року у консолідованій фінансовій звітності не наводиться, оскільки проведені коригування не мали суттєвого впливу на зазначений період.

Нижче показаний вплив коригувань для цілей представлення звітності на суми станом на 31 грудня 2022 року у консолідованому звіті про фінансовий стан:

Показник	Номер коригування	Як представлено раніше станом на 31 грудня 2022 року	Ретроспективні перерахунки	Переглянуто станом на 31 грудня 2022 року
Необоротні активи				
Активи з права користування	2	647 188	(154 171)	493 017
Всього необоротні активи		21 596 659	(154 171)	21 442 488
Всього активи		30 022 331	(154 171)	29 868 160
Власний капітал та зобов'язання				
Резерв перерахунку курсових різниць	1	(1 702 628)	1 702 628	-
Нерозподілений збиток	1,2	(1 680 504)	(1 856 799)	(3 537 303)
Капітал, що належить учасникам материнської Компанії		5 075 808	(154 171)	4 921 637
Неконтрольована частка участі		19 957	-	19 957
Всього власний капітал		5 095 765	(154 171)	4 941 594
Всього власний капітал та зобов'язання		30 022 331	(154 171)	29 868 160

(в тисячах українських гривень)

8. Коригування порівняльної інформації та зміна класифікації (продовження)

Нижче показаний вплив коригувань для цілей представлення звітності на суми за 2022 рік у консолідованому звіті про сукупний дохід:

Показник	Номер коригування	Як представлено раніше за 2022 рік	Ретроспективні перерахування класифікації	Ретроспективні перерахування	Зміна представлення	Переглянуто за 2022 рік
Собівартість реалізації	4,6,7,9	(16 325 324)	(370 405)	(655 536)	-	(17 351 265)
Витрати від оцінки біологічних активів, сільськогосподарської продукції та сільськогосподарських товарів за справедливою вартістю	5	(1 305 647)	(165 984)	-	-	(1 471 631)
Валовий збиток		1 098 878	(536 389)	(655 536)	-	(93 047)
Витрати на збут	6,7,9	(2 053 012)	-	655 536	-	(1 397 476)
Інший операційний дохід	8,11	38 917	51 075	-	181 597	271 589
Інші операційні витрати	4,5,8	(858 089)	485 314	-	-	(372 775)
Знецінення основних засобів та активів з права користування	2,3	-	(1 256 802)	(154 171)	-	(1 410 973)
Операційний збиток		(2 038 966)	(1 256 802)	(154 171)	181 597	(3 268 342)
Знецінення основних засобів та активів з права користування	3	(1 256 802)	1 256 802	-	-	-
Збиток від курсових різниць, чиста сума	1,11	(3 901 508)	-	(1 282 876)	(181 597)	(5 365 981)
Збиток до оподаткування		(8 580 525)	-	(1 437 047)	-	(10 017 572)
Чистий збиток за період		(8 214 122)	-	(1 437 047)	-	(9 651 169)
Відноситься до:			-	-	-	-
Учасників материнської Компанії		(8 213 077)	-	(1 437 047)	-	(9 650 124)
Неконтрольованої частки участі		(1 045)	-	-	-	(1 045)
		(8 214 122)	-	(1 437 047)	-	(9 651 169)
Інший сукупний дохід, що може бути рекласифіковано до прибутків та збитків у наступних періодах						
Курсові різниці при перерахунку іноземних господарських одиниць	1	(1 282 876)	-	1 282 876	-	-
Всього сукупний збиток за період, за вирахуванням податків		(10 537 347)	-	(154 171)	-	(10 691 518)
Відноситься до:						
Учасників материнської Компанії		(10 536 299)	-	(154 171)	-	(10 690 470)
Неконтрольованої частки участі		(1 048)	-	-	-	(1 048)
Всього сукупний збиток за період, за вирахуванням податків		(10 537 347)	-	(154 171)	-	(10 691 518)

Нижче показаний вплив коригувань для цілей представлення звітності на суми за 2022 рік у консолідованому звіті про рух грошових коштів:

	Номер коригування	Як представлено раніше за 2022 рік	Ретроспективні перерахування класифікації	Ретроспективні перерахування	Переглянуто за 2022 рік
Рух грошових коштів від операційної діяльності					
Збиток до оподаткування	1,2	(8 580 525)	-	(1 437 047)	(10 017 572)
<i>Коригування для приведення збитку до оподаткування до чистого руху грошових коштів</i>					
Збиток від неопераційних курсових різниць, чиста сума	1, 10	-	4 083 795	1 282 876	5 366 671
Нереалізований збиток від курсових різниць	10	2 124 955	(2 124 955)	-	-
Реалізований збиток / (прибуток) від курсових різниць на кредитах та зобов'язаннях з оренди	10	1 958 840	(1 958 840)	-	-
Знецінення основних засобів та активів з права користування	2	1 256 802	-	154 171	1 410 973
Списання запасів	5	388 627	(165 984)	-	222 643
Витрати від оцінки біологічних активів, сільськогосподарської продукції та сільськогосподарських товарів за справедливою вартістю	5	1 316 688	165 984	-	1 482 672
Грошові потоки від операційної діяльності до змін в оборотному капіталі		1 232 688	-	-	1 232 688

(в тисячах українських гривень)

9. Основні засоби

Рух основних засобів за рік, що закінчився 31 грудня 2023 року, представлений наступним чином:

	Земля	Будівлі та споруди	Кораблі, судна та інші плавучі засоби	Сільськогосподарська техніка та обладнання	Машини та інше обладнання	Транспортні засоби	Незавершені капітальні інвестиції та невстановлене обладнання	Всього
Первісна вартість / вартість переоцінки								
31 грудня 2022 року	366 735	14 273 868	6 366 328	654 457	2 929 393	571 754	755 347	25 917 882
Надходження	-	-	-	-	-	-	798 859	798 859
Трансфери	-	522 009	299 868	10 149	150 607	166 242	(1 148 875)	-
Переміщення з активів з права користування (Примітка 10)	-	-	-	-	-	33 619	-	33 619
Вибуття та списання	-	(14 231)	-	(16 300)	(18 349)	(10 789)	(1 533)	(61 202)
Збільшення справедливої вартості в результаті переоцінки, визнане у складі іншого сукупного доходу	-	1 087 337	259 292	322 007	398 903	134 644	9 702	2 211 885
Сторно раніше нарахованого знецінення в результаті переоцінки, визнане у складі прибутку за період	-	1 744	1 185	352	992	469	1	4 743
Зменшення справедливої вартості в результаті переоцінки, визнане у складі іншого сукупного збитку	(100 491)	(1 872 051)	(470 465)	(271)	(205 651)	(773)	(4 487)	(2 654 189)
Знецінення в результаті переоцінки, визнане у складі збитку за період	(3 452)	(1 119 579)	(664 549)	(50)	(176 117)	(5 274)	(65 660)	(2 034 681)
Елімінування накопиченого зносу, накопиченого знецінення та первісної вартості	(13 724)	(2 853 694)	(1 541 952)	(415 235)	(1 167 351)	(241 285)	(49 284)	(6 282 525)
31 грудня 2023 року	249 068	10 025 403	4 249 707	555 109	1 912 427	648 607	294 070	17 934 391
Накопичена амортизація та знецінення								
31 грудня 2022 року	(13 729)	(2 458 357)	(1 063 356)	(370 878)	(927 303)	(188 087)	(11 132)	(5 032 842)
Амортизація	-	(402 805)	(297 239)	(54 482)	(246 055)	(48 770)	-	(1 049 351)
Переміщення з активів з права користування (Примітка 10)	-	-	-	-	-	(13 450)	-	(13 450)
Вибуття та списання	-	6 369	-	10 013	6 955	9 963	6 618	39 918
Зменшення корисності	-	(35 148)	(181 357)	-	(1 220)	(1 097)	(44 770)	(263 592)
Відновлення корисності	5	36 247	-	112	272	156	-	36 792
Елімінування накопиченого зносу, накопиченого знецінення та первісної вартості	13 724	2 853 694	1 541 952	415 235	1 167 351	241 285	49 284	6 282 525
31 грудня 2023 року	-	-	-	-	-	-	-	-
Залишкова вартість								
31 грудня 2022 року	353 006	11 815 511	5 302 972	283 579	2 002 090	383 667	744 215	20 885 040
31 грудня 2023 року	249 068	10 025 403	4 249 707	555 109	1 912 427	648 607	294 070	17 934 391
Залишкова вартість на 31 грудня 2023 року, якщо б застосовувався принцип історичної вартості	59 452	4 661 265	3 639 763	202 791	982 813	482 517	294 070	10 322 671

(в тисячах українських гривень)

9. Основні засоби (продовження)

Рух основних засобів за рік, що закінчився 31 грудня 2022 року, представлений наступним чином:

	Земля	Будівлі та споруди	Кораблі, судна та інші плавучі засоби	Сільськогосподарська техніка та обладнання	Машини та інше обладнання	Транспортні засоби	Незавершені капітальні інвестиції та невстановлене обладнання	Всього
Первісна вартість / вартість переоцінки								
31 грудня 2021 року	366 735	14 254 094	6 166 811	597 213	2 903 455	525 653	525 564	25 339 525
Надходження	–	–	–	–	–	–	558 530	558 530
Трансфери	–	21 682	199 517	58 504	26 285	18 154	(324 142)	–
Переміщення з активів з права користування (Примітка 10)	–	–	–	–	–	28 840	–	28 840
Вибуття	–	(1 908)	–	(1 260)	(347)	(893)	(4 605)	(9 013)
31 грудня 2022 року	366 735	14 273 868	6 366 328	654 457	2 929 393	571 754	755 347	25 917 882
Накопичена амортизація та знецінення								
31 грудня 2021 року	–	(460 707)	(299 096)	(168 455)	(306 511)	(82 298)	–	(1 317 067)
Амортизація	–	(417 595)	(293 685)	(135 360)	(265 150)	(76 194)	–	(1 187 984)
Переміщення з активів з права користування (Примітка 10)	–	–	–	–	–	(4 325)	–	(4 325)
Вибуття та списання	–	106	–	673	121	626	–	1 526
Знецінення	(13 729)	(1 580 161)	(470 575)	(67 736)	(355 763)	(25 896)	(11 132)	(2 524 992)
31 грудня 2022 року	(13 729)	(2 458 357)	(1 063 356)	(370 878)	(927 303)	(188 087)	(11 132)	(5 032 842)
Залишкова вартість								
31 грудня 2021 року	366 735	13 793 387	5 867 715	428 758	2 596 944	443 355	525 564	24 022 458
31 грудня 2022 року	353 006	11 815 511	5 302 972	283 579	2 002 090	383 667	744 215	20 885 040
Залишкова вартість на 31 грудня 2022 року, якщо б застосовувався принцип історичної вартості	52 406	4 360 017	3 674 715	246 074	989 992	340 940	744 215	10 408 359

Амортизація основних засобів та активів з права користування відображається у складі собівартості реалізованої продукції та послуг, у адміністративних витратах, у витратах на збут, інших операційних витратах у складі прибутків та збитків, а також капіталізована у балансовій вартість сільськогосподарської продукції та сільськогосподарських товарів.

Група надає в операційну оренду будівлі та споруди із балансовою вартістю 334 135 тисяч гривень (31 грудня 2022 року: 697 308 тис. грн), машини та інше обладнання із балансовою вартістю 224 369 тисяч гривень (31 грудня 2022 року: 227 660 тисяч гривень), землю із балансовою вартістю 16 249 тисяч гривень (31 грудня 2022 року: 50 628 тисяч гривень) станом на 31 грудня 2023 року. Дохід від надання активів в оренду відображений у складі інших операційних доходів. Станом на звітну дату залишковий термін оренди – до 1 року (31 грудня 2022 року – до 1 року).

(в тисячах українських гривень)

9. Основні засоби (продовження)

Переоцінка станом на 31 грудня 2023 року

Група залучила незалежного оцінювача для оцінки справедливої вартості основних засобів та незавершених капітальних інвестицій станом на 31 грудня 2023 року. Справедлива вартість була встановлена виходячи з оцінок, проведених незалежним оцінювачем, який має досвід у сфері оцінки подібних об'єктів, та базувалась на історичній, ринковій та прогностичній інформації з урахуванням різниць у характері, місцезнаходженні або стані відповідного активу порівняно із подібними активами та порівняльними показниками.

Загальний результат уцінки всіх груп основних засобів та незавершених капітальних інвестицій в 2023 році склав 2 472 242 тис. грн., включаючи збиток у розмірі 442 304 тис. грн., що був відображений у складі іншого сукупного доходу, а також витрати у сумі 2 029 938 тис. грн., що відображені у складі прибутку та збитку.

Керівництво не провело переоцінку основних засобів та не відобразило ефект знецінення основних засобів станом на 31 грудня 2022 року (крім витрат по активах, по яких був втрачений контроль). Враховуючи гірші макроекономічні показники та притаманні для Групи фактори, в тому числі виражені в ставці дисконтування в 2022 році, набагато більші витрати були б відображені як у складі прибутку та збитку, так і іншого сукупного доходу, якби переоцінка була проведена в 2022 році. І, відповідно, витрати були б частково реверсовані при покращенні цих факторів та показників в 2023 році.

Якби станом на 31 Грудня 2022 року ставка дисконтування була б 24.7%-28.79% у прогностному періоді та 19.99%-21.71% у термінальному періоді в залежності від одиниці, яка генерує грошові кошти, то тільки зміна її до зазначеного рівня в моделях оцінки 2023 року призвела б до додаткового зменшення справедливої вартості на 4 350 млн. грн. (результат поражено на залишках 2023 року для демонстрації чутливості результатів уцінки до ставки дисконтування).

Станом на 31 грудня 2023 року справедлива вартість активів визначалась із використанням наступних методів оцінки, яка відноситься до Рівня 3 ієрархії справедливої вартості відповідно до МСФЗ 13:

- Земля: ринковий метод;
- Сільськогосподарська техніка та обладнання: метод амортизованої вартості заміщення та ринковий метод;
- Будівлі та споруди: ринковий метод, метод амортизованої вартості заміщення;
- Машини та інше обладнання: ринковий метод та метод амортизованої вартості заміщення.
- Транспортні засоби: ринковий метод;
- Кораблі, судна та інші плавучі засоби: ринковий метод;
- Незавершені капітальні інвестиції: ринковий метод та метод амортизованої вартості заміщення.

Оцінювач виконав комплексну оцінку одиниць, які генерують грошові кошти, включаючи розрахунок амортизованої вартості заміщення та проведення тестування вузькоспеціалізованих виробничих активів на предмет зменшення корисності, а також розрахунок справедливої вартості на основі ринкового підходу для активів, які мають ринкові аналоги.

Справедлива вартість, отримана із використанням амортизованої вартості заміщення, була підтверджена використанням моделей дисконтованих грошових потоків (дохідний підхід, Рівень 3) та скоригована, якщо значення, отримані із застосуванням дохідного підходу, були меншими за значення, отримані із застосуванням амортизованої вартості заміщення (тобто у разі економічного знецінення).

Одиниця, яка генерує грошові кошти, була представлена кожним елеватором та річковим терміналом, кожним портовим терміналом (перевантажувальний термінал в м. Миколаїв та Бессарабська філія), кожним плавучим засобом, суднобудівно-судноремонтним заводом та однією одиницею, що відноситься до сільськогосподарських активів.

Справедлива вартість основних засобів, що відносяться до перевантажувального терміналу в м. Миколаїв, визначалася з використанням дохідного підходу (Рівень 3), що, в основному, був побудований на очікуваних обсягах надання послуг та прогностичних тарифах у наступних періодах. Перевантажувальний термінал в м. Миколаїв як окрема одиниця, яка генерує грошові потоки, зазнав суттєвого знецінення через військове вторгнення російської федерації, що відобразилось у неможливості проходу торгових суден до порту, а, отже, до неможливості здійснення послуг завантаження на судна. Використання дохідного методу було визначено Групою прийнятним, оскільки результати застосування інших методів, в будь-якому випадку, були б зменшені результатами дохідного методу як відображення економічного знецінення.

Справедлива вартість кораблів, суден та інших плавучих засобів (80 одиниць) була розрахована порівняльним методом із коригуванням на різниці в технічних характеристиках та різниці в залишкових термінах експлуатації конкретного плавучого засобу Групи порівняно із ринковим аналогом. Справедлива вартість тимчасово заблокованих плавучих засобів (59 одиниць) була зменшена на дисконт, що відображав відсутність грошових

(в тисячах українських гривень)

9. Основні засоби (продовження)

потоків від використання активу у перші 3.5 роки починаючи з 31 грудня 2023 року (23%-56% в залежності від залишкового терміну експлуатації конкретного об'єкту).

У процесі оцінки із використанням цих методів (включаючи тестування на знецінення) оцінювачі застосували наступні ключові судження та припущення, які є найбільш чутливими щодо впливу на результати оцінки справедливої вартості основних засобів:

- термін припинення активних бойових дій, що дозволить повноцінне функціонування перевантажувального терміналу в м. Миколаїв та транспортування плавучих засобів, які є тимчасово заблокованими щодо доступу до моря – 3.5 роки (включаючи перехідний період в 6 місяців після припинення активних бойових дій). Перші 3.5 роки прогнозного періоду перевантажувальний термінал в м. Миколаїв функціонує як лінійний елеватор. Збільшення терміну припинення активних бойових дій призведе до зменшення справедливої вартості основних засобів, що відносяться до перевантажувального терміналу в м. Миколаїв та до заблокованих плавучих засобів;
- прогнози майбутніх тарифів на надання послуг портових терміналів: кумулятивний тариф на приймання та відвантаження – 419 грн. за тонну у 2024 році з поступовим збільшенням до 495 грн. за тонну до моменту припинення бойових дій (3.5 роки). Після 3.5 років - загальний тариф складає 236 грн. за тонну з поступовим збільшенням до 266 грн. у термінальному періоді. Збільшення прогнозних тарифів призведе до збільшення справедливої вартості основних засобів, що відносяться до портових терміналів;
- прогнози обсягів відвантаження на портових терміналах визначається індивідуально для перевантажувального терміналу в м. Миколаїв та Бессарабської філії. При чому прогнозується, що перші 3.5 роки прогнозного періоду перевантажувальний термінал в м. Миколаїв функціонує як лінійний елеватор, після чого більша частина перевалки зерна із Бессарабської філії перейде до перевантажувального терміналу в м. Миколаїв. Загальне падіння обсягів приймання за 2024 рік – 17%, за 2025 рік – ріст у розмірі 2%, за 2026 рік – 0%, за 2027 рік – ріст у розмірі 33%, за 2028 рік – ріст у розмірі 34%, у термінальному періоді обсяг приймання на рівні 2028 року. Збільшення прогнозних обсягів приймання зерна призведе до збільшення справедливої вартості основних засобів портових терміналів;
- середні сукупні обсяги капітальних інвестицій для всіх портових терміналів на рівні планової амортизації. Збільшення прогнозних капітальних інвестицій призведе до зменшення справедливої вартості основних засобів портових терміналів;
- вибір порівняльних ринкових даних для розрахункової вартості плавучих засобів, а також відповідні коригування, необхідні для врахування відмінностей у технічних характеристиках та стані нового й існуючого плавучих засобів;
- вибір інформаційних джерел для аналізу витрат на будівництво (фактичні витрати при будівництві, спеціалізовані довідкові матеріали та довідники) для розрахунку вартості будівель, розрахунки вартості створення різноманітного обладнання для визначення вартості машин та іншого обладнання;
- вибір ринкових даних для оцінки ринкової вартості, у разі їх наявності, сільськогосподарської техніки та обладнання, машин та іншого обладнання та транспортних засобів;
- прогнози майбутніх тарифів на надання послуг лінійних елеваторів та річкових терміналів: від 28 грн. до 210 грн. за тонну залежно від послуги у 2024 році з поступовим зростанням до діапазону від 42 грн. до 308 грн. за тонну у термінальному періоді. Збільшення прогнозних тарифів надання послуг призведе до збільшення справедливої вартості основних засобів лінійних елеваторів та річкових терміналів;
- прогнози обсягів приймання зерна на лінійних елеваторах та річкових терміналах розраховуються індивідуально для кожного елеватора. Показник середнього зростання за рік від 6% до 13% у прогнозованому періоді та 8% у термінальному. Збільшення прогнозних обсягів приймання зерна призведе до збільшення справедливої вартості основних засобів лінійних елеваторів та річкових терміналів;
- середні сукупні обсяги капітальних інвестицій для всіх лінійних елеваторів та річкових терміналів на рівні планової амортизації. Збільшення прогнозних капітальних інвестицій призведе до зменшення справедливої вартості основних засобів лінійних елеваторів та річкових терміналів;
- ставки дисконту – 21,53%-26,77% в поточному періоді та 15,34%-20,34% у термінальному періоді в залежності від одиниці, яка генерує грошові кошти.

Знецінення та зменшення корисності

У 2023 році, Група визнала індивідуальне знецінення основних засобів через погіршення їх фізичного стану та відновила корисність по основних засобах у зв'язку із деокупацією деяких територій України, і, відповідним, відновленням контролю над активами, в сумі 226 800 тис. грн (представлено на згорнутій основі). Збитки від знецінення в сумі 20 843 тис. грн. були відображені у складі іншого сукупного доходу, а збитки від знецінення в сумі 205 957 тис. грн. були відображені у складі прибутку та збитку. У 2022 році, Група визнала індивідуальне знецінення основних засобів, які знаходяться на окупованих територіях, в сумі 2 524 992 тис. грн. Збитки від знецінення в сумі 1 268 718 тис. грн., та пов'язаний з ним відкладений податок у сумі 228 369 тис. грн., були відображені у складі іншого сукупного доходу, а збитки від знецінення в сумі 1 256 274 тис. грн. були відображені у складі прибутку та збитку.

*(в тисячах українських гривень)***9. Основні засоби (продовження)*****Витрати на позики та повністю амортизовані об'єкти основних засобів***

Сума капіталізованих відсотків по кредитах, що відносяться до будівництва кваліфікованих активів, склала 42 160 тис. грн. за 2023 рік (2022 рік.: 19 895 тис. грн.). Ставка для визначення суми капіталізованих відсотків є ефективною ставкою відповідних запозичень та становила 8,4% у 2023 році (2022 рік: 7,99%).

Станом на 31 грудня 2022 року до складу основних засобів входили повністю амортизовані активи з первісною (переоціненою) вартістю у сумі 271 534 тис. грн.

Активи в заставі

Станом на 31 грудня 2023 року, забезпеченням за кредитами виступали будівлі та споруди, сільськогосподарська техніка та обладнання, кораблі, судна та інші плавучі засоби, транспортні засоби та інше обладнання, залишкова вартість яких складала 14 515 628 тис. грн. (2022 рік: 17 819 993 тис. грн.) (Примітка 17).

(в тисячах українських гривень)

10. Активи з права користування

Зміни активів з права користування за рік, що закінчився 31 грудня 2023 року, представлені у наступній таблиці:

	Земля	Транспортні засоби та інше обладнання	Всього
Первісна вартість / вартість переоцінки			
31 грудня 2022 року	998 493	33 366	1 031 859
Орендні платежі до початку оренди	-	18 443	18 443
Надходження (Примітка 19)	3 752	253	4 005
Переміщення в основні засоби (Примітка 9)	-	(33 619)	(33 619)
Вибуття та припинення договорів	(12 443)	-	(12 443)
Зміни у договорах оренди (Примітка 19)	252 788	-	252 788
31 грудня 2023 року	1 242 590	18 443	1 261 033
Накопичена амортизація та знецінення			
31 грудня 2022 року	(528 282)	(10 560)	(538 842)
Амортизація	(104 327)	(2 663)	(106 990)
Вибуття та припинення договорів	11 374	-	11 374
Переміщення в основні засоби (Примітка 9)	-	13 450	13 450
Знецінення	-	(227)	(227)
Зміни у договорах оренди (Примітка 19)	10 596	-	10 596
31 грудня 2023 року	(610 639)	-	(610 639)
Залишкова вартість			
31 грудня 2022 року	470 211	22 806	493 017
31 грудня 2023 року	631 951	18 443	650 394

Зміни активів з права користування за рік, що закінчився 31 грудня 2022 року, представлені у наступній таблиці:

	Земля	Транспортні засоби та інше обладнання	Всього
Первісна вартість / вартість переоцінки			
31 грудня 2021 року	884 607	62 180	946 787
Надходження (Примітка 19)	2 462	26	2 488
Вибуття та припинення договорів	(532)	-	(532)
Переміщення в основні засоби (Примітка 9)	-	(28 840)	(28 840)
Зміни у договорах оренди (Примітка 19)	111 956	-	111 956
31 грудня 2022 року	998 493	33 366	1 031 859
Накопичена амортизація та знецінення			
31 грудня 2021 року	(260 121)	(9 377)	(269 498)
Амортизація	(114 522)	(4 980)	(119 502)
Вибуття та припинення договорів	532	-	532
Переміщення в основні засоби (Примітка 9)	-	4 325	4 325
Знецінення	(154 171)	(528)	(154 699)
31 грудня 2022 року	(528 282)	(10 560)	(538 842)
Залишкова вартість			
31 грудня 2021 року	624 486	52 803	677 289
31 грудня 2022 року	470 211	22 806	493 017

Балансова вартість активів із права користування по транспортних засобах та іншому обладнанню, якби вони обліковувались за собівартістю складала б 18 443 тис. грн станом на 31 грудня 2023 року (31 грудня 2022 року: 22 806 тис. грн).

Станом на 31 грудня 2022 року, Група визнала індивідуальне знецінення активів з права користування, по яких був втрачений контроль, в сумі 154 699 тис. грн. Збитки від знецінення були відображені у складі прибутку та збитку.

(в тисячах українських гривень)

11. Біологічні активи тваринництва

Залишки довгострокових та короткострокових біологічних активів тваринництва станом на 31 грудня 2023 та 2022 років були наступними:

	31 грудня 2023 року		31 грудня 2022 року	
	Кількість, голів	Балансова вартість	Кількість, голів	Балансова вартість
Всього довгострокові біологічні активи тваринництва	1 977	74 852	2 367	54 436
Всього короткострокові біологічні активи тваринництва	3 250	10 789	3 431	7 374
Всього біологічні активи тваринництва	5 227	85 641	5 798	61 810

У наведеній нижче таблиці представлено зміни балансової вартості біологічних активів протягом років, які закінчилися 31 грудня 2023 та 2022 років:

	Довгострокові біологічні активи тваринництва	Короткострокові біологічні активи тваринництва
31 грудня 2021 року	41 727	6 846
Понесені витрати	68 938	5 090
Збільшення за рахунок збільшення ваги та приплоду	24 547	16 974
Зміни від оцінки біологічних активів за справедливою вартістю (i)	3 262	(2 901)
Зібрано протягом року	(71 686)	—
Переміщення, чиста сума	(12 352)	12 352
Продаж	—	(29 478)
Фізичні втрати	—	(1 509)
31 грудня 2022 року	54 436	7 374
	Довгострокові біологічні активи тваринництва	Короткострокові біологічні активи тваринництва
31 грудня 2022 року	54 436	7 374
Понесені витрати	72 448	6 052
Збільшення за рахунок збільшення ваги та приплоду	26 170	19 095
Зміни від оцінки біологічних активів за справедливою вартістю (i)	29 037	4 197
Зібрано протягом року	(78 259)	—
Переміщення, чиста сума	(28 980)	28 980
Продаж	—	(51 928)
Фізичні втрати	—	(2 981)
31 грудня 2023 року	74 852	10 789

(i) Модель дисконтованих грошових потоків, використана для визначення справедливої вартості великої рогатої худоби, включала такі суттєві вхідні дані на 31 грудня:

	2023 рік	2022 рік
Ціна молока за літр за вирахуванням витрат на продаж, грн	13,22	11,23
Ціна м'яса за кг за вирахуванням витрат на продаж, грн	35,39	36,88
Удій, кг за рік	4 307	4 138

Станом на 31 грудня 2023 року, справедлива вартість короткострокових та довгострокових біологічних активів тваринництва оцінювалася з використанням ставки дисконтування у розмірі 23,87%.

(в тисячах українських гривень)

12. Запаси

Запаси станом на 31 грудня 2023 та 2022 років були представлені наступним:

	31 грудня 2023 року	31 грудня 2022 року
Сільськогосподарські товари - зерно (за собівартістю станом на 31 грудня 2023 року; за справедливою вартістю за вирахуванням витрат на продаж станом на 31 грудня 2022 року)	4 187 355	3 830 467
Сільськогосподарська продукція - зерно (за справедливою вартістю за вирахуванням витрат на продаж на дату збору)	857 824	1 150 776
Незавершене виробництво (за собівартістю)	180 617	136 255
Сировина (за собівартістю)	88 448	74 171
Паливо (за собівартістю)	31 518	36 006
Будівельні матеріали (за собівартістю)	651	915
Запасні частини (за собівартістю)	22 199	760
Інші запаси	9 265	7 167
Всього	5 377 877	5 236 517

У 2022 році сільськогосподарські товари оцінювалися за справедливою вартістю, за вирахуванням витрат на продаж. Із загальної суми витрат від переоцінки за рік, що закінчився 31 грудня 2022 року 1 826 892 тис. грн. залишилося нереалізованим станом на 31 грудня 2022 року. Реалізовані витрати / доходи від переоцінки за справедливою вартістю у 2022 році включалися до собівартості реалізованої продукції. У 2022 році загальна сума витрат включала витрати в сумі 1 107 706 тис. грн., пов'язані з оцінкою за справедливою вартістю сільськогосподарських товарів, що знаходились на окупованих територіях станом на 31 грудня 2022 року.

Сума запасів, списаних та визнаних у складі витрат протягом 2023 та 2022 років представлена наступним чином:

	2023 рік	2022 рік
Сільськогосподарська продукція та інші запаси, що знаходяться на окупованих територіях	81	145 779
Сільськогосподарські товари на відповідальному зберіганні, що знаходяться на окупованих територіях	-	51 621
Списання запасів в ході звичайної операційної діяльності	28 856	25 243
Всього	28 937	222 643

Станом на 31 грудня 2023 року, забезпеченням за кредитами виступали сільськогосподарські товари та продукція із балансовою вартістю 5 045 179 тис. грн. (31 грудня 2022 року: 4 981 243 тис. грн.) (Примітка 17).

13. Біологічні активи рослинництва

Біологічні активи станом на 31 грудня 2023 та 2022 років представлені наступним чином:

	31 грудня 2023 року	31 грудня 2022 року
Рослинництво	319 725	605 720
Тваринництво (Примітка 11)	10 789	7 374
Всього	330 514	613 094

Зміни вартості біологічних активів за роки, що закінчилися 31 грудня 2023 та 2022 років, відбулися внаслідок наступних чинників:

Балансова вартість біологічних активів рослинництва на 31 грудня 2021 року	491 945
Понесені витрати (i)	900 431
Дохід від зміни справедливої вартості за вирахуванням витрат на продаж (ii)	354 900
Посіви, зібрані протягом року (iii)	(1 141 556)
Балансова вартість біологічних активів рослинництва на 31 грудня 2022 року	605 720
Понесені витрати (i)	974 646
Дохід від зміни справедливої вартості за вирахуванням витрат на продаж (ii)	376 290
Посіви, зібрані протягом року (iii)	(1 636 931)
Балансова вартість біологічних активів рослинництва на 31 грудня 2023 року	319 725

(в тисячах українських гривень)

13. Біологічні активи (продовження)

(i) Витрати, понесені протягом років, що закінчилися 31 грудня 2023 та 2022 років, включали наступне:

	2023 рік	2022 рік
Матеріальні витрати	433 073	378 306
Амортизація, включаючи амортизацію активів з права користування	209 171	188 487
Заробітна плата та пов'язані витрати	162 139	170 489
Змінні орендні платежі	51 532	96 010
Інше	118 731	67 139
	974 646	900 431

(ii) Дохід від зміни справедливої вартості біологічних активів та сільськогосподарської продукції являє собою сукупний прибуток / (збиток), що виникає протягом періоду від переоцінки біологічних активів до справедливої вартості до моменту збору урожаю за вирахуванням витрат на продаж. В момент збору урожаю Група дооцінює біологічний актив до справедливої вартості та рекласифікує його до вартості сільськогосподарської продукції. У 2022 році стаття Дохід / (витрати) від оцінки біологічних активів, сільськогосподарської продукції та сільськогосподарських товарів за справедливою вартістю консолідованого звіту про сукупний дохід включала 165 984 тис. грн витрат від зміни справедливої вартості біологічних активів, що знаходились на окупованих територіях.

Модель дисконтованих грошових потоків, що була використана для оцінки справедливої вартості незібраних біологічних активів (Рівень 3 ієрархії справедливої вартості), базувалась на наступних суттєвих закритих вхідних даних:

	На 31 грудня 2023 року		На 31 грудня 2022 року	
	Прогнозована урожайність т/га	Прогнозована ціна мінус витрати на збут в момент майбутнього збору урожаю, тис. грн.	Прогнозована урожайність т/га	Прогнозована ціна мінус витрати на збут в момент майбутнього збору урожаю, тис. грн.
Кукурудза	—	—	6,53	6,11
Пшениця	4,50	7,90	4,10	10,60
Ячмінь	—	—	4,16	9,83
Рапс	2,50	17,2	2,43	23,48

Ставка дисконтування, використана для оцінки майбутніх грошових потоків за 2023 рік, склала 23,87%.

(iii) Врожай, зібраний протягом року, визнається за справедливою вартістю за вирахуванням витрат на продаж на момент збору врожаю. Для визначення справедливої вартості сільськогосподарської продукції управлінський персонал використовував спотові ціни на експортні культури за мінусом витрат на продаж на момент збору врожаю. Зібраний урожай за роки, що закінчилися 31 грудня 2023 та 2022 років, був наступим:

	2023 рік		2022 рік	
	Кількість, тонн	Справедлива вартість мінус витрати на збут в момент збору врожаю, тис. грн.	Кількість, тонн	Справедлива вартість мінус витрати на збут в момент збору врожаю, тис. грн.
Пшениця	63 860	435 481	59 828	433 947
Соняшник	41 570	551 077	22 796	296 873
Кукурудза	70 689	436 822	41 745	259 485
Рапс	5 313	61 476	4 857	76 604
Соя	7 613	94 130	2 338	27 213
Ячмінь	4 000	21 608	4 373	24 893
Інше	29 635	36 337	26 455	22 541
	222 680	1 636 931	162 392	1 141 556

Площа посівів та їхня справедлива вартість були наступними станом на:

	31 грудня 2023 року		31 грудня 2022 року	
	В тис. гектар	В тис. грн.	В тис. гектар	В тис. грн.
Пшениця	11	235 861	16	322 677
Кукурудза	—	—	5	160 276
Рапс	3	83 864	3	104 812
Інше	—	—	1	17 955
Всього	14	319 725	25	605 720

(в тисячах українських гривень)

14. Торгова та інша дебіторська заборгованість

Торгова та інша дебіторська заборгованість включала наступне:

	31 грудня 2023 року	31 грудня 2022 року
Торгова дебіторська заборгованість	1 698 048	1 190 483
Інша дебіторська заборгованість	7 313	49 044
	1 705 361	1 239 527
Резерв очікуваних кредитних збитків	(157 459)	(71 117)
	1 547 902	1 168 410

За торговою дебіторською заборгованістю від пов'язаної сторони, яка оцінена, як кредитно-знецінена, із валовою балансовою вартістю 147 409 тисяч гривень (31 грудня 2022 року: 97 705 тисячі гривень) Група оцінила резерв під кредитні збитки на індивідуальній основі у розмірі 73% від загальної валової балансової вартості (31 грудня 2022 року – 49%). Вся інша дебіторська заборгованість, переважно, є непростроченою та має контрактний термін погашення 2 дні.

Зміни у резерві під очікувані кредитні збитки відносно торгової та іншої дебіторської заборгованості представлені у наведеній нижче таблиці:

	Резерв очікуваних кредитних збитків
31 грудня 2021 року	(5 795)
Використано	11 726
Нараховано	(73 682)
Курсова різниця	(3 366)
31 грудня 2022 року	(71 117)
Нараховано	(83 080)
Курсова різниця	(3 262)
31 грудня 2023 року	(157 459)

15. Податки до відшкодування

Податки до відшкодування включали наступне:

	31 грудня 2023 року	31 грудня 2022 року
Податок на додану вартість	462 282	855 369
Інші податки	3 532	14 050
	465 814	869 419

16. Грошові кошти та їх еквіваленти та інші фінансові активи, обмежені у використанні

Грошові кошти та їх еквіваленти включали наступне:

	31 грудня 2023 року	31 грудня 2022 року
Грошові кошти та їхні еквіваленти		
Кошти в банках	2 443 658	363 826
Банківські депозити	28 033	27 244
Всього	2 471 691	391 070
	31 грудня 2023 року	31 грудня 2022 року
Інші фінансові активи, обмежені у використанні		
Кошти, виділені для торгівлі похідними фінансовими інструментами	379	365
Інші кошти, обмежені у використанні	160 345	216
Всього	160 724	581

У листопаді 2022 року ПАТ «МТБ Банк» здійснив судовий позов до Групи про стягнення простроченої заборгованості за кредитним договором. Станом на 31 грудня 2023 року сума в розмірі 4 103 тис. дол. США (еквівалент 150 029 тис. грн) представлена у рядку Інші кошти, обмежені у використанні і була зарезервована на банківському рахунку Групи. Станом на дату затвердження цієї консолідованої фінансової звітності було отримано постанову про зняття арешту (Примітка 32).

(в тисячах українських гривень)

17. Процентні кредити та позики

Станом на 31 грудня 2023 року процентні кредити та позики були представлені наступним чином:

Банк	Валюта	Номінальна ставка, %	Строки погашення на 31 грудня 2023 року						Всього
			2024 рік	2025 рік	2026 рік	2027 рік	2028 рік	> 5 років	
Іноземні банки	дол. США	5,5%-11,7%	9 466 971	-	-	-	-	-	9 466 971
Українські банки	дол. США	4,3%-12%	10 831 327	-	-	-	-	-	10 831 327
Українські банки	гривня	17%	48 979	-	-	-	-	-	48 979
Інша позика	гривня	5,6%	65 569	-	-	-	-	-	65 569
Відсотки нараховані			1 614 567	-	-	-	-	-	1 614 567
			22 027 413	-	-	-	-	-	22 027 413

Станом на 31 грудня 2022 року процентні кредити та позики були представлені наступним чином:

Банк	Валюта	Номінальна ставка, %	Строки погашення на 31 грудня 2022 року						Всього
			2023 рік	2024 рік	2025 рік	2026 рік	2027 рік	> 5 років	
Іноземні банки	дол. США	2,5-10,8%	10 059 682	-	-	-	-	-	10 059 682
Українські банки	дол. США	4,3-12%	10 328 290	-	-	-	-	-	10 328 290
Українські банки	гривня	15,4-18%	288 979	-	-	-	-	-	288 979
Інша позика	гривня	5,6%	86 275	-	-	-	-	-	86 275
Відсотки нараховані			351 647	-	-	-	-	-	351 647
			21 114 873	-	-	-	-	-	21 114 873

Інша позика представлена фінансовими зобов'язаннями за договором лізингу залізничних вагонів.

Станом на 31 грудня 2023 року, відсоткові позики та кредити з плаваючими процентними ставками становили 11 681 847 тис. грн (включно з нарахованими відсотками) (31 грудня 2022 року: 11 987 080 тис. грн) деноміновані у доларах США.

У 2023 році для позик, у яких ставка відсотка базувалася на LIBOR, керівництво Групи досягло домовленостей з кредиторами і визначило SOFR як альтернативний показник. Відповідні додаткові угоди до кредитних угод було підписано до 31 грудня 2023 року. Відповідно до оцінки керівництва Групи зміна базового показника для визначення ставки відсотків не мала суттєвого впливу на консолідовану фінансову звітність.

Кредитні договори передбачають виконання нефінансових ковенантів, які накладають обмеження на певні операції, а для деяких договорів передбачається виконання також фінансових ковенантів, які вимагають дотримання певного рівня фінансових коефіцієнтів.

Станом на 31 грудня 2023 та 2022 років Група порушувала фінансові та нефінансові ковенанти за своїми кредитними договорами, включаючи такі, які містять співвідношення до капіталу, що є випадком дефолту та надає банкам одностороннє право вимагати негайного повернення позик в сумі 21 961 844 тис. грн (включно з нарахованими відсотками) станом на 31 грудня 2023 року (31 грудня 2022 року: 21 028 598 тис. грн.). Станом на 31 грудня 2023 року кредити із балансовою вартістю 4 337 614 тис. грн було реструктуризовано із поступовим погашенням тіла кредиту з 2026 по 2031 роки по 6-ти з них, та поступовим погашеннями тіла кредиту з 2024 по 2030 роки по 2-ом кредитам. Проте Група не змогла виконати певні ковенанти за цими кредитами, а також мали місце перехресні невиконання зобов'язань через інші, ще не реструктуризовані кредити. В даний час Група веде переговори з кредиторами щодо завершення процесу реструктуризації заборгованості, як це описано у Примітці 4.1.

Як описано у Примітці 32, після звітної дати Група завершила процес реструктуризації по процентним кредитам та позикам з балансовою вартістю 3 667 615 тис. грн. (включаючи нараховані відсотки) станом на 31 грудня 2023 року.

Станом на 31 грудня 2023 року процентні кредити та позики були забезпечені наступною заставою:

- основні засоби з балансовою вартістю 14 515 628 тис. грн. (31 грудня 2022 року: 17 819 993 тис. грн. (Примітка 9);
- сільськогосподарські товари та продукція, балансова вартість яких складала 5 045 179 тис. грн. (31 грудня 2022 року: 4 981 243 тис. грн.) (Примітка 12).

Станом на 31 грудня 2023 року сума невикористаних кредитних коштів від фінансових установ становила 801 926 тис. грн. (31 грудня 2022 року: 634 681 тис. грн.). Для використання цих кредитних коштів, Група повинна отримати попереднє схвалення кредитного комітету таких фінансових установ.

(в тисячах українських гривень)

18. Податок на прибуток

Основні компоненти витрати/(вигоди) з податку на прибуток за роки, які закінчилися 31 грудня, були наступними:

	2023 рік	2022 рік
Поточний податок на прибуток	19 157	11 921
Коригування відносно поточного податку на прибуток попереднього року	-	18 327
Відстрочений податок на прибуток	(482 318)	(396 651)
(Вигода) / витрати з податку на прибуток	(463 161)	(366 403)

Ефективна ставка податку відрізняється від ставок корпоративного оподаткування у відповідних юрисдикціях. Узгодження витрат з податку на прибуток і прибутку до оподаткування, помноженого на вказані ставки оподаткування, представлене таким чином:

	2023 рік	2022 рік
Збиток до оподаткування	(993 040)	(10 017 572)
Теоретична (вигода) / витрати з податку на прибуток за ставкою оподаткування в Україні - 18% (31 грудня 2022 року: 18%)	(178 747)	(1 803 163)
Вплив відмінностей у ставках оподаткування Нідерландів та Швейцарії	(31 080)	(141 852)
(Вигода) / витрати з податку на прибуток за застосовними нормативними ставками	(209 827)	(1 945 015)
Невизнані відстрочені податкові активи	-	1 431 909
Використання раніше невизнаних відстрочених податкових активів	(129 560)	-
Ефект постійних різниць, що не оподатковуються, або не вираховуються для цілей оподаткування	(53 961)	167 204
Коригування тимчасових різниць минулого року	83 555	(47 350)
Ефект перегляду суми накопичених податкових збитків та ставки податку на прибуток	(164 557)	-
Коригування відносно поточного податку на прибуток попереднього року	-	18 327
Податок на репатріацію	11 189	8 522
(Вигода) / витрати з податку на прибуток	(463 161)	(366 403)

Станом на 31 грудня 2023 року нормативна ставка оподаткування прибутку в Україні становила 18% (31 грудня 2022 року: 18%). Станом на 31 грудня 2023 року відстрочені податкові активи та зобов'язання виникали внаслідок наступних тимчасових різниць:

	31 грудня 2023 року	Визнано у прибутках та збитках	Визнано у складі іншого сукупного доходу	31 грудня 2022 року
Торгова дебіторська заборгованість	28 264	10 352	-	17 912
Запаси та біологічні активи	242 423	(42 742)	-	285 165
Накопичені податкові збитки	1 180 679	(97 170)	-	1 277 849
Невизнаний відстрочений податковий актив	(1 451 366)	129 560	-	(1 580 926)
Всього відстрочені податкові активи	-	-	-	-
Основні засоби	(1 094 268)	482 318	83 366	(1 659 952)
Всього відстрочені податкові зобов'язання	(1 094 268)	482 318	83 366	(1 659 952)
Відстрочені податкові зобов'язання, чиста сума	(1 094 268)	482 318	83 366	(1 659 952)

(в тисячах українських гривень)

18. Податок на прибуток (продовження)

Станом на 31 грудня 2022 року відстрочені податкові активи та зобов'язання виникали внаслідок наступних тимчасових різниць:

	31 грудня 2022 року	Визнано у прибутках та збитках	Визнано у складі іншого сукупного доходу	31 грудня 2021 року
Торгова дебіторська заборгованість	17 912	17 419	–	493
Запаси та біологічні активи	285 165	285 165	–	–
Накопичені податкові збитки	1 277 849	1 128 832	–	149 017
Невизнаний відстрочений податковий актив	(1 580 926)	(1 431 909)	–	(149 017)
Всього відстрочені податкові активи	–	(493)	–	493
Основні засоби	(1 659 952)	331 139	228 369	(2 219 460)
Запаси та біологічні активи	–	66 005	–	(66 005)
Всього відстрочені податкові зобов'язання	(1 659 952)	397 144	228 369	(2 285 465)
Відстрочені податкові зобов'язання, чиста сума	(1 659 952)	396 651	228 369	(2 284 972)

Станом на 31 грудня 2023 року, Група не визнала відстрочений податковий актив в сумі 1 451 366 тис. грн. (31 грудня 2022 року: 1 580 926 тис. грн.), пов'язаний із збитками минулих періодів та тимчасовими різницями, що підлягають вирахуванню, у сумі 1 180 679 тис. грн. та 270 687 тис. грн., відповідно (31 грудня 2022 року: збитки минулих періодів у сумі 1 277 849 тис. грн. та тимчасові різниці, що підлягають вирахуванню, у сумі 303 077 тис. грн.), що виникли в Україні та Швейцарії, оскільки можливість реалізації цих активів є невизначеною. Відповідно до законодавства, строк використання перенесених податкових збитків, що виникли в Україні, в сумі 813 225 тис. грн., проти майбутніх оподатковуваних прибутків - не обмежений, строк використання перенесених податкових збитків, що виникли в Швейцарії, в сумі 367 454 тис. грн., проти майбутніх оподатковуваних прибутків спливає в 2028-2029 роках.

За оцінкою керівництва, станом на 31 грудня 2023 року відстрочені податкові зобов'язання у сумі 92 221 тисяча гривень будуть реалізовані протягом дванадцяти місяців після закінчення звітного періоду. За оцінкою керівництва, станом на 31 грудня 2023 року відстрочені податкові зобов'язання у сумі 1 002 047 тисяч гривень будуть реалізовані не раніше, ніж дванадцять місяців після закінчення звітного періоду.

Оцінка впливу нової глобальної системи мінімального оподаткування (Pillar Two)

Група входить до сфери дії типових правил Організація економічного співробітництва та розвитку (ОЕСР). Основні операції Групи розташовані в ЄС та Україні. Законодавство нової глобальної системи мінімального оподаткування (Pillar Two) було прийнято в ЄС через Директиву Європейського Союзу про мінімальне оподаткування (2022/2523) з відповідними положеннями, які будуть включені країнами-членами ЄС у місцеве законодавство. Україна взяла на себе зобов'язання приєднатися до Pillar Two, однак на даний момент жодного законодавства ще не прийнято. Оскільки на звітну дату законодавство Pillar Two не було чинним, Група не має поточного податкового ризику. Група застосовує виняток щодо визнання та розкриття інформації про відстрочені податкові активи та зобов'язання, пов'язані з податками на прибуток Pillar Two, як це передбачено в поправках до МСБО 12, випущених у травні 2023 року. Згідно з правилами Pillar Two, група зобов'язана сплатити додатково податок у розмірі різниці між ефективною податковою ставкою (GloBE) для кожної юрисдикції та мінімальною ставкою 15%. У більшості юрисдикцій, де працює Група, ефективна ставка податку перевищує 15%. Хоча серед усіх юрисдикцій, де Група має свої активи, законодавчі податкові ставки нижчі за 15% у Швейцарії з приблизною ставкою податку 14%. У зв'язку з цим у цій юрисдикції може з'явитися очікуване додаткове оподаткування щодо Nibulon SA (Швейцарія).

У 2023 році очікується, що ефективні ставки податку будуть такими:

	Nibulon SA (Швейцарія) тис. грн
Податкові витрати за рік, що закінчився 31 грудня 2023 року	(13 122)
Прибуток до оподаткування за рік, що закінчився 31 грудня 2023 року	652 941
Номінальна ставка податку за рік, що закінчився 31 грудня 2023 року	13,57%
Податкові збитки, перенесені станом на 31 грудня 2023 року	(2 775 330)

На основі наведених даних Група не очікує суттєвого впливу законодавства про PillarTwo, яке має бути введено в дію. Однак через вплив спеціальних коригувань, передбачених у законодавстві про PillarTwo, які призводять до різних ефективних податкових ставок порівняно з тими, що розраховуються відповідно до параграфа 86 МСБО 12, і через те, що остаточне нарахування податків має здійснюватися в материнській компанії рівень впливу може відрізнятися від зазначеного вище.

(в тисячах українських гривень)

19. Зобов'язання з оренди

Балансова вартість зобов'язань з оренди станом на 31 грудня 2023 року представлена нижче:

	2023 рік
31 грудня 2022 року	786 629
Надходження (Примітка 10)	4 005
Відсотки на зобов'язання з оренди (Примітка 26)	111 159
Погашення зобов'язань з оренди	(197 176)
Вибуття	(1 089)
Зміни умов орендних договорів (Примітка 10)	263 384
31 грудня 2023 року	966 912
Поточна заборгованість	191 554
Довгострокова заборгованість	775 358
	966 912

Балансова вартість зобов'язань з оренди станом на 31 грудня 2022 року представлена нижче:

	2022 рік
31 грудня 2021 року	711 428
Надходження (Примітка 10)	2 488
Відсотки на зобов'язання з оренди (Примітка 26)	104 426
Погашення зобов'язань з оренди	(145 146)
Курсові різниці	1 477
Зміни умов орендних договорів (Примітка 10)	111 956
31 грудня 2022 року	786 629
Поточна заборгованість	180 698
Довгострокова заборгованість	605 931
	786 629

Зміна умов орендних договорів передбачає зміну орендної плати та, переважно, зміну терміну оренди. При підписанні відповідних додаткових угод із орендодавцями, Група визнає модифікацію договорів оренди, що представлена у лінії «Зміни умов орендних договорів».

За рік, що закінчився 31 грудня 2023 року, погашення зобов'язань з оренди включало сплату відсотків у сумі 111 159 тис. грн. (2022 рік: 104 426 тис. грн.). У звіті про рух грошових коштів Групи погашення відсотків на зобов'язання з оренди представлено у фінансовій діяльності, рядок «Сплачені відсотки».

20. Торгова та інша кредиторська заборгованість

Торгова та інша кредиторська заборгованість включає наступне:

	31 грудня 2023 року	31 грудня 2022 року
Торгова кредиторська заборгованість	766 892	1 074 977
Заборгованість перед співробітниками	232 380	202 638
Заборгованість за короткострокову оренду та оренду малоцінних активів	22 645	20 171
Заборгованість з інших податків	18 100	24 932
Інша заборгованість	22 212	41 465
Всього	1 062 229	1 364 183

На кредиторську заборгованість відсотки не нараховуються, і вона, як правило, погашається від 30 до 90 днів.

(в тисячах українських гривень)

21. Дохід

Дохід за рік, що закінчився 31 грудня 2023 року, був представлений наступним чином:

	Внутрішні продажі	Експорт	Всього
Придбані зернові	101 360	27 016 745	27 118 105
Власний врожай зернових	514 169	1 589 103	2 103 272
Дохід від реалізації зернових	615 529	28 605 848	29 221 377
Дохід від надання послуг по транспортуванню придбаних зернових	-	1 691 078	1 691 078
Дохід від надання послуг по транспортуванню власного врожаю зернових	-	116 468	116 468
Дохід від реалізації інших послуг	292 630	-	292 630
Інша реалізація	90 289	-	90 289
	998 448	30 413 394	31 411 842

Момент визнання доходів за 2023 рік наведено далі:

	Внутрішні продажі	Експорт	Всього
У певний момент часу	705 818	28 605 848	29 311 666
Протягом періоду	292 630	1 807 546	2 100 176
	998 448	30 413 394	31 411 842

Дохід за рік, що закінчився 31 грудня 2022 року, був представлений наступним чином:

	Внутрішні продажі	Експорт	Всього
Придбані зернові	86 176	16 102 435	16 188 611
Власний врожай зернових	236 106	1 206 297	1 442 403
Дохід від реалізації зернових	322 282	17 308 732	17 631 014
Дохід від надання послуг по транспортуванню придбаних зернових	-	704 449	704 449
Дохід від надання послуг по транспортуванню власного врожаю зернових	-	54 871	54 871
Дохід від реалізації інших послуг	255 384	18 638	274 022
Інша реалізація	65 493	-	65 493
	643 159	18 086 690	18 729 849

Момент визнання доходів за 2022 рік наведено далі:

	Внутрішні продажі	Експорт	Всього
У певний момент часу	387 775	17 308 732	17 696 507
Протягом періоду	255 384	777 958	1 033 342
	643 159	18 086 690	18 729 849

У 2023, контрактний термін платежу за договорами продажу, переважно, складає 2 дні з моменту переходу контролю (2022: 2 дні).

22. Собівартість реалізації

	2023 рік	2022 рік
Собівартість придбаних зернових	17 787 749	13 111 205
Витрати транспортування та зберігання	3 053 864	1 953 757
Амортизація	1 028 333	934 037
Заробітна плата та пов'язані витрати	802 857	653 611
Дохід від визнання сільськогосподарської продукції за справедливою вартістю на дату збору урожаю	576 707	592 986
Інші витрати	724 054	105 669
Всього	23 973 565	17 351 265

(в тисячах українських гривень)

22. Собівартість реалізації (продовження)

У собівартість реалізації включені витрати на час простою у сумі 295 723 тис. грн (2022: 370 405 тис. грн), що включають амортизацію основних засобів у сумі 149 196 тис. грн (2022: 193 663 тис. грн), витрати на паливо у сумі 60 295 тис. грн (2022: 16 073 тис. грн), заробітну плату та пов'язані витрати у сумі 31 548 тис. грн (2022: 103 582 тис. грн), оплату комунальних послуг у сумі 23 548 тис. грн (2022: 32 002 тис. грн), та інші витрати у сумі 31 100 тис. грн (2022: 25 085 тис. грн).

23. Загальні та адміністративні витрати

	2023 рік	2022 рік
Заробітна плата та пов'язані витрати	354 558	137 081
Професійні послуги	85 504	53 995
Послуги банків та інші комісії	61 568	26 670
Амортизація	14 940	15 673
Витрати палива та інших матеріалів	7 997	4 420
Витрати на відрядження	6 403	2 710
Інші адміністративні витрати	12 147	25 111
Всього	543 117	265 660

Аудиторські та неаудиторські консультаційні послуги, які були надані PwC та фірмами, що входять до мережі PwC, визнаються у складі адміністративних витрат (2022: EY та фірмами, що входять до мережі EY).

24. Витрати на збут

	2023 рік	2022 рік
Послуги з транспортування, зберігання та логістики	3 257 609	1 159 211
Заробітна плата та пов'язані витрати	169 216	80 001
Амортизація	184 819	103 504
Брокерська винагорода	56 105	12 860
Митні збори	4 029	6 278
Інші витрати на збут	394 151	35 622
Всього	4 065 929	1 397 476

25. Інші операційні доходи та інші операційні витрати

	2023 рік	2022 рік
Інші операційні доходи		
Дохід від операційної курсової різниці, чиста сума	259 948	181 597
Дохід від безоплатно отриманих активів	201 432	-
Відсотки, нараховані на залишки коштів на поточних рахунках в банках	61 750	6 003
Дохід від операційної оренди	55 684	57 341
Дохід від реалізації інших оборотних активів	20 882	7 537
Професійні послуги надані	20 412	-
Відновлення раніше списаних активів	1 456	9 790
Інший дохід	18 804	9 321
Всього	640 368	271 589

У 2023 році Група безоплатно отримала активи та визнала відповідний дохід в результаті меморандуму про співпрацю з агентством США з міжнародного розвитку (USAID). Деталі наведено у примітці 4.1.

	2023 рік	2022 рік
Інші операційні витрати		
Резерв очікуваних кредитних збитків (Примітка 14)	83 080	73 682
Амортизація переданих в оренду необоротних активів	48 617	51 075
Заробітна плата мобілізованих працівників та пов'язані нарахування	43 120	-
Списання запасів	28 937	222 643
Збиток від вибуття необоротних активів	21 264	2 882
Витрати на розмінування	8 033	-
Благодійна діяльність	7 562	6 440
Витрати на утримання необоротних активів	5 724	4 330
Інші операційні витрати	45 228	11 723
Всього інші операційні витрати	291 565	372 775

(в тисячах українських гривень)

26. Фінансові доходи та витрати

	2023 рік	2022 рік
Фінансові доходи		
Прощення кредиту	278 669	-
Інші фінансові доходи	29 393	59
Всього	308 062	59
	2023 рік	2022 рік
Фінансові витрати		
Процентні витрати за кредитами та позиками	1 728 667	1 256 838
Процентні витрати за зобов'язаннями з оренди (Примітка 19)	111 159	104 426
Всього	1 839 826	1 361 264

27. Операції та баланси з пов'язаними сторонами

Пов'язані сторони Групи представлені провідним управлінським персоналом, який складається з одинадцяти осіб (2022: трьох осіб), включаючи учасника Компанії (Примітка 1) та ТОВ «Суднобудівний-судноремонтний завод НІБУЛОН», компанією під спільним контролем починаючи з 1 липня 2021 року.

Загальна винагорода провідного управлінського персоналу Групи за 2023 рік становила 25 210 тис. грн (2022 рік: 6 836 тис. грн), у тому числі нараховані премії в сумі 5 123 тис. грн (2022 рік: 1 884 тис. грн). Винагорода провідному управлінському персоналу представлена виключно короткостроковими виплатами персоналу.

Станом на 31 грудня 2023 року зобов'язання перед провідним управлінським персоналом Групи складали 19 298 тис. грн (станом на 31 грудня 2022 року: 19 660 тис. грн), включаючи зобов'язання за виплатами заробітної плати та премій у сумі 4 983 тис. грн (станом на 31 грудня 2022 року: 213 тис. грн) та зобов'язання за виплатами дивідендів перед учасником.

Станом на 31 грудня 2023 та 2022 років, баланси за операціями з пов'язаними сторонами під спільним контролем були представлені таким чином:

	31 грудня 2023 року	31 грудня 2022 року
Торгова та інша дебіторська заборгованість (валова сума)	147 409	97 705
Резерв під очікувані кредитні збитки	(107 367)	(47 903)
Торгова та інша кредиторська заборгованість	29 913	44 402

Протягом років, що закінчилися 31 грудня 2023 та 2022 років, операції з пов'язаними сторонами під спільним контролем з Групою були представлені наступним чином:

	2023 рік	2022 рік
Дохід	20 736	8 506
Закупівлі	61 861	153 339
Інші операційні доходи	47 143	57 035
Інші операційні витрати*	59 521	52 333

* За рік, що закінчився 31 грудня 2023 року, Група визнала очікувані кредитні збитки пов'язані з торговою та іншою дебіторською заборгованістю від пов'язаної сторони в сумі 59 463 тис. грн. (2022 рік: 52 333 тис. грн.).

Гарантії від пов'язаних сторін

Станом на 31 грудня 2023 року, компанії Групи виступали поручителями за отриманими Групою кредитами від українських та іноземних банків у сумі 17 961 600 тис. грн. (31 грудня 2022 року: 17 085 420 тис. грн).

Станом на 31 грудня 2023 року єдиний учасник Групи виступав поручителем за отриманими від українських банків кредитами у сумі 6 519 897 тис. грн (31 грудня 2022 року: 5 129 252 тис. грн).

Баланси з учасником

Станом на 31 грудня 2022 року довгострокова та короткострокова заборгованість від учасника складала 3 517 тис. грн та 939 тис. грн відповідно. Станом на 31 грудня 2023 відбувся взаємозалік цієї заборгованості від учасника із зобов'язанням за виплатами дивідендів перед учасником.

Станом на 31 грудня 2023 року зобов'язання за виплатами дивідендів перед учасником, було включене до складу Торгової та іншої кредиторської заборгованості консолідованого звіту про фінансовий стан та становила 14 314 тис. грн. (31 грудня 2022 року: 19 447 тис. грн).

(в тисячах українських гривень)

28. Умовні та договірні зобов'язання

Юридичні питання

У ході звичайної діяльності Група може бути стороною у судових позовах та провадженнях. Керівництво вважає, що зобов'язання, якщо таке є, що може виникнути у результаті таких позовів та проваджень, як наявних, так і потенційних, не матиме суттєвого негативного впливу на фінансовий стан Групи або результати її майбутніх операцій і оцінюється як менш ніж ймовірне. Відповідно, резерв під таке зобов'язання не був визнаний у цій консолідованій фінансовій звітності.

Умовні податкові зобов'язання

Податкове та митне законодавство України, яке є чинним або по суті набуло чинності станом на кінець звітного періоду, припускає можливість різних тлумачень при застосуванні до операцій та діяльності Групи. У зв'язку з цим, податкові позиції, визначені керівництвом, та офіційна документація, що обґрунтовує податкові позиції, можуть бути оскаржені податковими органами. Українське податкове адміністрування поступово посилюється, у тому числі підвищується ризик перевірок операцій, які не мають чіткої фінансово-господарської мети або виконані за участю контрагентів, які не дотримуються вимог податкового законодавства. Податкові органи можуть перевіряти податкові питання у фінансових періодах протягом трьох календарних років після року, в якому було прийнято рішення про проведення перевірки. За певних обставин перевірка може охоплювати більш тривалі періоди.

Якщо Група дійде висновку, що існує ймовірність прийняття податковим органом певного підходу до податку, тоді Група застосовуватиме до обліку податку на прибуток (наприклад, при визначенні відповідного оподатковуваного прибутку (податкового збитку), податкової бази, невикористаних податкових збитків, невикористаних податкових пільг, податкових ставок тощо) відповідний підхід.

Якщо Група дійде висновку, що не існує ймовірності прийняття податковим органом певного підходу до податку, тоді Група відобразить вплив невизначеності при визначенні податку на прибуток (наприклад, при визначенні відповідного оподатковуваного прибутку (податкового збитку), податкової бази, невикористаних податкових збитків, невикористаних податкових пільг, податкових ставок тощо) у періоді, в якому було зроблено таке визначення.

Вплив невизначеності за кожним підходом відображається з використанням або методу «найімовірнішої суми», або методу «очікуваного значення», в залежності від того, який метод краще передбачає розв'язання невизначеності.

До складу Групи входять компанії, зареєстровані за межами України. Податкові зобов'язання Групи визначаються на підставі припущення про те, що ці компанії не підлягають оподаткуванню податком на прибуток в Україні оскільки вони не утворюють постійного представництва в Україні. Наслідки відповідного припущення не можуть бути оцінені з достатнім ступенем надійності, тому ймовірність суттєвого впливу на фінансовий стан та діяльності Групи в цілому не може бути повністю виключена.

Законом про контрольовані іноземні компанії ("KIC") було введено оподаткування податком на прибуток в Україні прибутку іноземних компаній та іноземних структур без утворення юридичної особи (включаючи фонди), що контролюються податковими резидентами України (контролюючими особами). Прибуток KIC оподатковується за ставкою 18%. У зв'язку з тим, що компанії Групи підпадають під критерії звільнення від оподаткування прибутку KIC в Україні, тобто, додаткових зобов'язань з податку на прибуток не має виникати, керівництво не визнавало витрати з поточного податку на прибуток та відстрочений податок на прибуток. Оскільки податкове законодавство України не містить чітких інструкцій щодо деяких податкових питань, Компанія час від часу застосовує тлумачення таких питань, що може бути в майбутньому оскаржено податковою. Хоча керівництво наразі вважає, що прийняті Групою податкові позиції та тлумачення обґрунтовані, існує ризик того, що у разі оскарження цих податкових позицій та тлумачень відповідними органами може знадобитися відтік ресурсів. Наслідки цього не можуть бути оцінені з достатнім ступенем надійності, проте вони можуть бути суттєвими для фінансового стану та діяльності Групи в цілому.

Крім зазначених вище питань, керівництво вважає, що Група має інші можливі зобов'язання, пов'язані з податковими ризиками, вірогідність яких оцінюється як "більше, ніж незначна". Ці ризики пов'язані з нечіткістю формулювань податкового законодавства щодо зменшення корисності самостійно виготовлених активів в результаті втрати контролю над ними. Однак величина цього ризику не піддається кількісній оцінці, оскільки база оподаткування не може бути чітко визначена. Ці ризики являють собою оцінки, що виникають внаслідок невизначеності в тлумаченні чинного законодавства та відповідних вимог до документації. Керівництво наразі вважає, що прийняті Групою податкові позиції та тлумачення обґрунтовані і має намір активно відстоювати податкові позиції та тлумачення, застосовані при визначенні суми податків, визнаних у цій консолідованій фінансовій звітності, у разі їх оскарження відповідними органами.

(в тисячах українських гривень)

28. Умовні та договірні зобов'язання (продовження)

Трансфертне ціноутворення

Українське законодавство з трансфертного ціноутворення у більшості аспектів відповідає міжнародним принципам трансфертного ціноутворення, розробленим Організацією Економічного Співробітництва та Розвитку (ОЕСР), з деякими особливостями. Законодавство дозволяє податковим органам здійснювати донарахування за контрольованими операціями (операціями між пов'язаними сторонами та деякими операціями з непов'язаними сторонами), якщо ці операції проводяться не на ринкових умовах. Керівництво запровадило процедури внутрішнього контролю для забезпечення дотримання вимог цього законодавства у сфері трансфертного ціноутворення.

Податкові зобов'язання за контрольованими операціями визначаються на основі фактичної ціни угоди. Існує вірогідність того, що по мірі подальшого розвитку практики застосування правил трансфертного ціноутворення ці ціни можуть бути оскаржені. Наслідки цього не можуть бути оцінені з достатнім ступенем надійності, проте вони можуть бути суттєвими для фінансового стану та/або діяльності Групи.

Зобов'язання із закупівель

Станом на 31 грудня 2023 року Група мала зобов'язання за контрактами з групою постачальників на загальну суму 693 983 тисячі гривень, в основному за нову сільськогосподарську техніку та транспортні засоби.

29. Управління фінансовими ризиками

Основні фінансові зобов'язання Групи, крім похідних фінансових інструментів, включають процентні кредити та позики, торговельну та іншу кредиторську заборгованість. Основною метою цих фінансових зобов'язань є фінансування та підтримка діяльності Групи. Група має торгову та іншу дебіторську заборгованість, а також грошові кошти, які виникають безпосередньо в результаті її діяльності.

Для діяльності Компанії характерна низка ризиків:

- ринковий ризик;
- ризик ліквідності;
- кредитний ризик.

Керівництво Групи контролює управління цими ризиками та слідкує за тим, що діяльність із прийняття фінансових ризиків регулюється відповідною політикою та процедурами, а також що фінансові ризики визначаються, оцінюються та керуються відповідно до політики Групи.

Ринковий ризик

Ринковий ризик – це ризик того, що справедлива вартість майбутніх грошових потоків фінансового інструменту буде коливатися внаслідок зміни ринкових цін. Ринкові ціни включають такі види ризику:

- процентний ризик;
- валютний ризик.

Процентний ризик

Основний процентний ризик Групи пов'язаний з процентними кредитами та позиками. Керівництво Групи постійно здійснює моніторинг фінансових ринків, прагнучи зменшити вартість запозичень, тим самим контролюючи вразливість Групи до процентного ризику. Сума відсоткових позик та кредитів з плаваючими процентними ставками розкрита у примітці 17.

Наступна таблиця демонструє чутливість до обґрунтовано можливої зміни процентних ставок, з урахуванням усіх інших змінних, прибутку та власного капіталу Групи.

На 31 грудня 2023 року	Збільшення/ зменшення базисних пунктів	Вплив на прибуток	Вплив на власний капітал
SOFR	+245	(258 006)	(258 006)
SOFR	-245	258 006	258 006

(в тисячах українських гривень)

29. Управління фінансовими ризиками (продовження)

На 31 грудня 2022 року	Збільшення/ зменшення базисних пунктів	Вплив на прибуток	Вплив на власний капітал
LIBOR	+245	(256 273)	(256 273)
LIBOR	-245	256 273	256 273

Валютний ризик

Керівництво визначає ліміти ризиків по валютах та загальний прийнятний рівень ризику за позиціями «овернайт» та протягом дня (контроль здійснюється щоденно). З метою управління валютним ризиком керівництво намагається збалансувати обсяг платежів в іноземній валюті, включаючи погашення боргу, з надходженнями у твердій валюті від експортних продажів. Група здійснює свою діяльність переважно в таких валютах: українська гривня, долари США та євро. Обмінні курси цих валют до гривні, встановлені НБУ на зазначені дати, були такими:

	Дол. США	Євро
31 грудня 2023 року	37,9824	42,2079
31 грудня 2022 року	36,5686	38,9510
Середній курс за 2023 рік	36,5738	39,5582
Середній курс за 2022 рік	32,3423	33,9954

Активи та зобов'язання, номіновані в іноземній валюті, викликають валютний ризик. Валютний ризик виникає внаслідок того, що фінансові інструменти номіновані у валюті, яка не є функціональною валютою та має грошову природу; ризики, пов'язані з переведенням, не враховуються. Відповідні змінні, як правило, не є функціональними валютами, в яких Група має фінансові інструменти. У таблиці нижче подано чутливість прибутку та капіталу Групи до обґрунтовано можливої зміни обмінного курсу, при постійному значенні всіх інших змінних.

	Зміна валютного курсу	Вплив на прибуток		Вплив на власний капітал	
		На 31 грудня 2023 року	На 31 грудня 2022 року	На 31 грудня 2023 року	На 31 грудня 2022 року
Дол. США	+15,00%	(2 916 346)	(3 056 891)	(2 916 346)	(3 056 891)
Дол. США	-12,00%	2 333 077	2 445 513	2 333 077	2 445 513
Євро	+16,00%	4 454	(65)	4 454	(65)
Євро	-14,00%	(3 898)	57	(3 898)	57

Ризик ліквідності

Метою Групи є підтримання балансу між безперервним фінансуванням та гнучкістю у використанні умов кредитування, що надаються постачальниками та банками.

Група аналізує свої активи та зобов'язання за строками погашення та планує свою ліквідність залежно від очікуваних строків виконання зобов'язань за відповідними інструментами. У разі недостатньої або надлишкової ліквідності в окремих суб'єктах, Група перерозподіляє ресурси та кошти між компаніями Групи для досягнення оптимального фінансування бізнес-потреб кожного суб'єкта.

У таблиці нижче наведено строки погашення фінансових зобов'язань Групи станом на 31 грудня 2023 року:

На 31 грудня 2023 року	На вимогу	Менш ніж 3 місяці	Від 3 до 12 місяців	Від 1 до 5 років	Більше 5 років	Всього
Процентні кредити та позики (Примітка 17)	22 027 413	-	-	-	-	22 027 413
Зобов'язання по оренді	86 528	59 380	161 354	734 477	505 522	1 547 261
Торгова та інша кредиторська заборгованість	511 320	292 144	387	-	-	803 851
Всього	22 625 261	351 524	161 741	734 477	505 522	24 378 525

(в тисячах українських гривень)

29. Управління фінансовими ризиками (продовження)

У таблиці нижче наведено строки погашення фінансових зобов'язань Групи станом на 31 грудня 2022 року:

На 31 грудня 2022 року	На вимогу	Менш ніж 3 місяці	Від 3 до 12 місяців	Від 1 до 5 років	Більше 5 років	Всього
Процентні кредити та позики (Примітка 17)	21 114 873	–	–	–	–	21 114 873
Зобов'язання з оренди	56 470	162 758	58 314	685 022	168 834	1 131 398
Торгова та інша кредиторська заборгованість	337 976	775 544	1 075	–	–	1 114 595
Всього	21 509 319	938 302	59 389	685 022	168 834	23 360 866

Кредитний ризик

Максимальний кредитний ризик – це балансова вартість грошових коштів, інших фінансових активів, обмежених у використанні та торговельної та іншої дебіторської заборгованості.

Група торгує лише з визнаними кредитоспроможними третіми сторонами. Політика Компанії полягає в тому, що всі покупки, окрім пов'язаних сторін, які бажають працювати на умовах кредиту, мають пройти відповідні процедури підтвердження платоспроможності. Крім того, залишок дебіторської заборгованості контролюється на постійній основі, в результаті чого ризик Групи щодо сумнівних боргів не є значним. Станом на 31 грудня 2023 року 95% дебіторської заборгованості Групи було від чотирьох контрагентів (станом на 31 грудня 2022 року: 84%).

Станом на 31 грудня 2023 року 69% грошових коштів та їх еквівалентів Групи було розміщено на рахунках у трьох банках (станом на 31 грудня 2022 року: 62%).

Нижче у таблиці подано аналіз грошових коштів та їхніх еквівалентів та інших фінансових активів, обмежених у використанні за кредитною якістю на основі рейтингів агентства Moody's за довгостроковими депозитами в іноземній та національній валюті станом на звітну дату:

31 грудня 2023 року		
Грошові кошти та їх еквіваленти	Інші фінансові активи, обмежені у використанні	
Рейтинг Aa2	179 205	-
Рейтинг B3	834	-
Рейтинг Caa3	809 174	-
Без рейтингу	1 482 478	160 724
Всього	2 471 691	160 724

Станом на 31 грудня 2023 року 52% грошових коштів та їх еквівалентів знаходилися на рахунках в українських банках, 9 з яких є дочірніми банками міжнародних банків, та 4 з яких є державними банками. Українські банки станом на 31 грудня 2023 року мали рейтинг Caa3 або були без рейтингу. Проте банківська система України є стабільною, усі українські банки в яких Група розміщує грошові кошти та їх еквіваленти, мають високий рейтинг за національною шкалою, а також 10 з них входять до переліку системно важливих банків НБУ.

Зміни зобов'язань, що виникають внаслідок фінансової діяльності

	31 грудня 2022 року	Чистий грошовий потік	Курсові різниці	Нараховані проценти та інші фінансові витрати	Інші зміни	Нова оренда та зміни у договорах оренди	31 грудня 2023 року
Процентні кредити та позики (Примітка 17)	21 114 873	(1 392 330)	812 712	1 770 827	(278 669)	-	22 027 413
Зобов'язання з оренди (Примітка 19)	786 629	(197 176)	-	111 159	-	266 300	966 912
Зобов'язання за виплатами дивідендів (Примітка 27)	19 447	-	-	-	(5 133)	--	14 314

(в тисячах українських гривень)

29. Управління фінансовими ризиками (продовження)

	31 грудня 2021 року	Грошовий потік	Курсові різниці	Нараховані проценти та інші фінансові витрати	Інші зміни	Нова оренда та зміни у договорах оренди	31 грудня 2022 року
Процентні кредити та позики (Примітка 17)	20 829 982	(6 407 313)	5 415 471	1 276 733	-	-	21 114 873
Зобов'язання з оренди (Примітка 19)	711 428	(145 146)	1 477	104 426	-	114 444	786 629
Зобов'язання за виплатами дивідендів (Примітка 27)	20 107	(355)	-	-	(305)	-	19 447

За рік, що закінчився 31 грудня 2023 року, колонка «Нараховані проценти та інші фінансові витрати» включає ефект капіталізованих нарахованих відсотків у розмірі 42 160 тис. грн. (за рік, що закінчився 31 грудня 2022 року: 19 895 тис. грн). За рік, що закінчився 31 грудня 2023 року, колонка «Інші зміни» включає дохід від прощення заборгованості за кредитами на суму 278 669 тис. грн. (31 грудня 2022 року: нуль тис. грн.) та взаємозалік заборгованості за нарахованими дивідендами перед учасником та заборгованості від єдиного учасника на суму 5 133 тис. грн (за рік, що закінчився 31 грудня 2022 року: 305 тис. грн).

Група презентує витрачання на оплату та надходження від позик торгового фінансування у звіті про рух грошових коштів на нетто основі, оскільки дане торгове фінансування представлене рахунками овердрафт, обороти по даним рахункам є швидкими, суми великими, та строки погашення короткими.

30. Управління капіталом

Група розглядає позиковий капітал та власний капітал як основні джерела формування капіталу. Задачею Групи при управлінні капіталом є забезпечення спроможності продовжувати функціонувати на безперервній основі з метою отримання прибутків для учасників та вигід для інших зацікавлених осіб, а також для забезпечення фінансування своїх операційних потреб, капіталовкладень та стратегії розвитку Групи. Політика Групи з управління капіталом спрямована на забезпечення та підтримку оптимальної структури капіталу з метою зменшення сукупних витрат на залучення капіталу й забезпечення гнучкості доступу Групи до ринків капіталу.

	31 грудня 2023 року	31 грудня 2022 року
Короткострокові процентні кредити та позики (Примітка 17)	22 027 413	21 114 873
Грошові кошти та їх еквіваленти (Примітка 16)	(2 471 691)	(391 070)
Чиста заборгованість	19 555 722	20 723 803
Всього власний капітал	4 032 615	4 941 594
Всього власний капітал та чиста заборгованість	23 588 337	25 665 397
Коефіцієнт левериджу	83%	81%

Керівництво на регулярній основі контролює структуру капіталу Групи і може коригувати політику та цілі управління капіталом відповідно до змін у її операційному середовищі, настроях ринку або стратегії розвитку.

Згідно з умовами кредитних договорів балансовою вартістю 9 489 566 тис. грн (станом на 31 грудня 2022 року – 8 592 548 тис. грн), Група зобов'язана дотримуватися одного з наступних фінансових показників за кожним окремим договором на кінець кожного річного звітного періоду (статус дотримання розкрито у Примітці 17):

- коефіцієнт відношення фінансової заборгованості до суми чистих активів, що належать учасникам материнської компанії, та фінансової заборгованості не більше, ніж 0.6;
- коефіцієнт відношення зобов'язань до капіталу не більше ніж 1.8;
- коефіцієнт відношення фінансового боргу за вирахуванням готівкових коштів та їх еквівалентів, інших фінансових активів, обмежених у використанні, та передоплат до суми капіталу та фінансового боргу не більше ніж 0.65;
- коефіцієнт відношення капіталу до зобов'язань не менше 0.25.

(в тисячах українських гривень)

31. Справедлива вартість

Усі активи та зобов'язання, для яких визнається або розкривається справедлива вартість, класифікуються в межах ієрархії справедливої вартості, описаної наступним чином, на основі вхідних даних найнижчого рівня, що є значущими для оцінки справедливої вартості в цілому:

- Рівень 1: це ціни котирування (нескориговані) на активних ринках на ідентичні активи або зобов'язання.
- Рівень 2: моделі оцінки, в яких істотні для оцінки справедливої вартості вихідні дані є прямо чи опосередковано спостережуваними на ринку.
- Рівень 3: моделі оцінки, в яких істотних для оцінки справедливої вартості вихідних даних немає у відкритому доступі.

Щодо фінансових інструментів, які періодично визнаються за справедливою вартістю, Компанія визначає, чи відбувалися переміщення між рівнями в ієрархії, переоцінюючи категоризацію (на основі найнижчого рівня, який є значущим для оцінки справедливої вартості в цілому) наприкінці кожного звітного періоду.

Станом на 31 грудня 2023 та 2022 років, не було здійснено переміщень між рівнями 1 та 2 в ієрархії справедливої вартості, а також не було здійснено переміщень з або у рівень 3 в ієрархії справедливої вартості.

Методи оцінки

Для оцінки справедливої вартості фінансових інструментів використовувались наступні методи та припущення:

- Грошові кошти та їх еквіваленти, інші фінансові активи, обмежені у використанні, торгова та інша дебіторська заборгованість, торгова та інша кредиторська заборгованість, позики та інші зобов'язання приблизно відповідають їхній балансовій вартості, в основному, завдяки короткостроковому строку погашення цих інструментів.

У наступній таблиці наведена ієрархія оцінки справедливої вартості активів та пасивів Компанії станом на 31 грудня 2023 року:

		Справедлива вартість			
	Дата оцінки	Всього	Рівень 1	Рівень 2	Рівень 3
Активи, оцінені за справедливою вартістю:					
Переоцінені основні засоби (Примітка 9)	31 грудня 2023 року	17 934 391	-	-	17 934 391
Біологічна активи тваринництва (Примітка 11)	31 грудня 2023 року	74 852	-	-	74 852
Біологічні активи (Примітка 13)	31 грудня 2023 року	330 514	-	-	330 514
Активи, справедлива вартість яких розкривається у фінансовій звітності:					
Торгова та інша дебіторська заборгованість (Примітка 14)	31 грудня 2023 року	1 547 902	-	-	1 547 902
Позики, надані співробітникам	31 грудня 2023 року	3 929	-	-	3 929
Зобов'язання, справедлива вартість яких розкривається у фінансовій звітності:					
Процентні кредити та позики (Примітка 17)	31 грудня 2023 року	22 027 413	-	-	22 027 413
Торгова та інша кредиторська заборгованість (Примітка 20)	31 грудня 2023 року	1 062 229	-	-	1 062 229

У наступній таблиці наведена ієрархія оцінки справедливої вартості активів та пасивів Компанії станом на 31 грудня 2022 року:

		Справедлива вартість			
	Дата оцінки	Всього	Рівень 1	Рівень 2	Рівень 3
Активи, оцінені за справедливою вартістю:					
Переоцінені основні засоби (Примітка 9)	31 грудня 2020 року	20 885 040	—	—	20 885 040
Біологічна активи тваринництва (Примітка 11)	31 грудня 2022 року	54 436	—	—	54 436
Запаси (Примітка 12):					
Сільськогосподарські товари – зерно (Примітка 4.2)	31 грудня 2022 року	3 830 467	—	3 830 467	—
Біологічні активи (Примітка 13)	31 грудня 2022 року	613 094	—	—	613 094
Активи, справедлива вартість яких розкривається у фінансовій звітності:					
Торгова та інша дебіторська заборгованість (Примітка 14)	31 грудня 2022 року	1 168 410	—	—	1 168 410
Позики, надані кінцевому бенефіціарному власнику та співробітникам	31 грудня 2022 року	6 592	—	—	6 592
Зобов'язання, справедлива вартість яких розкривається у фінансовій звітності:					
Процентні кредити та позики (Примітка 17)	31 грудня 2022 року	21 114 873	—	—	21 114 873
Торгова та інша кредиторська заборгованість (Примітка 20)	31 грудня 2022 року	1 364 183	—	—	1 364 183

32. Події після звітної дати

Додатково до інформації, описаної в Примітках до консолідованої фінансової звітності Групи, наступні події відбулися після дати балансу.

Після звітної дати, Група завершила процес реструктуризації заборгованості по кредитах з такими кредиторами:

- 30 січня 2024 року Група підписала додаткову угоду до кредитного договору з ПАТ «МТБ банк». Відповідно до додаткової угоди, серед інших змін, сторонами було погоджено новий графік розрахунків, який передбачає погашення основної суми боргу до 26 січня 2032 року.
- 31 січня 2024 року Група підписала додаткову угоду до кредитного договору з АТ «Укрексімбанк». Відповідно до додаткової угоди, серед інших змін, сторонами було погоджено новий графік розрахунків, який передбачає погашення частини боргу (яка є лінією торгівельного фінансування під заставу зерна) до 30 червня 2026 року та погашення основної суми боргу до 30 червня 2029 року.
- 13 лютого 2024 року Група підписала мирову угоду до кредитного договору з АТ «Креді Агріколь банк». Відповідно до додаткової угоди, серед інших змін, сторонами було погоджено новий графік розрахунків, який передбачає погашення основної суми боргу до 29 червня 2029 року.

В травні 2023 року, під час Українського інвестиційного форуму в Копенгагені було анонсовано про запуск соціальної програми Експортно-інвестиційного фонду Данії (EIFO). В результаті, 26 квітня 2024 року Група підписала кредитний договір з EIFO з сумою фінансування 12,8 млн євро та терміном погашення заборгованості протягом 15 років. Зазначені кошти будуть використані Групою на фінансування та рефінансування витрат на придбання сільськогосподарської техніки.

Відповідно до позову ПАТ «МТБ Банк» до Групи про стягнення простроченої заборгованості за кредитним договором станом на 31 грудня 2023 року сума в розмірі 4 103 тис. дол. США (еквівалент 150 029 тис. грн.) була зарезервована на банківському рахунку Групи (Примітка 16). Станом на дату затвердження цієї консолідованої фінансової звітності було отримано постанову про зняття арешту.

33. Додаткова фінансова інформація (виражена в доларах США)

Переведення фінансової інформації в іншу валюту подання

Функціональною валютою ТОВ СП «НІБУЛОН» та його дочірніх підприємств є українська гривня («гривня»). Група підготувала консолідовану фінансову звітність відповідно до Міжнародних стандартів фінансової звітності («Стандарти бухгалтерського обліку МСФЗ»), яка подана в українських гривнях.

З метою додаткового аналізу, Група підготувала додаткову фінансову інформацію, яка подана в доларах США. Таке подання в доларах США вважається більш зручним для деяких кредиторів.

Додаткова фінансова інформація, подана в доларах США, складається з наступного:

- Консолідований звіт про сукупний дохід;
- Консолідований звіт про фінансовий стан;
- Консолідований звіт про рух грошових коштів.

З метою подання додаткової фінансової інформації активи та зобов'язання Групи станом на звітну дату переводяться з українських гривень в долари США за обмінним курсом, що діє на звітну дату, а звіт про сукупний дохід переводиться за середніми обмінними курсами за відповідний рік. Звіт про рух грошових коштів переводиться за середніми курсами за відповідний рік, за винятком грошових коштів та їх еквівалентів на початок та кінець звітного періоду, які перераховуються за обмінним курсом, що діє на відповідні дати. Статутний капітал та емісійний дохід перераховуються за історичними обмінними курсами. Курсові різниці, що виникають при переводі, відображаються у іншому сукупному доході та включаються до резерв перерахунку курсових різниць.

Група використовувала такі курси гривні до долару США:

	<u>Дол. США</u>
31 грудня 2022 року	36,5686
31 грудня 2023 року	37,9824

Індикативні середні курси гривні до долару США складали:

	<u>Дол. США</u>
Середній курс за 2022 рік	32,3423
Середній курс за 2023 рік	36,5738

Консолідований звіт про фінансовий стан станом на 31 грудня 2023 року (в тисячах доларів США)

	31 грудня 2023 року	31 грудня 2022 року*
Активи		
Необоротні активи		
Основні засоби	472 176	571 119
Активи з права користування	17 124	13 482
Біологічні активи тваринництва	1 971	1 489
Інші довгострокові активи	133	273
	491 404	586 363
Оборотні активи		
Запаси	141 589	143 197
Біологічні активи	8 702	16 766
Торгова та інша дебіторська заборгованість	40 753	31 951
Передоплати	1 541	2 583
Податки до відшкодування	12 264	23 775
Передплачений податок на прибуток	2 912	1 426
Інші фінансові активи, обмежені у використанні	4 232	16
Грошові кошти та їхні еквіваленти	65 075	10 694
	277 068	230 408
Всього активи	768 472	816 771
Власний капітал та зобов'язання		
Статутний капітал	28	9
Резерв дооцінки	545 385	566 927
Непокритий збиток	(73 908)	(72 699)
Резерв перерахунку курсових різниць	(366 110)	(359 670)
Власний Капітал, що належить учасникам материнської Компанії	105 395	134 567
Неконтрольована частка участі	778	567
Всього власний капітал	106 173	135 134
Довгострокові зобов'язання		
Відстрочене податкове зобов'язання	28 810	45 393
Зобов'язання з оренди	20 414	16 570
	49 224	61 963
Короткострокові зобов'язання		
Процентні кредити та позики	579 936	577 404
Торгова та інша кредиторська заборгованість	27 966	37 304
Зобов'язання з податку на прибуток	130	25
Зобов'язання з оренди	5 043	4 941
	613 075	619 674
Всього власний капітал та зобов'язання	768 472	816 771

* Порівняльну інформацію було скориговано (Примітка 8)

Консолідований звіт про сукупний дохід за рік, що закінчився 31 грудня 2023 року (в тисячах доларів США)

	2023	2022*
Дохід	858 607	574 539
Собівартість реалізації	(655 290)	(532 251)
Дохід / (витрати) від оцінки біологічних активів, сільськогосподарської продукції та сільськогосподарських товарів за справедливою вартістю	10 938	(38 109)
Валовий прибуток	214 255	4 179
Загальні та адміністративні витрати	(14 850)	(7 836)
Витрати на збут	(111 171)	(39 775)
Інший операційний дохід	17 509	8 835
Знецінення основних засобів та активів з права користування	(58 873)	(48 230)
Інші операційні витрати	(7 972)	(11 820)
Операційний прибуток / (збиток)	38 898	(94 647)
Чистий результат від торгівлі похідними фінансовими інструментами	-	(782)
Фінансові доходи	8 423	2
Фінансові витрати	(50 304)	(41 106)
Збиток від курсових різниць, чиста сума	(22 221)	(154 871)
Збиток до оподаткування	(25 204)	(291 404)
Вигоди з податку на прибуток	12 664	10 020
Чистий збиток за період	(12 540)	(281 384)
Чистий (збиток) / прибуток відноситься до:		
Учасників материнської Компанії	(12 570)	(281 350)
Неконтрольованої частки участі	30	(34)
	(12 540)	(281 384)
Інший сукупний дохід, що може бути рекласифікований до прибутків та збитків у наступних періодах		
Курсові різниці при перерахунку у валюту презентації	(6 441)	(121 018)
Чиста сума іншого сукупного збитку, що може бути рекласифікована до прибутків та збитків у наступних періодах, за вирахуванням податків	(6 441)	(121 018)
Інший сукупний дохід, що не підлягає рекласифікації до прибутків та збитків у наступному періоді		
Переоцінка та індивідуальне знецінення основних засобів	(12 194)	(43 368)
Податковий ефект	2 195	7 806
Чиста сума іншого сукупного збитку, що не підлягає рекласифікації до прибутків та збитків у наступних періодах, за вирахуванням податків	(9 999)	(35 562)
Всього сукупний збиток за період, за вирахуванням податків	(28 980)	(437 964)
Всього сукупний (збиток) / прибуток відноситься до:		
Учасників материнської Компанії	(29 191)	(437 930)
Неконтрольованої частки участі	211	(34)
Всього сукупний збиток за період, за вирахуванням податків	(28 980)	(437 964)

* Порівняльну інформацію було скориговано (Примітка 8)

Консолідований звіт про рух грошових коштів за рік, що закінчився 31 грудня 2023 року (в тисячах доларів США)

	2023	2022*
Рух грошових коштів від операційної діяльності		
Збиток до оподаткування	(25 204)	(291 404)
Коригування для приведення прибутку до оподаткування до чистого руху грошових коштів		
Амортизація	34 908	41 095
Збиток від курсових різниць	22 221	157 162
Прибуток від переоцінки похідних фінансових інструментів	-	(92)
Збиток від вибуття основних засобів	581	89
Фінансові доходи	(8 423)	(2)
Фінансові витрати	50 304	41 106
Збиток від торгівлі похідними інструментами (нарахований)	-	874
Резерв очікуваних кредитних збитків нарахований	2 272	2 282
Знецінення основних засобів	61 140	48 230
Списання запасів	791	7 325
Відновлення раніше списаних активів	(40)	-
Витрати / (дохід) від оцінки біологічних активів, сільськогосподарської продукції та сільськогосподарських товарів за справедливою вартістю	(11 197)	38 458
Дохід від безоплатно отриманих активів	(5 508)	-
Грошові потоки від операційної діяльності до змін в оборотному капіталі	121 845	45 123
Зміни в		
Торговій та іншій дебіторській заборгованості	(12 741)	82 891
Запасах	5 204	131 672
Біологічних активах	5 254	(25 427)
Податках до відшкодування	11 035	21 014
Інших фінансових зобов'язаннях	-	(877)
Торговій та іншій кредиторській заборгованості та передоплатах	(7 134)	(3 485)
Грошових коштах, обмежених у використанні	(4 379)	1 065
	119 084	251 976
Сплачений податок на прибуток	(1 925)	(3 197)
Отримані відсотки	804	2
Чисте надходження грошових коштів від операційної діяльності	117 963	248 781
Рух грошових коштів від інвестиційної діяльності		
Придбання основних засобів	(15 686)	(16 981)
Чисте витрачання грошових коштів в інвестиційній діяльності	(15 686)	(16 981)
Рух грошових коштів від фінансової діяльності		
Внесення капіталу	19	-
Витрачання на оплату позик торгового фінансування, чиста сума	(18 248)	(186 178)
Отримання кредитів та позик	6 693	-
Повернення кредитів та позик	(11 110)	(3 381)
Погашення іншої позики	-	(44)
Погашення основної суми зобов'язань з оренди	(2 352)	(810)
Сплачені відсотки	(18 444)	(36 582)
Сплачені дивіденди	-	(13)
Чисте витрачання коштів від фінансової діяльності	(43 442)	(227 008)
Чисте збільшення грошових коштів та їхніх еквівалентів	58 835	4 792
Курсові різниці	(4 454)	(7)
Грошові кошти та їхні еквіваленти станом на 1 січня	10 694	5 909
Грошові кошти та їхні еквіваленти станом на 31 грудня	65 075	10 694

* Порівняльну інформацію було скориговано (Примітка 8)

Додаткова фінансова інформація, що не підлягала аудиту(виражена в гривнях)

Товариство: Товариство з обмеженою відповідальністю
Сільськогосподарське підприємство «НІБУЛОН»

Територія: Україна, м. Миколаїв

Організаційно-правова форма господарювання: Товариство з обмеженою відповідальністю
Вид економічної діяльності: Вирощування зернових культур (крім рису), бобових культур і насіння олійних культур

Середня кількість працівників: 3681 чол.

Адреса, телефон: 54002, м. Миколаїв, Миколаївська обл., вул. Каботажний спуск, 1

Одиниця виміру: у тисячах гривень без десятичного знаку

Підготовлено згідно з (зробити позначку «v» у відповідній клітинці):

за національними положеннями (стандартами) бухгалтерського обліку

Міжнародними стандартами фінансової звітності

Дата (рік, місяць, день)

ЄДРПОУ
за КАТОТТГ
КОПФГ

КВЕД

КОДИ		
2023	12	31
		14291113
		4810136300
		240
		01.11

v

**Консолідований баланс (звіт про фінансовий стан)
на 31 грудня 2023 року**

Форма № 1

Код за ДКУД

1801007

АКТИВ	Код рядка	На початок звітного періоду	На кінець звітного періоду
1	2	3	4
I. Необоротні активи			
Нематеріальні активи:	1000	27 442	30 611
первісна вартість	1001	38 436	30 611
накопичена амортизація	1002	(10 994)	-
Незавершені капітальні інвестиції	1005	744 215	294 492
Основні засоби:	1010	20 113 383	17 609 288
первісна вартість	1011	25 124 099	17 609 288
накопичений знос	1012	(5 010 716)	-
Інвестиційна нерухомість	1015	-	-
Довгострокові біологічні активи	1020	54 436	74 852
Довгострокові фінансові інвестиції:			-
які обліковуються за методом участі в капіталі інших підприємств	1030	-	-
інші фінансові інвестиції	1035	266	266
Довгострокова дебіторська заборгованість	1040	9 729	4 802
Відстрочені податкові активи	1045	-	-
Інші необоротні активи	1090	493 017	650 394
Усього за Розділом I	1095	21 442 488	18 664 705
II. Оборотні активи			
Запаси	1100	5 236 517	5 377 877
Виробничі запаси	1101	115 353	149 071
Незавершене виробництво	1102	136 255	180 617
Готова продукція	1103	1 154 432	860 834
Товари	1104	3 830 477	4 187 355
Поточні біологічні активи	1110	613 094	330 514
Дебіторська заборгованість за продукцію, товари, роботи, послуги	1125	1 119 572	1 540 619
Дебіторська заборгованість за розрахунками:			-
за виданими авансами	1130	94 442	58 546
з бюджетом	1135	812 779	530 942
у тому числі з податку на прибуток	1136	52 139	110 598
з нарахованих доходів	1140	-	-
Інша поточна дебіторська заборгованість	1155	45 465	4 293
Поточні фінансові інвестиції	1160	-	-
Грошові кошти та їх еквіваленти	1165	391 070	2 471 691
Готівка	1166	54	57
Рахунки в банках	1167	391 016	2 471 634
Витрати майбутніх періодів	1170	4 361	3 848
Інші оборотні активи	1190	108 372	205 336
Усього за Розділом II	1195	8 425 672	10 523 666
III. Необоротні активи, утримувані для продажу та групи вибуття	1200	-	-
Баланс	1300	29 868 160	29 188 371

ПАСИВ	Код рядка	На початок звітної періоду	На кінець звітної періоду
1	2	4	5
I. Власний капітал			
Зареєстрований (пайовий) капітал	1400	50	731
Капітал у дооцінках	1405	8 458 890	7 657 640
Додатковий капітал	1410	-	-
Резерв перерахунку курсових різниць	1412	-	-
Резервний капітал	1415	-	-
Нерозподілений прибуток (непокритий збиток)	1420	(3 537 303)	(3 653 429)
Неоплачений капітал	1425	-	-
Вилучений капітал	1430	-	-
Неконтрольована частка участі	1490	19 957	27 673
Усього за Розділом I	1495	4 941 594	4 032 615
II. Довгострокові зобов'язання і забезпечення			-
Відстрочені податкові зобов'язання	1500	1 659 952	1 094 268
Довгострокові кредити банків	1510	-	-
Інші довгострокові зобов'язання	1515	605 931	775 358
Довгострокові забезпечення	1520	-	-
Усього за Розділом II	1595	2 265 883	1 869 626
III. Поточні зобов'язання та забезпечення			-
Короткострокові кредити банків	1600	21 028 598	21 961 844
Поточна кредиторська заборгованість за:			-
довгостроковими зобов'язаннями	1610	266 973	257 123
товари, роботи, послуги	1615	1 032 734	766 886
розрахунками з бюджетом	1620	18 390	16 423
у тому числі з податку на прибуток	1621	929	4 934
розрахунками зі страхування	1625	7 471	6 611
розрахунками з оплати праці	1630	35 251	31 676
Поточна кредиторська заборгованість за одержаними авансами	1635	58 021	4 769
Поточна кредиторська заборгованість за розрахунками з учасниками	1640	19 447	14 314
Поточні забезпечення та нарахування	1660	-	-
Доходи майбутніх періодів	1665	316	-
Інші поточні зобов'язання	1690	193 482	226 484
Усього за Розділом III	1695	22 660 683	23 286 130
IV. Зобов'язання, пов'язані з необоротними активами, утримуваними для продажу, та групами вибуття	1700	-	-
Баланс	1900	29 868 160	29 188 371

Товариство: Товариство з обмеженою відповідальністю
 Сільськогосподарське підприємство «НІБУЛОН»

Дата (рік, місяць, день)

ЄДРПОУ

КОДИ		
2023	12	31
14291113		

Консолідований звіт про фінансові результати
(Звіт про сукупний дохід)
за 2023 рік

Форма № 2

Код за
ДКУД

1801008

I. ЗВІТИ ПРО ФІНАНСОВІ РЕЗУЛЬТАТИ

Стаття	Код рядка	За звітний період	За аналогічний період попереднього року
1	2	3	4
Чистий дохід від реалізації продукції (товарів, робіт, послуг)	2000	31 411 842	18 729 849
Собівартість реалізованої продукції (товарів, робіт, послуг)	2050	(23 973 565)	(17 351 265)
(Витрати) / дохід від оцінки біологічних активів, сільськогосподарської продукції та сільськогосподарських товарів за справедливою вартістю		409 524	(1 471 631)
Валовий:		-	-
Прибуток	2090	7 847 801	-
Збиток	2095	-	(93 047)
Інші операційні доходи	2120	640 368	271 498
Адміністративні витрати	2130	(543 117)	(265 660)
Витрати на збут	2150	(4 065 929)	(1 397 476)
Знецінення основних засобів та активів з права користування		(2 236 122)	(1 410 973)
Інші операційні витрати	2180	(291 565)	(372 775)
Фінансовий результат від операційної діяльності:			
прибуток	2190	1 351 436	-
збиток	2195	-	(3 268 433)
Дохід від участі в капіталі	2200	-	-
Інші фінансові доходи	2220	308 062	59
Інші доходи	2240	-	91
Фінансові витрати	2250	(1 839 826)	(1 361 264)
(Збиток) / прибуток від курсових різниць, чиста сума		(812 712)	(5 365 981)
Втрати від участі в капіталі	2255	-	-
Інші витрати	2270	-	(22 044)
Фінансовий результат до оподаткування:			
прибуток	2290	-	-
збиток	2295	(993 040)	(10 017 572)
Витрати (вигоди) з податку на прибуток	2300	(463 161)	(366 403)
Прибуток (збиток) від припиненої діяльності після оподаткування	2305	-	-
Чистий фінансовий результат:			
прибуток	2350	-	-
збиток	2355	(529 879)	(9 651 169)

II. СУКУПНИЙ ДОХІД

Стаття	Код рядка	За звітний період	За аналогічний період попереднього року
1	2	3	4
Дооцінка (уцінка) необоротних активів	2400	(463 147)	(1 268 718)
Дооцінка (уцінка) фінансових інструментів	2405	-	-
Накопичені курсові різниці	2410	-	-
Частка іншого сукупного доходу асоційованих та спільних підприємств	2415	-	-
Інший сукупний дохід	2445	-	-
Інший сукупний дохід до оподаткування	2450	(463 147)	(1 268 718)
Податок на прибуток, пов'язаний з іншим сукупним доходом	2455	83 366	228 369
Інший сукупний дохід після оподаткування	2460	(379 781)	(1 040 349)
Сукупний дохід (сума рядків 2350, 2355 та 2460)	2465	(909 660)	(10 691 518)
Чистий фінансовий прибуток (збиток) відноситься до:		-	
Учасників материнської Компанії	2470	(530 974)	(9 650 124)
Неконтрольованої частки участі	2475	1 095	(1 045)
Сукупний дохід відноситься до:		-	-
Учасників материнської Компанії	2480	(917 376)	(10 690 470)
Неконтрольованої частки участі	2485	7 716	(1 048)

III. ЕЛЕМЕНТИ ОПЕРАЦІЙНИХ ВИТРАТ

Стаття	Код рядка	За звітний період	За аналогічний період попереднього року
1	2	3	4
Матеріальні затрати	2500	825 582	490 624
Витрати на оплату праці	2505	1 139 336	715 418
Відрахування на соціальні заходи	2510	230 415	155 275
Амортизація	2515	1 276 709	1 307 488
Інші операційні витрати	2520	27 638 256	18 129 344
Усього	2550	31 110 298	20 798 149

IV. РОЗРАХУНОК ПОКАЗНИКІВ ПРИБУТКОВОСТІ АКЦІЙ

Стаття	Код рядка	За звітний період	За аналогічний період попереднього року
1	2	3	4
Середньорічна кількість простих акцій	2600		-
Скоригована середньорічна кількість простих акцій	2605		-
Чистий прибуток (збиток) на одну просту акцію	2610		-
Скоригований чистий прибуток (збиток) на одну просту акцію	2615		-
Дивіденди на одну просту акцію, гривень	2650		-

Товариство: Товариство з обмеженою відповідальністю
Сільськогосподарське підприємство «НІБУЛОН»

Дата (рік, місяць, день)

ЄДРПОУ

КОДИ		
2023	12	31
14291113		

**Консолідований звіт про рух грошових коштів
(за непрямим методом)
за 2023 рік**

Форма № 3 Код за ДКУД 1801010

Стаття	Код рядка	За звітний період		За аналогічний період попереднього року	
		Надходження	Видаток	Надходження	Видаток
1	2	3	4	5	6
I. Рух коштів у результаті операційної діяльності					
Прибуток (збиток) від звичайної діяльності до оподаткування	3500	-	993 040	-	10 017 572
Коригування на: амортизацію необоротних активів	3505	1 276 709	-	1 307 488	-
Збільшення (зменшення) забезпечень	3510	83 080	-	73 682	-
Збиток (прибуток) від нереалізованих курсових різниць	3515	812 712	-	5 366 671	-
Збиток (прибуток) від неопераційної діяльності та інших негрошових операцій	3520	1 775 373	-	1 658 483	-
Зміна вартості активів, які оцінюються за справедливою вартістю, та дохід (витрати) від первісного визнання	3522	-	409 524	1 482 672	-
Збиток (прибуток) від реалізації фінансових інвестицій	3524	-	-	-	-
Фінансові витрати	3540	1 839 826	-	1 361 264	-
Зменшення (збільшення) оборотних активів	3550	195 864	-	5 788 290	-
Збільшення (зменшення) запасів	3551	190 336	-	4 131 170	-
Збільшення (зменшення) поточних біологічних активів	3552	192 143	-	-	925 856
Збільшення (зменшення) дебіторської заборгованості за продукцію, товари, роботи, послуги	3553	-	504 127	2 578 220	-
Зменшення (збільшення) іншої поточної дебіторської заборгованості	3554	37 771	-	-	32 154
Зменшення (збільшення) витрат майбутніх періодів	3556	513	-	2 474	-
Зменшення (збільшення) інших оборотних активів	3557	279 228	-	34 436	-
Збільшення (зменшення) поточних зобов'язань	3560	-	296 821	445 769	-
Збільшення (зменшення) поточної кредиторської заборгованості за товари, роботи, послуги	3561	-	265 848	-	61 272
Збільшення (зменшення) поточної кредиторської заборгованості за розрахунками з бюджетом	3562	-	5 972	557 480	-
Збільшення (зменшення) поточної кредиторської заборгованості за розрахунками зі страхування	3563	-	860	-	1 637
Збільшення (зменшення) поточної кредиторської заборгованості за розрахунками з оплати праці	3564	-	3 575	-	2 769
Збільшення (зменшення) інших поточних зобов'язань	3567	-	20 566	-	46 033
Грошові кошти від операційної діяльності	3570	4 284 179	-	7 466 747	-
Сплачений податок на прибуток	3580	-	70 416	-	108 866
Сплачені відсотки	3585	29 393	-	59	-
Чистий рух коштів від операційної діяльності	3195	4 243 156	-	7 357 940	-
II. Рух коштів у результаті інвестиційної діяльності					
Надходження від реалізації:					
фінансових інвестицій	3200	-	-	-	-
необоротних активів	3205	-	-	-	-
Надходження від:					
отриманих відсотків	3215	-	-	-	-
дивідендів	3220	-	-	-	-
вибуття дочірніх підприємств	3235	-	-	-	-
Інші надходження	3250	-	-	-	-
Витрачання на придбання:					
фінансових інвестицій	3255	-	-	-	-
необоротних активів	3260	-	573 710	-	575 230
Чистий рух коштів від інвестиційної діяльності	3295	-	573 710	-	575 230
III. Рух коштів у результаті фінансової діяльності					
Надходження від:					

1	2	3	4	5	6
Власного капіталу	3300	681	-	-	-
Отримання позик	3305	244 800	-	-	-
Інші надходження	3340	-	-	-	-
Витрачання на:		-	-	-	-
Викуп власних акцій	3345	-	-	-	-
Погашення позик	3350	-	1 073 728	-	5 328 825
Сплату дивідендів	3355	-	-	-	355
Витрачання на сплату відсотків	3360	-	674 561	-	1 181 499
Витрачання на сплату заборгованості з фінансової оренди	3365	-	86 017		40 720
Інші платежі	3390	-	-	-	1 415
Чистий рух коштів від фінансової діяльності	3395	-	1 588 825	-	6 552 814
Чистий рух грошових коштів за звітний період	3400	2 080 621	-	229 896	-
Залишок коштів на початок року	3405	391 070		161 175	-
Вплив зміни валютних курсів на залишок коштів	3410	-		-	1
Залишок коштів на кінець року	3415	2 471 691		391 070	-

Товариство: Товариство з обмеженою відповідальністю Сільськогосподарське підприємство «НІБУЛОН»

Дата (рік, місяць, день)
ЄДРПОУ

КОДИ		
2023	12	31
14291113		

Консолідований звіт про власний капітал
за 2023 рік

Форма № 4 Код за ДКУД 1801011

Стаття	Код рядка	Учасники материнської Компанії								Неконтрольована частка участі	Всього
		Зареєстрований капітал	Капітал у дооцінках	Додатковий капітал	Резервний капітал	Нерозподілений прибуток (непокритий збиток)	Неоплачений капітал	Вилучений капітал	Всього		
1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	11	12
Залишок на початок року	4000	50	8 458 890	(1 702 628)	-	(1 680 504)	-	-	5 075 808	19 957	5 095 765
Коригування:											
зміна облікової політики	4005	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
ретроспективні перерахування		-	-	1 702 628	-	(1 856 799)	-	-	(154 171)	-	(154 171)
інші зміни	4090	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
Скоригований залишок на початок року	4095	50	8 458 890	-	-	(3 537 303)	-	-	4 921 637	19 957	4 941 594
Чистий прибуток (збиток) за звітний період	4100	-	-	-	-	(530 974)	-	-	(530 974)	1 095	(529 879)
Інший сукупний дохід за звітний період	4110	-	(386 402)	-	-	-	-	-	(386 402)	6 621	(379 781)
Дооцінка (уцінка) необоротних активів	4111	-	(386 402)	-	-	-	-	-	(386 402)	6 621	(379 781)
Накопичені курсові різниці	4113	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
Інший сукупний збиток	4116	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
Розподіл прибутку:											
виплати власникам (дивіденди)	4200	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
спрямування прибутку до зареєстрованого капіталу	4205	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
відрахування до резервного капіталу	4210	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
Внески учасників:									-		-
внески до капіталу	4240	681	-	-	-	-	-	-	681	-	681
погашення заборгованості з капіталу	4245	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
Вилучення капіталу:									-		-
викуп акцій (часток)	4260	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
перепродаж викуплених акцій (часток)	4265	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
анулювання викуплених акцій (часток)	4270	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
вилучення частки в капіталі	4275	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
інші зміни в капіталі	4290	-	(414 848)	-	-	414 848	-	-	-	-	-
Разом змін у капіталі	4295	681	(801 250)	-	-	(116 126)	-	-	(916 695)	7 716	(908 979)
Залишок на кінець року	4300	731	7 657 640	-	-	(3 653 429)	-	-	4 004 942	27 673	4 032 615